

HAJÓTESTEK

ALBATROS – ágyúaszád

Gerincfektetés:
1872. 08. 20.

Vízrebocsátás:
1873. 11. 22.

Átvétel:
1874. 09. 03.

Építés helye:	Arsenal – Pola
Testvérhajó:	NAUTILUS
Vízkiszorítás:	540,00 t 570,00 t 577,07 t 691,503 t teljes felszereléssel
Hossz:	46,15 m (pp) / 44,04 m (vv) / 51,52 m (lh)
Szélesség:	8,23 m
Merülés:	3,64 m teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 7,614 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 1 kazán, üzemi nyomás 2 atm 1 db 2 szárnyú, jobbra forgó Griffith hajócsavar, 2,50 m átmérővel
Üzemanyagkészlet:	53,88 t szén
Főgép teljesítmény:	628 ILE a próbaúton
Sebesség:	10,85 cs, 122-es fordulatszámnál a próbaúton
Fegyverzet:	2 db 15 cm-es Warendorf löveg, 1 db 7 cm-es csónaklöveg 63 db puska, 29 db revolver, 10 db tengerészkard
1895-től:	2 db 7 cm-es löveg 3 db 2,5 cm-es szórólöveg
Egyebek:	Vegyes építésű hajó. Vas bordázat és fa palánkozat. Vitorlafelület: 1166,024 m ² 1 db IV. oszt. bárka, 1 db nagycsónak, 1 db III. oszt. gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle, 1 db kiscsónak. 6 db Admirális típusú horgony: 1332 kg, 1189 kg, 722 kg, 452 kg, 232 kg, 155 kg.
Ismertető jegyek:	3 árboc, bark-sóner vitorlázat, kémény az elő- és a főárboc között.
Személyzet:	1873-ban: 129 fő. 1875-ben: 109 fő. 1877-ben: 115 fő. 1895-ben: 13 + 99 fő.

Pályafutása:

1872. 01. 13-án I. Ferenc József császár jóváhagyta a nevét és megépítését. 08. 20-án megkezdődött az építése.

1873. 11. 22-én vízrebocsátották. Beszerelték a főgépét és a kazánjai, továbbá a FRUNDSBERG és az AURORA korvettek számára már elkészült árbocok felhasználásával az elő- és főárbocát és a vasból készült tatárboacát.

1874. 09. 3-án a Haditengerészet átvette, és felszerelték.

1876. 06. 12-én kifutott Polából Levante felé (a szerb-török háború miatt). 06. 14-15. Korfu. 06. 17-18. Syra. 06. 19. – 07. 8. Szmirna. 07. 10. – 1877. 02. 4. Konstantinápolyban tartózkodott, mint állomáshajó. 02. 6-27. Szaloniki. 03. 1-6. Szmirna. 03. 8-16. Szaloniki. 03. 18-19. Kupho. 03. 21-22. Mikra. 03. 24. – 04. 3. Szaloniki. 04. 9-11. Syra. 04. 13. Sandjak Kalesi. 04. 14-18. Szmirna. 04. 19. – 05. 2. Skiathos. 05. 7. – 1878. 05. 15. Konstantinápolyban tartózkodott, mint állomáshajó. 05. 16-21. Turzla. 05. 22. – 07. 30. Konstantinápoly. 07. 30-30. Makri-Lioe. 07. 31. – 08. 3. Principio. 08. 3. – 09. 29. Konstantinápoly. 10. 1-10. Szmirna. 10. 13-21. Szaloniki. 10. 23. – 11. 3. Szmirna. 11. 4. Sigri. 11. 6-7. Szaloniki. 11. 8-22. Szmirna. 11. 24. – 12. 7. Szaloniki. 12. 8-11. Yero. 12. 11-29. Szmirna. 12. 31-én Szaloniki előtt a Micrabournou Foknál a sekély vízben zátonyra futott. A következő dagálnál leszábadult és csak csekély mértékben károsodott. Azután befutott Szalonikibe. 1879. 01. 5-én kifutott Szalonikiből. 01. 6-12. Syra. 01. 13. – 02. 10. Szmirna. 02. 11. 03. 12. Syra. 03. 13. – 04. 3. Szmirna. 04. 5-19. Szaloniki. 04. 21. – 05. 11. Szmirna. 05. 13-21. Szaloniki. 05. 23. – 06. 7. Szmirna. 06. 9-18. Szaloniki. 06. 20. – 07. 17. Szmirna. 07. 18. Syra. A vihar egy evezős csónakot (jolle) lesodort a fedélzetről, később kimentették és visszarakták a helyére. 07. 27. Korfu. 07. 18-án befutott Gravosába. A levantei tartózkodás alatt egy ember elhunyt.

1880. 01. 14-én Polában leszerelték, és kicserélték a kazánjait.

1882. 08. 3-án felszerelték az egyiptomi zavargások miatt. 08. 4-én kifutott Polából. 08. 7. Korfu. 08. 11-én megérkezett Alexandriába. 08. 16. – 09. 13. Izmailia, ahol a fedélzetére vette az osztrák-magyar állampolgárokat. 09. 18. – 10. 22. Port Said. 10. 26. Rodosz. 10. 29. – 1883. 03. 28. felváltotta a TAURUS állomáshajót Konstantinápolyban. 04. 4-7. Szaloniki. 04. 17-23. Pireusz. 04. 30. Ithaka. 05. 3-án befutott Gravosába, majd Polába ment. 10. 16-án kifutott a Hajórajjal egy levantei cirkálásra, melynek során felkereste Korfu, Syra, Szaloniki, Mudros és Yero kikötőit. 11. 15-én Szmirnába érkezett, majd érintette Rodoszt és Korfut. 12. 8-án befutott Triesztbe, majd Polába ment. 12. 30-án Josef Ostry fregattkapitány parancsnoksága alatt Polából Kelet-Ázsia felé indult egy kiképző és kereskedelempolitikai útra, melynek célja egyben hala és hüllők gyűjtése is volt. 1884. 01. 1-3. Korfu. 01. 7. Port Said. 01. 9. Szuézi-csatorna. 01. 10-16. Szuéz. 01. 25. – 02. 3. Áden. 02. 24. – 03. 4. Bombay. 03. 10-18. Colombo. 04. 12-21. Batávia. 04. 24. – 05. 5. Szingapúr. 05. 11-14. Saigon, Don Nai. 05. 24. – 06. 10. Hong Kong. 06. 11-13. Swatow. 06. 14-17. Amoy. 06. 20-28. Sanghaj. 07. 1-23. Csifu. 07. 24-26. Wei-hai-wei. 07. 29. – 08. 1. Nagaszaki. 08. 4. – 10. 7. Sanghaj, ahol zavargások voltak. 10. 12-20. Hongkong. 10. 29. – 11. 4. Szingapúr. 11. 6-11. Penang. 11. 29. – 12. 1. Pointe de Galle, Ceylon. 12. 1-9. Colombo. 12. 31. – 1885. 01. 6. Áden. 01. 11-15. Suakin. 01. 16-21. Dzsidda. 01. 25. – 02. 2. Szuéz. 02. 3-7. Port Said. 02. 13-25. Pireusz, ahol csatlakozott a Hajórajhoz. 03. 15-én befutott Triesztbe. 03. 18-án megérkezett Polába. az út során megtett 22 000 tmf-et. 03. 30-án leszerelték. A hajó a kis mérete ellenére bevált. 08. 16-án felszerelték, és a taton lévő 7 cm-es löveg helyett egy 2,5 cm-es gyorstüzelő löveget, az orrfelépítményre pedig két db 7 cm-es löveget kapott. 09. 1-én kifutott Polából Dél-Amerika és Nyugat-Afrika felé. A legénység kiképzése, a kereskedelmi érdekek támogatása, kereskedelempolitikai információk gyűjtése és hidrográfiai mérések végrehajtása volt az út célja. 09. 2-5. Gravosa. 09. 5-6. Meljine. 09. 9-12. Málta. 09. 21-25. Tanger. 09. 25. Gibraltár. 09. 26. Tanger. 10. 2-6. Mogador. 10. 8-12. S. Cruz de Teneriffe. 10. 16-18. Funchal. 11. 19-24. Pernambuco. 11. 28. – 12. 5. Bahia. 12. 11-25. Rio de Janeiro. 12. 30. – 1886. 01. 11. Paragua. Felújították a hajó festését. 01. 8-11. Antonina. 01. 11-12. Paragua. 01. 13-19. S. Catarina-csatorna. 01. 27. – 03. 5. Montevideó, ahol nagyjavítást hajtottak végre a hajón. 03. 6-16. Buenos Aires. Megtekintették a Mezőgazdasági Kiállítást. Kiegészítették a bécsi Kézműipari Múzeum számára gyűjtött anyagot. Két hadköteles állampolgár jelentkezett a

hajón és állományba vették őket. 06. 24-27. Erős viharban hajóztak. 07. 3-án a nagy hullámmász miatt befutott Tristan da Cunha szigetére. A kilengés elérte a 37°-ot. 07. 20. – 08. 5. Fokváros. A hajót újra lefestették. 08. 19-23. Mossamedes. 08. 30. – 09. 3. S. Paul de Loanda. 09. 5-6. Banana Creek, Belga - Kongó. A legénységnek kinint osztottak ki. 09. 6-8. Porto de Lenha. 09. 8-9. Banana Creek. 09. 9. S. Antonio. 09. 24-28. Freetown, Sierra Leone. 10. 3-5. Dakar. 10. 29. - 11. 5. Funchal. Rossz időjárásban volt részük. 12. 11-13. Tanger. 11. 13-26. Gibraltár. 11. 27-30. ismét Gibraltár. 12. 9-11. Palermo. 12. 19-én megérkezett Polába. 12. 22-én kivonták a szolgálatból. Az út során megtett 22 056,6 tmf-et. 12. 21-én leszerelték. **1887. 09. 15-én** felszerelték. 09. 17-én Dél-Amerika és Nyugat-Afrika felé indult Polából. 09. 20-22. Korfu. 10. 1-3. Port Mahon. 10. 6-7. Gibraltár. 10. 8-25. Cadiz. 10. 27-28. Rabat. 10. 30. Mazighan. 11. 1-2. Mogador. 11. 5-9. S. Cruz de Teneriffe. 11. 12-14. Puerto de la Cruz, Las Palmas. 11. 26-27. Porto Grande, S. Vincent. 12. 14-21. Pernambuco. 12. 31. – 1888. 01. 13. Rio de Janeiro. 01. 17-23. Santos. 01. 26-27. Santa Catarina. 02. 10-17. Buenos Aires. 02. 25. – 03. 15. Montevideo. 04. 22. – 05. 5. Fokváros. 05. 10-13. Angra Pequero. 05. 21-23. Mossamedes. 05. 29-31. Benguela. 06. 4-9. Loanda. 06. 11-12. Ambrisse. 06. 14-15. Banana Creek. 06. 15-16. Porto de Lenha. 06. 16-19. Boma. 06. 20-21. Banana Creek. 06. 23-26. Loango. 07. 13-23. Freetown, Sierra Leone. 07. 27-31. Bathurst. 08. 20. – 09. 7. Ponta Delgada. Gustav von Pott hajóparancsnok megbetegedett és 08. 30-án elhunyt. 09. 1-én eltemették. 09. 23. - 10. 2. Gibraltár. 10. 8-13. Palermo. 10. 19-én megérkezett Polába. 10. 23-án leszerelték. Az út során megtett 21 900 tmf-et.

1889-ben a Hajóraj kötelékében szolgált. 10. 21-én a MINERVA Lissába való befutása közben megfeneklett és a FRUNDSBERG sietett a segítségére, de a vontatókötel rátekeredett a hajócsavarjára és így az is mozgásképtelenné vált. Mindkét hajót az ALBATROS vontatta biztonságos helyre. Az év során kicserélték a kazánjait. 12. 23-án a császári szemle alkalmából a Muggia-öbölben tartózkodott.

1890 januárjában a Hajórajban kitört influenzajárvány idején Isztria előtt cirkált. 01. 5-én a LAUDON betegeivel együtt a sajátjait is kihajózta Polában, majd tovább cirkált. Márciusban a Cattarói-öbölben a műszaki-erődítési Bizottság rendelkezésére állt. 06. 16-án Polában leszerelték. 12. 22-én felszerelték, és beosztották a Téli Hajórajba.

1891. 02. 11. – 04. 20. Hinke ellentengernagy Hajórajában szolgált. 08. 31-én felszerelték egy levantei útra. 10. 8-án kifutott Gravosából. 10. 10-25. Castelnuovo. 11. 3-án befutott Cerigoba. 11. 8-13. Volosz. 11. 13-15. Skiathos. 11. 18-23. Pireusz. 12. 3-7. Mytilene. 12. 15. – 1892. 01. 25. Szmirna. 02. 4. Yero. 02. 8-9. Szmirna. 02. 17-20. Volosz. 02. 24-én Pireuszba érkezett. 03. 14-én befutott Castelnuovóba. 03. 27-én megérkezett Fasanába. 04. 1-én befutott Polába. 04. 3-án leszerelték.

1893-1894-ben a Kiképző Divízióban szolgált.

1894. 01. 4-én Fasana előtt egy erős bórásban elsodródott a horgonyáról. Az év során az Adrián cirkált, majd Dalmáciába hajózott. Áprilisban leszerelték. Átalakították a távoli utakra.

1895. 09. 30-án felszerelték. 10. 2-án Josef Ritter Mauler von Eisenau korvettkapitány parancsnoksága alatt kifutott Polából a Déli-tenger felé egy tudományos kutatóútra. 10. 11. Korfu. 10. 22-24. Port Said. 10. 26-29. Szuez. 11. 7-8. Massawa. 11. 12-16. Steamer Point, Áden. **1896. 01. 5-7.** Cochin. 01. 8-16. Colombo. 01. 30-31. Kota Radja. 02. 5-12. Szingapúr. 02. 26. Szurabaja. 03. 5-6. Koepang. 03. 17-18. Port Kennedy, Csütörtök-sziget. 03. 23. Cooktown. 03. 26-28. Townsville. Meghibásodott a főgépe. 04. 2-án érintette Brisbane-t. 04. 6-án Sydney-be érkezett. 04. 9-én töltés közben felrobbant a motoros bárka benzintankja és a bárka kigyulladt. A bárka a vízen volt, és kevés ember sérült meg. 05. 9-én kifutott Sydneyből. 05. 24-30. Thousand Ship-öböl, Isabel-sziget. 05. 30. – 06. 2. Vulavu-öböl. 06. 2-23. Albatros-öböl, St. George-sziget. 07. 12-21. Michieli horgonyzóhely, Isabel-sziget. 07. 22-23.

Quila,

Savo-sziget. 07. 23-24. Tasimboko, Guadalcanal-sziget. 07. 24-25. Gora horgonyzóhely. 07. 25. – 08. 3. Morau Sound. 08. 3-4. Gora horgonyzóhely. 08. 4-5. Tasimboko. 08. 5-én befutott a Gora horgonyzóhelyre, ahol kihajózták a tudományos expedíciót. 08. 10. Az expedíció 18 emberét a bennszülöttek a négynapos menetelés során 950 m-es magasságban megtámadták, jöllehet a korábbi napokban barátságos magatartást tanúsítottak. Az egyik bennszülöttet nagyon érdekelte az egyik tengerészcadét revolvere. Miközben egyezkedtek a bennszülöttek jelt adtak a támadásra és körülzárták a csoportot. Az összecsapásban meghalt a Császári Tudományos akadémia főgeológusa, Frhr. Foullon de Norbeck, egy tengerészcadét és 4 tengerész. Hatan súlyosan, ketten könnyebben megsebesültek. A hajóról kiküldött partraszálló különítmény a visszavonuló expedíció elé sietett. A halottakat már nem voltak képesek lehozni. Később az angolok vizsgálata megállapította, hogy a támadást két törzs hajtotta végre, kb. 300 bennszülött részvételével. A két vezér mellett kb. 40 bennszülött meghalt és 120 megsebesült. 08. 17-én a hajó elindult. 08. 17. – 09. 3. Marau Sound. 09. 11. - 10. 5. Cooktown, ahonnan először küldtek távirati jelentést Bécsbe a történetekről. 10. 7-8. Townsville. 11. 6-11. Nagy Korall Zátony. 10. 13-23. Brisbane. Segédkezett a számos hajó között álló kigyulladt *Maida* szénraktár hajó eloltásában. 10. 27. – 1897. 01. 21. Sydney, ahol beszállt a hajóra a legénységi pótlás. 01. 30- 03. 10. Hobart, Tasmánia. Láz tört ki a hajón. 03. 19. – 04. 20. Sydney. 05. 6-16. Marau Sound, tudományos megfigyeléseket végeztek. 05. 17-20. Cocatao. 05. 24. – 06. 1. Austria Sound, Isabel-sziget. 06. 1-2. Manning Strait. 06. 2-10. Taura-öböl. 06. 10-11. Manning Strait. 06. 12-13. Savo-sziget. 06. 13-22. Gavatu. 06. 22-24. Lengo. 06. 24. Gote, Tetere. 06. 24-25. Gera-sziget. 06. 25. – 07. 3. Marau Sound. 07. 11-12. Masden-sziget, a Fly folyó előtt horgonyoztak le, Új-Guinea. 07. 12-13. Good-sziget. 07. 13-18. Port Kennedy, Csütörtök-sziget. 08. 2-10. Makassar. 08. 20-28. Batávia. 09. 8. – 10. 8. Szingapúr. 10. 7. – 11. 30. Penang. 12. 15-én érintette Colombót. 12. 19. - 1898. 01. 1. Colombo, ahol megjavították a kormányberendezést. 01. 25-27. Áden. 02. 3-7. Dzsidida. 02. 13-15. Suez. 02. 18-20. Port Said. 02. 27-28. Istmia. 03. 2-3. S. Maura. 3. 7-én megérkezett Polába. 03. 10-én leszerelték. A Madonna del Mare templomban egy emléktáblát avattak a Guadalcanalon elesettek emlékére. Később a szigeten, a Gora parton a LEOPARD egy keresztet állított fel.

1899. 09. 30-án felszerelték. 10. 1-én kifutott Polából a Földközi-tenger felé kiképzőútra. 10. 1-10. Fasana. 10. 20-24. Messina. 11. 1-2. Cagliari. 11. 6-13. Barcelona. 11. 15-19. Grao, Valencia. 11. 19. – 12. 2. Port Mahon, Baleari-szigetek. 12. 5-7. Goletta, Tunézia. 12. 13-18. Gravosa. 12. 20-án megérkezett Polába, ahol kicserélték a legénységet.

1900. 01. 2-án kifutott Polából, mint kiképzőhajó. 01. 2-10. Fasana, majd egy levantei cirkálásra indult. 01. 12. Comisa. 01. 23-28. Patrasz. 01. 28-30. Ithaka. 02. 7-9. Milosz. 02. 10-14. Syra. 02. 15-22. Szmirna. 02. 23-28. Port Vathi. Számosz. 03. 10-11. Navarin. 03. 15-17. Kefalónia. 03. 17-20. Korfu. 03. 24-25. Spalato. 03. 27-én megérkezett Polába. 04. 6-án leszerelték. 09. 30-án felszerelték, hogy kiképző- és gyakorló utakat hajtsen végre. 10. 1-én kifutott Polából. 10. 1-9. Fasana. 10. 15-17. Teodo. 10. 20-22. Brindisi. 10. 23-26. Valona. 10. 26-28. S. Nicolo bei Saseno. 10. 30. – 11. 1. Argostoli, Kefalónia. 11. 7-11. Capsali-öböl, Cerigo-sziget. 11. 13-19. Pireusz. 11. 22-24. Syra. 11. 25-27. Porto Megolo, Szantorin. 11. 27-29. Psatho-öböl, Nio-sziget. 11. 30. – 12. 4. Monevasia. 12. 6-10. Zante. 12. 17-19. Teodo. 12. 23-án megérkezett Polába.

1901. 01. 2-án kiképzőútra futott ki Polából. 01. 2-8. Fasana. 01. 15-17. Gallipoli. 01. 19-24. Catania. 01. 25. - 02. 3. Szirakuza. 02. 3-6. Trapani. 02. 18-án Korfura érkezett. 03. 3-7. Spalato. 03. 9-11. Fasana. 03. 11-én megérkezett Polába. 03. 26-án leszerelték, majd kicserélték a kazánjait.

1902-ben átalakították a Hajósinas Iskola kiképzőhajójává. Az Iskola 10. 24-én vette át. Ezután Dalmáciában hajózott hajósinasokkal a fedélzetén.

1903. 06. 15-én kifutott Gravosából. 06. 20-24. Korfu. 06. 25-26. Maura, Drepano. 06. 26-án érintette a Dragomesti-öblöt és Misszolungit. 06. 27-28. Argostoli, Kefalónia. 06. 28. – 07. 1. Zante. 07. 1-3. Calamotta. 07. 8-11. Patrasz. 07. 16-17. Korfu. 07. 20-21. Teodo. 07. 24-26. Zára. 07. 28-án megérkezett Polába. 08. 9-én leszerelték.

1904 áprilisában felszerelték és a hajósinasokkal cirkált. 05. 4-én Pola előtt erős vihart élt át. 06. 1-én kiképzőútra futott ki Gravosából. 06. 21-22. Kalamata. 06. 23-30. Szmirna. 07. 3-7. Pireusz. 07. 10-13. Korfu. 07. 16-20. Teodo. 07. 24-27. Zára. 07. 29-én Polába érkezett. 08. 8-án leszerelték.

1905. 03. 31-én felszerelték. 04. 1-én kiképzőútra indult a hajósinasokkal Dalmáciába. 06. 8-án kifutott Gravosából. 06. 15-18. Zante. 06. 23-27. Syra. 06. 28. – 07. 4. Pireusz. 07. 4-5. Kalamata. 07. 11-15. Korfu. 07. 20-25. Gravosa. 07. 28-án megérkezett Polába. 08. 12-én leszerelték.

1906 áprilisában felszerelték és a hajósinasokkal tett utakat Dalmáciában. 06. 9-én kiképzőútra futott ki Sebenicoból Görögország felé. 06. 13. Korfu. 06. 23-28. Patrasz. 06. 29. – 07. 1. Zante. 07. 3-6. Kefalónia. 07. 8-12. Valona. 07. 13-án befutott Teodóba.

1907 áprilisában felszerelték és a hajósinasokkal hajózott. 06. 12-én külföldi útra futott ki Teodóból. 06. 13-án befutott Korfura. 06. 18-án Ithakára érkezett. 06. 21. Korinthosz. 06. 24-27. Zante. 06. 28. – 07. 1. Kefalónia. 07. 4-7. Korfu. 07. 9-én befutott Teodóba.

1908 áprilisában felszerelték és a hajósinasokkal cirkált. 06. 11-én külföldi útra futott ki Teodóból. 06. 12-14. Korfu. 06. 16-18. Argostoli, Kefalónia. 06. 21-26. Pireusz. 06. 29. – 07. 1. Patrasz. 07. 1-3. Zante. 07. 13-án befutott Teodóba.

1909. 04. 24. – 08. 12., 1910. 04. 1. – július, 1911. 04. 1. – július, valamint 1912. 04. 3. – július között a hazai partok előtt cirkált a hajósinasokkal.

1914. 03. 4-én a polai Arzenál átvette és a munkásainak szolgált lakóhajóul a háború végéig.

1920-ban Olaszországnak ítélték, ahol lőszerraktár hajóként alkalmazták.

1924-ben lebontották.

AURORA –korvett

Gerincfektetés:

1871. 12. 11.

Vízrebocsátás:

1873. 11. 20.

Átvétel:

1874. 07. 01.

Későbbi neve:	SKRADIN
Építés helye:	Navale Adriatico, Trieste – San Marco
Testvérhajó:	ZRÍNYI, FRUNDSBERG
Vízkeszorítás:	1340,00 t 1374,80 t építési 1430,00 t teljes felszereléssel
Hossz:	59,11 m (pp) / 57,13 m (vv) / 69,08 m (lh)
Szélesség:	10,45 m
Merülés:	5,15 m építési 5,20 m teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 5,14 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 4 db kazán 1 db Griffith 2, illetve 4 szárnyú fix hajócsavar, 4,12 m átmérővel
Hatótávolság:	1200 tmf teljes erővel
Főgép teljesítmény:	1172 ILE
Sebesség:	11,18 cs, 84-es fordulatszámmal teljes erővel 9,24 cs félerővel
Fegyverzet:	4 db 15 cm-es (24 fontos) Wahrendorf öntöttacél löveg 2 db 7 cm-es Uchatius löveg 2 db 2,5 cm-es szórólöveg
1891-től:	2 db 15 cm-es löveg 4 db 9cm-es löveg 2 db 7 cm-es löveg 2 db 4,7 cm-es löveg
Egyebek:	3 árboc, barkvitorlázat. Vitorlafelület: 1638,9 m ² . Vegyes építésű, vasbordázat, kétrétegű teakfa palánkozat. 1 db II. oszt. gőzbárka, 1 db IV. oszt. bárka, 1 db III. oszt. kutter, 1 db III. oszt. mentőkutter, 1 db III. oszt. gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle. 1 db kiscsónak. 6 db Admirális típusú horgony: 2216 kg, 2211 kg, 2011 kg, 478 kg, 290 kg, 161, kg. Jó tengerállóság gőz és vitorlák alatt.
Személyzet:	1875-ben: 203 fő. 1877-ben: 210 fő. 1891-ben 18 + 193 fő. 1895-ben: 24 + 199 fő. 1907-ben 8 fő.

Az AURORA személyzetének összetétele 1873-ban:

1 fregattkapitány, hajóparancsnok

2 sorhajóhadnagy
2 sorhajóászlós
4 tengerészcadét
1 fregattorvos
1 korvetorvos
1 segédszámvivő (II. oszt.)

1 gépész (II. oszt.)

2 gépész (III. oszt.)
11 tisztiszolga

1 hajómester altiszt

3 segéd-hajómester
5 negyedmester (negyedes)
8 rajos (árbocos)
21 matróz (I. oszt.)
21 matróz (II. oszt.)
31 matróz (III. oszt.)
31 matróz (IV. oszt.)
3 kürtös

1 segéd-kormányosmester

1 kormányos-negyedes
2 kormányos-rajos
8 kormányos-matróz

1 segédfegyvermester, hajóporkoláb

1 fegyveres-negyedes
2 fegyveres-rajos

1 főgépmester

2 segédgépmester
3 gépésznegyedes
4 gépészrajos
3 főfűtő
6 fűtő (I. oszt.)
6 fűtő (II. oszt.)
1 betegápoló (I. oszt.)
1 betegápoló (III. oszt.)
2 hajóács
2 fedélzet dugarozó
2 vitorlaszabó
2 puskaműves
1 segéd-élelmezőmester

1 szakács mester

1 segéd-szakácsmester
2 tűzérotatató (kiképző)
5 lövegirányzó (I. oszt.)
8 lövegirányzó (II. oszt.)
12 tűzérmatróz
9 szénlapátoló
2 cipész
2 szabó
1 festő
1 írnok

Pályafutása:

1871 novemberében megkötötték az építési szerződést. 12. 11-én megkezdődött az építése.

1872. 01. 13-án I. Ferenc József császár jóváhagyta a nevét.

1873. 11. 20-án megtörtént a vízrebocsátása.

1874. 03. 30-án áthajózott Polába. 07. 1-én a Haditengerészet átvette. 08. 1. Futópróba.

1875-től tartalékállományban.

1879. 03. 16-án felszerelték, és a Hajóraj kötelékében hajózott a dalmát és levantei vizeken. Decemberben Kréta előtt egy erős északi viharban a bukdácsolás közben letörött az orrsudár csúcsa.

1880-ban a Hajórajban szolgált 07. 29-ig, amikor leszerelték.

1884. 08. 2-án felszerelték, és beosztották a Hajórajba. 08. 27-én Polából Dél-Amerikába indult egy kiképző útra. Az út célja a tengerészeti és hadi kiképzés, valamint kereskedelmi és kereskedelempolitikai adatok gyűjtése egy Lloyd hajójárat beindítása érdekében. 09. 11-17. Gibraltár. 09. 24-27. S. Cruz de Teneriffe. 10. 25. – 11. 2. Bahia. 11. 6-19. Rio de Janeiro. 11. 10-én a hajóra látogatott Brazília császára. 11. 21-26. Santos. Santos közelében elvontatták a parttól a kisodródott *Morning Star* brit sönert. 11. 28-29. S. Catarina. 12. 7-22. Buenos Aires. Látogatást tett a hajón az Argentin Köztársaság elnöke, mely nagy feltűnést keltett, hiszen egyedülálló eset volt, hogy egy általa ismeretlen hadihajóra látogatott. 12. 22. – 1885. 01. 1.

Montevideó. 01. 27- 02. 8. Pernambuco. 03. 18-27. Ponta Delgada, Azori-szigetek. 04. 4-11. Gibraltár. 04. 25-én megérkezett Polába. A megtett út összesen: 17353 tmf. 04. 26-án leszerelték, majd kicserélték a kazánjait.

1886. 07. 25-én felszerelték. 08. 1-én kifutott Kelet-Ázsia felé Polából. Az utazás célja, a kiképzés, a kereskedelempolitikai érdekek védelme, továbbá zoológiai, néprajzi és botanikai dolgok gyűjtése. 08. 12-15. Port Said. 08. 16. Izmailia. 08. 17. Szuez. 08. 27-31. Áden. 09. 17-26. Pointe de Galle, Ceylon. 10. 1-4. Nancowry, Nicobar-szigetek. 10. 8-11. Atchi, Atjeh, Szumátra. 10. 16-28. Penang. Kihajózták a megbetegedett Edmund Hermann sorhajóhadnagyot, aki 11. 4-én meghalt, és a penangi temetőben temették el. 10. 30. – 11. 3. Pancore. 11. 5-8. Malakka. 11. 9. - 12. 4. Szingapúr. 12. 5-6. Johore. 12. 11-13. Tambelen. 12. 15-18. Muntok-öböl. 12. 19. – 1897. 01. 4. Batávia. 1. 13-21. Szurabaja. 01. 24-26. Boeleleng, Bali. 01. 30. – 02. 1. Bima. 02. 3-10. Makassar. 02. 18-20. Batjan. 02. 21-24. Ternate. 03. 6-7. Zamboanga. 03. 7-8. Isabella, Basilian-sziget. 03. 17-29. Manila. 04. 5-8. Cham-Colao. 04. 9-11. Hue. 04. 21-22. Macao. 04. 22. – 05. 7. Thuan An, Hongkong. 05. 9-10. Swatow. 05. 13-21. Amoy. 05. 26-27. Tamsui. 06. 11. – 07. 19. Yokohama. 07. 28. – 08. 1. Hokotate. 08. 2-5. Miyako. 08. 7-21. Yokohama. 08. 27. – 09. 6. Hiego, Kobe. 09. 8-18. Nagaszaki. 10. 1-12. Csifu. 10. 21. – 11. 4. Sanghaj. 11. 6-9. Csingkiang, Jangce. 11. 11-16. Ningpo. 11. 19-28. Fucus. 11. 30. – 12. 21. Hongkong. Karbantartás. 12. 22-23. Wampoa. 12. 27. – 1888. 01. 2. Macao. 01. 7-21. Saigon. 01. 27. – 02. 1. Szingapúr. 02. 20-23. Pointe de Galle, Ceylon. 03. 24-28. Áden. 04. 10-16. Szuez. 04. 17-18. Port Said. 04. 24-25. Korfu. 04. 28-án megérkezett Polába. Az út során megtett 26 788 tmf-et. 05. 1-én leszerelték. Nagyjavítást hajtottak végre a gépi berendezésein.

1889. 08. 5-én felszerelték. 08. 8-án gróf Rudolf Montecuccoli fregattkapitány parancsnoksága alatt kifutott Polából Kelet-Afrika és India felé. Feladatát a fényképfelvételek készítése, vízrajzi, térképészeti, meteorológiai és természettudományos megfigyelések végrehajtása képezte. A szélcsend miatt gőzgéppel hajózott végig az Adrián. 08. 12. Zante. 08. 18-21. Port Said. 08. 22. Szuez. 08. 31. – 09. 4. Áden. 10. 5-én behajózott a Lindi folyóra, majd a bennszülöttek ellenséges magatartása miatt kifutott onnan. 10. 10-16. Mombasa. 10. 18. - 11. 2. Zanzibár. 11. 18- 23. Mahe, Seychell-szigetek.

1890. 01. 2. 14. Kalkutta. 01. 26. – 02. 3. Madras. 02. 7-8. Trincomalee. 02. 12-27. Colombo. Tárgyalásokat folytattak az ott visszatartott osztrák-magyar bark, a *Samson*e érdekében. Az átkelés alatt 107 fő betegedett meg influenzában. 03. 24-27. Áden. 04. 2-5. Suakim. 04. 10-13. Szuez. 04. 14-19. Port Said. Kihajóztak egy beteget, és miután meghalt, eltemették. Útközben Hermann von Lorenz-Liburnau sorhajózászlós meghalt vérmérgezésben. 04- 27-28. Suda-öböl. A sorhajózászlóst eltemették Canea katolikus temetőjében. 05. 1-2. Korfu. 05. 4-én megérkezett Polába. Az út során összesen megtett 18 884 tmf-et, ebből 11 505 tmf-et vitorlával, 6429 tmf-et gőzzel, a többi vitorlával és gőzzel. 820 t szenet fogyasztott el. 05. 7-én leszerelték.

1891. 08. 20-án új útra szerelték fel. 09. 1-én besorozott tengerészcadétokkal kiképzőútra futott ki Polából Nyugat-India és Észak-Amerika felé. 09. 18-22. Algier. 09. 27. – 10. 3. Gibraltár. 10. 13-13. Funchal. 10. 16-22. S. Cruz de Teneriffe. 11. 17-24. Point a Pitre, Guadeloupe. 11. 25-27. Roseau, St. Dominique. 11. 28. – 12. 6. Fort de France, Martinique. 12. 7-9. Castries, St Lucia. 12. 11-13. Kingstown, St. Vincent. 12. 13-15. St. George, Grenada. 12. 16-24. Port of Spain, Trinidad. 12. 31. – 1892. 01. 5. La Guayra, Venezuela. 01. 9-12. Portocabello. 01. 13-19. Curacao. 01. 28. – 02. 3. Kingston, Jamaika. 02. 18-28. New Orleans. 03. 7-18. Pensacola. 03. 25. – 04. 7. Havanna. 04. 22-30. Annapolis. 05. 3-13. Philadelphia. 05. 16. 06. 3. New York. 06. 3-11. Newport. Az USA-ban több hadköteles személy jelentkezett a hajón szolgálatra. 06. 30. – 07. 6. Ponta Delgada, Azori-szigetek. 07. 15-22.

Lisszabon. 07. 24. - 08. 8. Huelva. Részt vett a Kolombusz ünnepségeken és tisztelgett a SANTA MARIA előtt. 08. 9-14. Cadiz. 09. 5-9. Palermo. 09. 20-án megérkezett Polába. 09. 23-án leszerelték, és tartalékállományba helyezték.

1895. 04. 30-án felszerelték. 05. 10-én Konstantin Edler von Pott fregattkapitány parancsnoksága alatt kifutott Polából Kelet-Ázsia felé. 05. 18-20. Port Said. Kihajóztak egy beteget. 05. 21-22. Szuez. 06. 1-5. Áden. 06. 22-26. Colombo. Egy ember dezertált. 07. 7-12. Szingapúr. A koleraveszély miatt senki sem léphetett partra. 07. 30. - 08. 7. Hongkong. Karbantartották a kötélzetet és a vitorlázatot. 08. 11-13. Amoy. 08. 22. - 09. 19. Sanghaj. 09. 30. - 10. 9. Nagaszaki. 10. 12-20. Hiogo. 10. 24. - 11. 5. Yokohama. 11. 12-16. Nagaszaki. 11. 25. - 12. 2. Hongkong. Kihajóztak egy beteget. 12. 17-26. Bangkok.

1896. 01. 6-9. Szingapúr. 01. 9-10. Johore. 01. 13-15. Penang. 01. 29. - 02. 6. Rangoon. 02. 17-23. Madras. Kihajóztak egy beteget. A hajó tovább indulása után meghalt, és a brit katonai helyőrség temette el katonai tiszteletadással. 03. 4-9. Colombo. 04. 6-9. Áden. 04. 14-17. Dzsidá. 04. 22-24. Szuez. 04. 26-28. Port Said. 05. 15-én megérkezett Polába. 228 napot töltött a tengeren, 143 napot kikötőben. Az út során összesen megtett 23 858 tmf-et, ebből 15 531 tmf-et vitorlával. 05. 18-án leszerelték.

1897-ben kicserélték a kazánjait.

1902-ben átépítették és a Torpedóigazgatóság legénységének lett a lakóhajója.

1904-1905-ben átalakították, és az Aknásziskola kiképző- és aknaraktár hajója lett.

1905. 09. 16-án Sebenicoba vontatták.

1914-től a háború végéig Sebenicoba maradt, mint az Aknász Parancsnokság hajója.

1919-ben a Cattarói-öbölbe vontatták, Kumborba.

1920-ban a jugoszlávoknak ítélték.

1921. 03. 4-én a jugoszláv Haditengerészet átvette és a SKRADIN nevet adta neki. Lakóhajóként használták.

1924-1927-ben Teodóban szétbontották.

CUSTOZZA – kazamatahajó

<u>Gerincfektetés:</u>	<u>Vízrebocsátás:</u>	<u>Elkészült:</u>
1869. 09. 17.	1872. 08. 20.	1874. 11. 18.
Építés helye:	STT, Trieste – San Rocco	
Testvérhajó:	ERZHERZOG ALBERT - hasonló	
Víz kiszorítás:	7004,00 t 1050,00 t 7060,00 t 7730,99 t teljes felszereléssel	
Hossz:	90,09 m (vv) / 95,01 m (lh)	
Szélesség:	17,70 m vízvonalnál	
Merülés:	8,16 m (Elöl kb. 1,35 m-rel kevesebb. Az alsó ágyú lőrés vízfeletti magassága 2,96 m.)	
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres, (2,40 m átmérő, 1,22 m-es lökethosszúság) gőzgép 6 db kofferkazán 1 db 2 szárnyú, balra forgó Griffith hajócsavar, 6,86 m átmérővel	
Üzemanyagkészlet:	606,00 t szén	
Hatótávolság:	1624 tmf teljes erővel	
Főgép teljesítmény:	4986 ILE 66,5-es fordulatszámánál	
Sebesség:	13,95 cs, 12,00 cs, 55-ös fordulatszámánál.	
Fordulási jellemzők:	Fordulási kör sugara: Jobbra: 281 m, ideje: 4 perc 58 mp, teljes erővel, kormányt 35°-ra kihajtva. Balra: 277 m, ideje: 4 perc 30 mp, kormányt 34,75°-ra kihajtva.	
Fegyverzet:	8 db 26 cm/L22 Krupp löveg, 2 egymás feletti kazamatában (Egy löveg kiszolgálása 18 embert, míg a fogaskerek forgatása csupán 8 főt igényelt.) Lövegcső súlya: 22 t Závarzat súlya: 885 kg Lövegbölcső súlya: 8,52 t Lövedék súlya: 179,5 kg Kilövőtöltet súlya: 43,5 kg 6 db 9cm/L24 Uchatius löveg a fedélzeten 2 db 7cm/L15 löveg hátul 361 db karabély, 97 db revolver, 67 db tengerészkard.	
1873-tól:	310 db karabély, 88 db revolver, 111 db tengerészkard	
Kiegészítés 1882-ben:	3 db 4,7 cm-es revolverágyú: 1 db elől, 2 db a hajóderékban 2 db 2,5 cm-es szórólöveg (árbockosarakban) 4 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg 4 db vízvonallal feletti 35 cm-es TCS (orr, tat és kétoldalt)	
Páncélvédetség:	Kazamata: 177 mm, 254 mm-es keményfaborításra erősítve Övpáncél: 227 mm, 203 mm vastag keményfa övre erősítve, 3,57 m magasságban Fedélzet: 370 mm	

Egyebek:

Vasból épült.

Árbocmagasság a főfedélzet felett: Előárboc: 36,30 m, Főárboc: 37,17 m, Tatárbc: 31,00 m. Orr-árboc (orr-sudár): 7,27 m. Vitorlafelület: 1337,7 m².

1 db gőzbárka, 1 db gőzkutter, 1 db vitorlásbárka, 1 db nagycsónak, 3 db vitorlaskutter, 1 db mentőkutter, 2 db gígg, 2 db jollboot, 1 db jolle, 1 db kiscsónak. Csónakverseny lobogó: "K".

2 db Admiralitás típusú horgony. Jobboldali: 5538 kg, baloldali: 5598 kg.

2 db Martintípusú horgony. Jobboldali: 3663 kg, baloldali: 3465 kg.

1 db folyami horgony: 1276 kg.

1 db kukázó horgony: 662 kg.

Ismertető jegyek:

3 árboc, 2 kémény, barkvitorlázat, mint a LISSÁ-nak. Két kazamata, egymás felett.

A CUSTOZZA személyzeti összetétele 1873-ban:**1 sorhajókapitány, hajóparancsnok**

1 korvettkapitány, első tiszt

4 sorhajóhadnagy

3 sorhajózászlós

10 tengerérszkadét

1 sorhajóorvos

1 fregattorvos

1 korvetorvos

1 segédszámvivő

1 számvivő-gyakornok

1 gépész (I. oszt.)

1 gépész (II. oszt.)

2 gépész (III. oszt.)

18 tisztiszolga

1 főhajómester

1 hajómester

4 segéd-hajómester

9 negyedmester (negyedes)

12 rajos (árbocos)

69 matróz (I. oszt.)

69 matróz (II. oszt.)

104 matróz (III. oszt.)

104 matróz (IV. oszt.)

3 kürtös

1 kormányosmester

1 segéd-kormányosmester

1 kormányos-negyedes

2 kormányos-rajos

8 kormányos-matróz

1 fegyvermester-altiszt, hajóporkoláb

1 segéd-fegyvermester

2 fegyveres-negyedes

3 fegyveres-rajos

1 főgépmester

1 gépmester

1 al-gépmester

1 segédgépmester

4 gépésznegyedes

3 gépészrajos

3 főfűtő

16 fűtő (I. oszt.)

17 fűtő (II. oszt.)

1 betegápoló (I. oszt.)

1 betegápoló (III. oszt.)

2 hajóács

2 fedélzet dugarozó

2 vitorlaszabó

2 puskaműves

1 élelmezőmester

1 segéd-élelmezőmester

1 szakács mester

1 segéd-szakácsmester

1 löveg mester

3 tüzéroktató (kiképző)

9 lövegirányzó (I. oszt.)

20 lövegirányzó (II. oszt.)

17 tüzérmatróz

24 szénlapátoló

3 cipész

3 szabó

2 festő

1 írnok

Személyzet: 1875-ben: 507 fő.
1877-ben: 579 fő.
1880-ban: 579 fő.
1907-ben 66 fő.

Pályafutása:

1869. 01. 20-án I. Ferenc József császár az *“1866. június. 24.”* kiegészítéssel jóváhagyta a nevét. 09. 17-én megkezdődött az építése.

1872. 08. 20-án 10.00-kor vízrebocsátották.

1874. 11. 18-án elkészült. A kettős ütegsor jelentősen megnövelte a célfelületet.

1875 februárjában próbautat hajtott végre. 04. 9-én a császár megsemmisítette Polában. 09. 11. Első ízben felszerelték, és kipróbálták a hajózási tulajdonságait.

1876. 06. 11. Mint a hajóraj zászlóshajója, kifutott Polából. 06. 14-15. Korfu. 06. 17. – 09. 25. Szmirna. 07. 3-án a vasból készült gőzbárka Szmirnában a nagy hullámmásban elárasztódott vízzel és elsüllyedt. 11 ember a vízbefulladás. 08. 28-30. Szaloniki. 08. 31. – 09. 5. Syra. 09. 6. - 10. 2. Szmirna. 10. 7. Beirut. 10. 11. – 1877. 01. 9. Szmirna. 01. 15- 03. 27. Pola, ahol csökkentették a vitorlázatát. A Hajóraj zászlóshajójaként működött. 03. 31. – 04. 3. Suda-öböl. 04. 4-6. Syra. 04. 7-25. és 04. 28. – 05. 14. Szmirna. 05. 20-24. Szaloniki. 05. 24-26. Syra. 05. 27. – 06. 22. és 06. 23. – 07. 14. Szmirna. 07. 15-18. Cavalla. 07. 19. – 09. 16. Szmirna. 09. 16-21. Vourlah. 09. 21. – 10. 24. Szmirna. 10. 25-28. Syra. 10. 29-30. Mytilene. 10. 30. – 12. 26. Szmirna. 12. 27. – 12. 31. Syra. **1878. 01. 4-**én megérkezett Polába. 02. 11-én leszerelték, a barkvitorlázatát megtartották. A Levante Hajóraj zászlóshajója maradt.

1879-ben tartalékállományban volt.

1880 júliusában újból szolgálatba állt a Hajórajban, és részt vett a Montenegró és Albánia előtti nemzetközi flottatüntetésben. 12. 5-ig a hajón szolgált Carl Stefan főherceg sorhajózászlós. A hajó érintette Gravosát és Cattarót. 05. 12-én a Punta d’Ostrótól kifelé 3 mérföldig kikísérte az elvonuló szövetséges hadihajókat. ezután Polába hajózott, majd átment Triesztbe.

1881-ben a Hajóraj kötelékében szolgált. Kicserélték a kazánjait, elektromos világítást kapott, és gyorstüzelő szórólövegeket szereltek fel rá.

1882-től tartalékállományban volt.

1883-ban nagyjavítást hajtottak végre a gépi berendezésein, majd 05. 5-én és 7-én próbautat tett.

1884-ben 4 db 35 cm-es torpedóvető csővel látták el. Egyet-egy az orrban, a taton és kétoldalt. Mind a vízvonallal felett helyezkedett el.

1886-ban 2,5 cm-es szórólövegeket szereltek fel az árbockosarakba.

1887-ben torpedók elleni védőhálóval látták el. 05. 8. – 07. 10. a Gyakorló Hajórajban szolgált. Lopaticában elvesztette az egyik horgonyát. 07. 4-én Pola előtt volt, amikor a császár megsemmisítette a Hajóraj gyakorlatát. 07. 7-én behajózott rá a Haditengerészet Parancsnoka, és az erős szélben kifutott a Hajórajjal Polából, majd átmentek a Muggia-öbölbe.

1888. 04. 17-én felszerelték és a Nyári Hajóraj zászlóshajója volt. 04. 22-én a hajóra érkezett Carl Stefan főherceg, a Koronahercegnő, továbbá Maria Josefa főhercegnő. A Fasana-csatornában gyakorlatozott. 04. 25-én kifutott Polából Spanyolország felé. Útközben érintette Gravosa, Messina és Bonifacio kikötőjét. 05. 11.-26. Barcelonában, a belső kikötőben állt kikötve. Megtekintették a Világkiállítást. Ünnepek. 05. 23-án Spanyolország királynője látogatást tett a hajón. 05. 27-én az olasz Hajórajjal együtt elindultak Barcelonából. 06. 1. Málta. 06. 9-én befutott Gravosába, és a Nyári Hajóraj kötelékében működött. 07. 24-én leszerelték.

1889. 05. 8. – 06. 12. között a Nyári Hajórajhoz osztották be. 05. 18-án San Rocco előtt horgonyzott a KAISER FRANZ JOSEPH I vízrebocsátása alkalmából és ünnepi fogadást tartottak a fedélzetén.

1890-1891-ben tartalékállományban volt.

1892-ben új árboczatot kapott. 04. 28-tól a Hajóraj 2. Divíziójának zászlóshajója volt. 05. 30-án Gravosában a hajóra szállt Josef főherceg, hogy figyelemmel kísérje a 06. 2-ig tartó gyakorlatot.

1893-1894-ben a polai Arzenálban vízmentesen zárt rekeszeket építettek a hajótestbe.

1895. 05. 9-én Polában tartózkodott a MONARCH vízrebocsátása alkalmából.

1895-1902 között az 1-es kategóriájú Tartalékban volt.

1902. 09. 15-től átépítették, hogy lakó- és kiképzőhajóként szolgáljon az újonnan behívott tengerészkadétok számára.

1912. 05. 30-án törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből, és átminősítették a leszerelt hajótest kategóriába.

1914-től a polai hajógyári munkások lakóhajója volt a háború végéig.

1920-ban az olaszoké lett, akik szétbontották.

DONAU –korvett

<u>Gerincfektetés:</u>	<u>Vízrebocsátás:</u>	<u>Átvétel:</u>
1888. 10. 23.	1993. 06. 28.	1894. 08. 17.

Későbbi neve:	ŠIBENIK, KRKA
Építés helye:	Arzenál - Pola
Testvérhajó:	SAIDA - hasonló
Víz kiszorítás:	2530,30 t építési 2938,60 t teljes felszereléssel
Hossz:	67,11 m (vv) / 74,36 m (felső fedélzeten) / 83,37 m (lh)
Szélesség:	12,66 m
Merülés:	6,53 m teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 7,242 t
Hajtómű:	1 db 2 hengeres gőzgép 5 db kazán 1 db 2 szárnyú Griffith hajócsavar, 4,98 m átmérővel,
Főgép teljesítmény:	1200 ILE
Sebesség:	12 cs
Fegyverzet:	10 db 12 cm-es bronzágyú 1 db 7 cm-es löveg 4 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg
Egyebek:	3 db árboc, teljes (hajó) vitorlázat. Vitorlafelület: 2598,5 m ² 1 db gőzbárka, 1 db III. oszt. bárka, 1 db II. oszt. kutter, 1 db III. oszt. kutter, 1 db II. oszt. mentőkutter, 1 db II. oszt. gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle, 1 db kiscsónak. 6 db Admirális típusú horgony: 4087 kg, 3705 kg, 3527 kg, 2637 kg, 367 kg, 217 kg.
Személyzet:	330 fő. 1907-ben 24 fő.

Pálvafutása:

1888. 10. 23-án az öreg hajók szétbontásával együtt megkezdték egy hasonló hajótípus építését.

1890-ben elkészült az új acélszerkezet, és megkezdődtek a famunkák.

1893. 06. 28-án vízrebocsátották az új, kifejezetten a missziós utakra épült hajót, majd beszerelték a főgépet és a kazánokat.

1894. 08. 17-én próbautat hajtott végre. **08. 31-**én felszerelték. **09. 2-**án Maximilián Rottauscher von Malata fregattkapitány parancsnoksága alatt elindult Polából egy transzocéáni missziós, de egyben kiképző útra. **09. 28. – 10. 3.** Gibraltár. **10. 3-4.** Tanger. **10. 21-24.** S. Cruz de Teneriffe. **11. 1.** St. Louis, Szenegál. **11. 2-7.** Dakar. **11. 15-20.** Freetown, Sierra Leone. **12. 5-7.** Cape Coast Castle. **12. 10-12.** Lagos. **12. 20-24.** Duala, Kamerun. **12. 25-**én érintették az Amba-öblöt. **12. 27-29.** Sao Tomé. **1895. 01. 24. – 02. 7.** Bahia. Két beteget kihajóztak. **03. 11-**én a Dél-Atlanti-óceánon hajózva orvosi segítséget nyújtott az *Iverna* angol négyárbocos egyik, a kötélzetről leesett matrózának. **03. 14. – 04. 3.** Fokváros. **04. 22-23.** St. Ilona. **05. 24-26.** Castries, St. Lucia. **05. 26. – 06. 3.** Fort de France, Martinique. **06. 5-**én rövid időre befutott Chacetown kikötőjébe, St. Kitts, majd tovább indult és érintette Basse

Terre-t. 06. 27. – 07. 14. New York. Részt vett az USA Függetlenségi ünnepségein. 17 külföldön élő osztrák-magyar állampolgár jelentkezett a hajón, hogy szolgálatba állnának a cs. és kir. Haditengerészetnél. 2 dezertálási ügy. Megjavították a kötélzetet. 07. 15-19. Newport. Az átkelés során egy ember vízbeesett, de sikerült kimenteni. 08. 13-15. Ponta Delgada, Azori-szigetek. 08. 24. – 09. 5. Lisszabon. 09. 10-12. Gibraltár. 09. 23. San Antico. 10. 1-én megérkezett Polába. 280 napot töltött a tengeren, 114 napot pedig horgonyon. Összesen megtett 27 538 tmf-et, ebből 23 2727 tmf-et vitorlával. 11. 6-án kifutott Polából. 11. 8-23. Teodo. 11. 25-én érintette Korfut, és a Hajórajjal Levantéra hajózott. 11. 27. – 12. 7. Phalera. 12. 10-12. Milosz. 12. 13-án befutott Szalonikibe. **1896. 01. 3-14.** Szaloniki. 01. 21-29. Syra. 02. 6-8. Szmirna. 02. 9-11. Mytilene. 02. 13-17. Számosz. 02. 18-19. Marmarizza. 02. 20-21. Rodosz. 02. 26. – 03. 15. Alexandria. 03. 20-23. Messina. 03. 26. – 04. 6. Villafranca, ahol behajózták a megbetegedett Franz Ferdinand főherceget. 04. 7-8. Marseille. 04. 10-én érintette Palma de Mallorcát. 04. 11-15. Barcelona. 04. 17-24. Villafranca. Kihajózták Franz Ferdinand főherceget. 05. 1-2. Messina. 05. 9-én megérkezett Polába. 05. 13-án leszerelték. 06. 15-én felszerelték. 06. 17-én kifutott Polából a legénység begyakoroltatására. 06. 29. – 07. 1. Fiume, ahol behajózták a tengerésztishti iskola növendékeinek első évfolyamát. 07. 3-5. Velence. 07. 13-án befutott Korfura. 07. 23-25. Lissa. 07. 27-29. Pola. 07. 30. – 08. 1. Fiume. Kicserélték a növendékeket. 08. 5-7. Lissa. 08. 12-14. Patrasz. 08. 15-18. Pireusz. 08. 21-27. Szmirna. 08. 29. – 09. 1. Canea. Itt leváltották a KAISERIN UND KÖNIGIN MARIA THERESIA legénységét. 09. 2-3. Kefalónia. 09. 4-én az albán partok előtt ivóvízzel látták el a *Nidia* osztrák barkot. 09. 6-8. Gravosa. 09. 10-14. Pola. 09. 15. Fiume. Kihajózták a növendékeket. 09. 16-án befutott Polába. 09. 18-án leszerelték.

1897. 06. 15-én felszerelték és kifutott a legénység kiképzésére. 06. 23-án a tengeren elővigyázatlaniságból az élelemraktárban kigyulladt a szesz. A tűz okozója meghalt, a lángokat pedig az összes elrendelt és bevetett eszközzel megfékezték, mindemellett elárastották a lőporkamrát vízzel. A károk egyébként jelentéktelennek bizonyultak, a szárazélelmiszert pótolni kellett. Gróf Ottó Welserheimb sorhajózászlós, és Nezzo gépvezető első osztályú kitüntetést kapott a császártól, a legénység pedig pénzjutalomban részesült. 06. 28-án kifutott Polából Fiume felé, hogy a tengerésztishti iskola növendékeit felvéve cirkáljon. Az út során érintette Sebenico, Gravosa, Ancona kikötőit, majd visszatért Polába. 07. 30-án kifutott Polából. 07. 30. – 08. 1. Fiume. Kicserélték a növendékeket és újabb gyakorló útra indult Emil Edler von Hermann fregattkapitány parancsnoksága alatt. 08. 4-6. Spalato. 08. 10-11. Brindisi. 08. 13-16. Messina. 08. 20-25. Nápoly. Itt az egyik csónakja részt vett az olasz királyi Jachtklub evezősversenyén. Egy evezőtörés miatt csak a harmadik helyet szerezte meg. 09. 3-5. Cattaro. 09. 10-14. Pola. 09. 15-16. Fiume. Kihajózták a növendékeket. 09. 16-án befutott Polába. 10. 1-én Emil Edler von Hermann fregattkapitány parancsnoksága alatt, tengerészkadéttal a fedélzetén Észak-Amerikába indult kiképzőútra. 10. 5-7. Lissában volt a rossz időjárás miatt. 10. 25-29. Gibraltár. 11. 11-13. St. Cruz de Palma. 11. 22-27. Dakar. 12. 22-27. Barbados. 12. 28-30. St. Lucia. 12. 31. – 1898. 01. 6. Fort de France. 01. 8-11. Pointe a Pitre. 01. 12-15. St. Thomas. 01. 16-19. San Juan, Puerto Rico. 01. 22-24. St. Domingo. 01. 26-29. Port au Prince. 01. 31. – 02. 5. Santiago de Cuba. 02. 9-én a Gran Cayman-szigetnél ivóvízzel segítették ki a brit *Quickstep* luggert. A jamaikai Kingston meglátogatásáról az ott uralkodó járvány miatt lemondtak. 02. 17. – 03. 3. New Orleans. A szívbajban szenvedő parancsnokát kihajózták, aki hazafelé kevéssel azután Genovában elhunyt. A parancsnokságot Ludwig Ritter von Höhnelt sorhajóhadnagy, elsőtiszt vette át. 03. 11-19. Havanna. 03. 29. – 04. 21. New York. A hajó parancsnokságát Victor Ritter Jenik-Zasadsky fregattkapitány vette át. 04. 15. – 05. 3. Halifax. 06. 3-13. Glasgow. 06. 15. Rövid időre befutott Stornoway-be, majd tovább indult. 06. 17-18. Kirkwall. 06. 20-27. Bergen. 07. 3-8. Leith. 07. 9-16. Northshields. 07. 19-30.

Gravesand. 07. 31-én befutott Cowes-be, ahol az özvegy koronahercegnő látogatást tett a hajón. 08. 8-12. Plymouth. 08. 14-15. Brest. 08. 25. - 09. 1. Lisszabon. 09. 19-20. Palermo. 09. 28-án megérkezett Polába. Az út során megtett 19 806 tmf-et, ebből 16 630 tmf-et vitorlával. 10. 2-án leszerelték.

1899. 06. 16-án felszerelték, és a legénységét gyakorlatoztatták. Ezután Fiumébe ment, hogy behajózza a tengerésztishti iskola 1 éves növendékeit. Dalmácia előtti gyakorlóút. 07. 15-én kifutott Cattaróból. 07. 21-24. Ancona. 07. 25-29. Pola. 07. 30. - 08. 1. Fiume, ahol kicserélték a növendékeket. 08. 3-4. Sebenico. 08. 9-11. Korfu. 08. 12-14. Patrasz. 08. 14-17. Pireusz. 08. 21-24. Szmirna. 08. 25-27. Syra. 08. 31. - 09. 2. Argostoli, Kefalónia. 09. 4-9. Velence. 09. 10-15. Pola. 09. 15-16. Fiume. Kihajózták a növendékeket. 09. 16-án befutott Polába. 09. 17-én leszerelték.

1900. 04. 30. Felszerelték. 05. 1-én Anton Haus sorhajókapitány parancsnoksága alatt, tengerészkadéttal a fedélzetén világkörüli útra futott ki Polából Dél-Amerika és Kelet-Ázsia felé. 05. 21-27. Gibraltár. 06. 6-7. S. Vincent. 06. 26. - 07. 7. Bahia. A pestisjárvány miatt nem tértek be Rióba. 07. 26. - 08. 6. Montevideó. 08. 13-23. Bahia Blanca, Porto Belgrano. 09. 3-7. Punta Arenas. 09. 7-8. Fortescue-öböl. 09. 8-10. Glacier-öböl. 09. 10-11. Nassau-öböl. 09. 11-12. Istmus-öböl. 09. 12-13. Mayne Harbour. 09. 13-14. Puerto Bueno. 09. 14-15. Tom-öböl. 09. 15-17. Port Grappler. 09. 17-18. Eden Harbour. 09. 18-19. Connor-öböl. 09. 29. - 10. 2. Valdivia. 10. 4-6. Talcahuano. 11. 5-6. Taltal. 11. 7-8. Antofagosta. 11. 9-10. Tocopilla. 11. 11. - 12. 3. Iquique. 12. 8-14. Callao. 12. 20-25. Guyaquil. 12. 31. -
1901. 01. 1. Elmo-öböl. 01. 1-7. Panama. Meglátogatták a csatornaépítkezés romjait. 01. 11-15. Punta Arenas, Costa Rica. 01. 18-20. Corinto, Nicaragua. 01. 21-22. Analpa, Honduras. 01. 28. - 02. 1. San Jose, Guatemala. 03. 6-20. Honolulu. 04. 30. - 05. 21. Nagaszaki. Japánban lecserélték a legénységet és a parancsnokságot. A hajó új parancsnoka Victor. Bless von Sambuchi lett. 05. 29. - 06. 6. és 06. 7. Hongkong. 06. 25-19. Saigon. 06. 23. - 07. 2. Szingapúr. 07. 6-11. Tanjong Briok, Batávia. 08. 3-5. Port Victoria, Seychell-szigetek. 08. 14-17. Aden. 08. 22. Dzsidá. 08. 29. Suez. 08. 30-31. Port Said. 09. 8-13. Trieszt. 09. 13-án megérkezett Polába. 09. 16-án leszerelték.

1902-ben kicserélték a kazánjait.

1906. 10. 31-től a sebenicói Hajósinas Iskola lakóhajója volt a háború végéig.

1919-ben Sebenicoban a Kulina Maddalena félszigetnél állt, mint lakóhajó. Itt az olaszok jogtalanul lefoglalták és állítólag még el is vontatták, majd később visszaszolgáltatták és visszavitték.

1920-ban a jugoszlávoké lett.

1921. 03. 4-én a jugoszláv Haditengerészet átvette és a ŠIBENIK, majd később a KRKA nevet adta neki. Šibenikben, a Kulina / Maddalena félszigetnél szolgált, mint lakóhajó az altisztek számára.

1943. 11. 16-án Šibenik brit bombázása során elsüllyedt, majd a háború után kiemelték és szétbontották.

DON JUAN D'AUSTRIA – kazamatahajó

Gerincfektetés:

1874. 02. 14.

Vízrebocsátás:

1875. 10. 25.

Elkészült:

1876. 06. 29.

Építés helye:	STT, Trieste – San Rocco
Testvérhajó:	KAISER MAX, PRINZ EUGEN
Víz kiszorítás:	3559,00 t építési 4134,10 t teljes felszereléssel
Hossz:	72,38 m (pp) / 73,23 m (vv) / 75,85 m (lh)
Szélesség:	14,75 m
Merülés:	6,15 m építési 6,65 m teljes felszereléssel. Ágyúlőrések 2,50 m-re a vízvonal felett.
Merülés változás:	1 cm = 8,73 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 6 db kazán, üzemi nyomás 2,06 atm 1 db 4 szárnyú, balra forgó Hirsch hajócsavar, 5,53 m átmérővel
Üzemanyagkészlet:	380 t szén
Hatótávolság:	1703 tmf 10 cs sebességgel
Főgép teljesítmény:	2652 ILE
Sebesség:	13,24 cs, 72-es fordulatszámnál
Fegyverzet:	8 db 21 cm-es hátultöltő rendszerű Krupp löveg a kazamatában (tüzelési szög a hajó hossz tengelyétől 30°-ra kezdődött) Súlyok: Lövegcső: 8,82 t Závarzat: 490 kg Lövegbölcső: 3,750 t Lövedék: 93,7 kg Kilövőtöltet: 23 kg. (Lőszer kiszabat: 40 db robbanólövedék, 80 db gyújtólövedék) 4 db 9 cm-es hátultöltő rendszerű acélbronz Uchatius a fedélzeten (Lőszer kiszabat: 120 db srapelgránát, 60 db gyújtólövedék, 40 db gyújtógránát, 36 kartácsolövedék.) 2 db 7 cm-es hátultöltő rendszerű acélbronz Uchatius csónaklöveg (Lőszer kiszabat: 140 db gyújtólövedék, 60 db srapelgránát, 40 db kartácsolövedék.) 3 db 4,7 cm-es szórólöveg 2 db 2,5 cm-es szórólöveg 2 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg 4 db 35 cm-es TCS (orr, tat, kétoldalt) 8 db torpedó, 2 db gyakorló torpedó
Páncélvédetség:	Övpáncél: 203 mm Kazamata: 156 mm Fedélzet: 23 mm Válaszfalak: 124 mm

Egyebek:	Vasból épült, kettősfenékkel. Árbocmagasság a felső fedélzet felett: Előárboc: 16,30 m. Főárboc: 17,07 m. Tatár boc: 14,85 m. Orr-árboc: 5,80 m. Vitorlafelület: 1255 m ² 1 db gőzbárka, 1 db nagycsónak, 2 db oldalcsónak, 1 db gígg, 1 db mentő-kutter, 2 db jollboot, 1 db jolle, 1 db kiscsónak. Csónakverseny lobogó: "J".
Ismertető jegyek:	3 árboc, barkvitorlázat sudárvitorla nélkül, később sönervitorlázat teljes vitorlázatú előárboccal
Személyzet:	1875-ben: 366 fő. 1876-ban: 390 fő. 1877-ben: 393 fő. 1907-ben 36 fő.

Pályafutása:

1874. 02. 14.-én megkezdődött az építése. Az építéséhez felhasználták az ebben az időben lebontott hasonló nevű JUAN D'AUSTRIA páncélos fregatt kiszerelt főgépét, a páncélzatának egy részét, és a felszerelés anyagai javát.

1875. 04. 3.-án a páncélozási munkálatokat megtekintette I. Ferenc József császár, valamint Carl Ludwig és Ludwig Viktor főherceg. **10. 15.**-én vízrebocsátották.

1876. 06. 29.-én elkészült és a Haditengerészet átvette a hajógyártól. **08. 29.**-én próbautat hajtott végre a régi Griffith-hajócsavarjával, és félerővel 12,24 csomó sebességet ért el. **10. 30.**-án már az új, Hirsch féle hajócsavarral végzett próbautat, mely során félerővel a sebessége 12,04 csomó volt. Egész erővel csak valamivel több, 13,64 csomó sebességre volt képes. A kormánykerék forgatásához 5 emberre volt szükség. **11. 12.**-én kifutott Polából. **11. 13-14.** Lissa. **11. 18.** – **1877. 01. 13.** Szmirna. **01. 16.**-án érintette Mytilénét. **01. 17.** – **02. 5.** Szmirna. **02. 5-6.** Számosz. **02. 7.** – **03. 2.** Szmirna. **03. 4-6.** Syra. **03. 9-12.** Zante. **03. 15.**-én befutott Polába. **03. 20.**-án leszerelték. **11. 28.**-án felszerelték, és Albánia blokádjára vezényelték. **12. 30.**-án a KERKA társaságában befutott Antivariba, ahol a fedélzetükre vették a cs. és kir. alkonzult, és további 300 menekültet, akiket Curzolán hajóztak ki.

1878. 01. 12.-én kifutott Gravosából. **01. 14-15.** Valona. **01. 16.** - **02. 5.** Gravosa. **02. 7-9.** Durazzo. **02. 10.**-én érintette Valonát. **02. 12-19.** Syra. **02. 20-21.** Szaloniki, FRUNDSBERG-nek szánt utánpótlási anyagokkal. Azután útközben segítséget nyújtott a Tebe osztrák Lloyd gőzös parancsnokának, aki 2000 cserkessel a hajóján tartott Alexandria felé, de az utasok fel akartak lázadni az egészségügyi rendszabályok miatt. **02. 22.** – **03. 18.** és **03. 21-26.** Szmirna. **03. 29.** – **04. 26.** Szaloniki. **04. 27-29.** Syra. **05. 2-3.** Korfu. **05. 8.**-án befutott Castelnuovóba. Júliusban a Cattarói-öbölben tartózkodott. **12. 20.**-án késő éjjel Curzolából kihajózva Orebič közelében megfeneklett. **12. 21.**-én a Hajóraj segítségével leszabadították. A keletkezett károk jelentéktelenek voltak. Ezután a Hajóraj kötelékében működött.

1880 júliusában kicserélték a kazánjait, különböző változtatásokat hajtottak végre a tüzéségében, csökkentették a vitorlázatát.

1881-ben elektromos világítást, és forgatható torpedóindító csöveket kapott.

1887. 06. 8. - 07. 11. között a Nyári Gyakorló Hajórajban szolgált. **07. 4.**-én részt vett a császár által megszervezett, Pola előtti hajórajgyakorlaton.

1888. 04. 15.-én felszerelték, és beosztották a Hajórajba, hogy majd Barcelonába menjen a Világkiállításra. **04. 25.**-én futott ki Polából Spanyolország felé. Az útja során érintette Gravosa, Messina és Bonifacio kikötőit. **05. 11-26.** Barcelonában, a belső kikötőben kapott

kikötőhelyet. Részt vett a Világkiállítás alkalmából rendezett ünnepségeken. 05. 23-án a hajóra látogatott a spanyol királynő. 05. 27-én az olasz királyi Hajórajjal együtt kifutott Barcelonából. 06. 3-án megérkezett Polába. 06. 6-án leszerelték.

1889. 04. 8. – 06. 11. A Hajóraj kötelékében szolgált.

1892. 04. 29-én Carls Stefan főherceg lett a parancsnoka.

1893-ban a Hajórajhoz osztották be.

1894-ben a Hajóraj kötelékéhez tartozott.

1895. 05. 9-én a MONARCH vízrebocsátása alkalmából Polában tartózkodott.

1896-ban 4,7 cm-es gyorstüzelő lövegeket kapott.

1898. 05. 17. - 08. 19. a Nyári Hajórajban szolgált.

1899-ben a Hajórajba osztották be. Gyakorlatokat hajtott végre, majd csapatokat szállított Fasanából a Saline-öbölbe. Azután tartalékállományba helyezték.

1904. 06. 24-én a császár rendeletére törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből és átminősítették a leszerelt Hajótestek kategóriájába, és átalakították.

1905-től Torpedó Állomás lakóhajójaként szolgált Polában.

1908-1909-ben a polai Arzenálban átalakították és a Tengeralattjáró Állomást helyezték el rajta, és Polában szolgált a háború végéig.

1919-ben az olaszok elvontatták? Más források szerint a hajó Polában a 30. sz. bójánál elsüllyedt.

1920-ban a jugoszlávoknak ítélték, de az olaszok nem adták vissza.

ELISABETH – lapátkerekű gőzös (gőzkorvett)

Építés kezdete:

1850. 09. 18.

Vízrebocsátás

1854. 07. 15.

Szolgálatba állt:

1854. 09. 16.

Későbbi neve:	BETA
Építés helye:	Money, Wigram & Sons, Blackwall, Anglia
Testvérhajó:	Nem volt
Vízkesztorítás:	1470,00 t 1506,44 t építési 1570,00 t 1600,00 t teljes felszereléssel
Hossz:	60,40 m (vv) / 68,40 m (lh)
Szélesség:	10,16 m a hajótestnél, a kerékdob nélkül
Merülés:	4,26 m építési 4,36 teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 4,84 t
Hajtómű:	1 álló, 2 hengeres gőzgép, 4 db kofferkazán, üzemi nyomás: 1,4 atm Lapátkerek átmérője, teljes: 7,59 m
Üzemanyagkészlet:	375, t szén. Napi fogyasztás: 37,1 t.
Főgép teljesítmény:	1869. 10. 14-én a próbaúton: 797, 2 ILE 1884. 05. 28-án a próbaúton: 1151 ILE
Sebesség:	1869. 10. 14-én a próbaúton: 9,1 cs 1884. 05. 28-án a próbaúton: 11,51 cs
Fegyverzet eredetileg:	2 db 48 fontos elöltöltő rendszerű ágyú 4 db 12 fontos vontesövű ágyú, mint oldallöveg
1863-ban:	2 24 fontos Wahrendorf löveg 24 db 12 fontos La-Hitte-Elöltöltős ágyú
1866-ban:	4 db 12 fontos vontesövű ágyú 2 db 24 fontos vontesövű hátultöltő rendszerű ágyú
1869-ben:	2 db 24 fontos Wahrendorf löveg 4 db 8 fontos ágyú
1884-ben:	4 db 9 cm-es löveg 4 db 4,7 cm-es Hotchkiss gyorstűzelő löveg 77 db karabély, 25 db revolver, 34 db kard
Egyebek:	Vitorlafelület: 750 m ² , 1884-től: 553m ²
Ismertető jegyek:	2 árboc, kémény a kerékdob mögött.
Személyzet:	1866-ban: 166 fő. 1869-ben: 164 fő. 1875-ben: 154 fő. 1877-ben: 156 fő. 1884 urán: 136 fő.

Pályafutása:

1850. 09. 18. megkezdtek az építését a török kormány számára.

1854. 05. 26. A RADETZKY fregatt átvételekor alkalmi vételnek mutatkozott, és megvásárolták. 06. 5-én nevet adtak neki. 07. 15-én vízrebocsátották. 09. 16-án szolgálatba állították.

09. 29-én kifutott Plymouthból. 10. 4-5. Gibraltár. 10. 10-11. Messina. 10. 14-én befutott Muggiába. 10. 17-27. Pola. 10. 28-án megérkezett Velencébe. Decemberben von Brabant herceg beszállt a hajóra. Az Adrián cirkált.

1855. 05. 19-én kifutott Triesztből és a Gyakorló Hajórajhoz került. 05. 19-25. Pirano. 05. 25. – 06. 1. Ancona. 06. 3-6. Gravosa. 06. 6-án rövid időre befutott Antivariba, majd tovább indult. 06. 7-8. Durazzo. 06. 15-én érintette Salamist. 06. 16-21. Phalera. 06. 22-25. Suda-öböl. 06. 28-29. Beirut. 06. 29-én érintette Saidát és Haifát. 06. 29. – 07. 4. Jaffa. 07. 5-22. Alexandria. 07. 29. – 08. 5. Messina. 08. 6-8. Nápoly. 08. 10. Stromboli. 08. 10-12. Messina. 08. 13-14. és 08. 15-19. Nápoly. 08. 20-22. Castelmare. 08. 22-én érintette Amalfit. 08. 22-25. Sorrento. 08. 25-én rövid időre befutott Nápolyba, majd tovább indult. 08. 26-án érintette Castelmaret. 08. 28-30. Toulon. 09. 4-én megérkezett Triesztbe. 12. 8-án kifutott Triesztből. 12. 12-14. Pireusz. 12. 17-23. Konstantinápoly, ahonnét Triesztbe vitte az osztrák Nagykövetet. 12. 24-25. Szmirna. 12. 27-én érintette Zantét. 12. 29-én rövid időre befutott Toplába, majd tovább indult. 12. 30-án megérkezett Triesztbe.

1856-ban a Hajóraj kötelékében szolgált. Ferdinand Max főherceggel a fedélzetén Polába ment a KAISER gerincfektetési ünnepségére, majd onnét Fiumébe a Haditengerészeti Akadémia alapköletételére (03. 26-án). 08. 14-én kifutott Lissából. 08. 24. – 09. 18. között megfordult Agria, Durazzo, Valona, Antivari kikötőiben. 09. 25-én befutott Ragusába. 11. 24-én I. Ferenc József császárral és Erzsébet császárnéval a fedélzetén Triesztből Muggiába, San Roccoba hajózott az ADRIA vízrebocsátására. A császári pár a fedélzetről nézte végig az eseményt. Triesztben a molón lévő világítótornynál szálltak ki a hajóról. 11. 25-én a császári párral kifutott Triesztből 11. 28-án megérkezett Velencébe. 12. 9-én a császári párral és kíséretükben Ferdinand Max és Leopold főhercegekkel, továbbá Karl von Bayern herceggel a fedélzetén befutott Polába Tengerészeti Arzenál alapköletételére. 12. 9-én éjfélkor elindult Polából. 12. 10-én megérkezett Velencébe, ahol a császári pár kiszállt a hajóról. A hajó ezután beállt a velencei Arzenálba.

1857. 05. 16-án kifutott Velencéből. 05. 17-24. Trieszt. Nászútra vitte Ferdinand Max főherceget és Charlotte-t. 16 fős tengerészenekar is felszállt a hajóra. 05. 29. – 06. 2. Livorno. 06. 6-án érintette Gibraltárt. 06. 6-8. Cadiz. 06. 9-10. Lisszabon. 06. 14-22. és 06. 23-25. Spithead, Portsmouth. 06. 26. – 07. 1. Antwerpen. 07. 7-8. Gibraltár. 07. 16-án megérkezett Triesztbe. 07. 27-én a császár utasítására részt vett a Trieszt – Laibach vasútvonal megnyitási ünnepségein. Augusztusban és októberben Ferdinand Max főherceggel Velencébe és Polába ment.

1858-ban Toplában állomásozott. Októberben kifutott egy útra Korfu felé, melynek során megsérült, és befutott a Cattarói-öbölbe. 12. 17-én Rainer főherceggel Nápoly felé indult. Decemberben a Lloyd Arzenálban javítás céljából kisólyázták. 12. 30-án vízre tették.

1859. 01. 24-én kifutott Cattaróból. 01. 26-án érintette Messinát. 01. 27-29. Palermo. 01. 30. – 03. 5. Nápoly. 03. 7-13. Civitavecchia. 03. 14-én érintette Livornót. 03. 15-16. Messina. 03. 19-én megérkezett Triesztbe. Áprilisban a Spignon-csatornában horgonyzott a Malamoccónál létesített kikötői zár és a kikötő bejáratának védelme céljából. Augusztusban Polából Triesztbe ment a NOVARÁ-val. 08. 26-án befutott Velencébe főgép és kazánjavítás céljából. 11. 14-én elindult Polából Brazíliába, Ferdinand Max főherceggel, annak hitvesével, Wilhelm von Tegetthoffal és Maier Joseph Selleny-vel a fedélzetén. 11. 16-18. Gravosa. 11. 20-21. Messina. 11. 26-28. Malaga. 11. 28. – 12. 3. Gibraltár. 12. 6-9. Funchal. A viharban elvesztették a lapátkereket és vitorlával cirkáltak Madeira északi partja előtt. 12. 14-én befutottak Funchalba. 12. 15-én a vihar miatt kifutottak Teneriffe felé. 12. 16-17. Las Palmas. Az indulás után visszavitorláztak. 12. 19-20. Las Palmas. Charlotte főhercegnő kihajózott, mivel már nem akarta folytatni az utat. A vihar okozta károk kijavítása érdekében Teneriffe felé indult.

12. 20-22. Funchal. 12. 23-24. S. Cruz de Teneriffe. 12. 24-26. Porto de la Luz. 12. 30. – 1860. 01. 2. S. Vincent, Porto Grande. 01. 11-15. Bahia. 01. 15-20. Ilheos, Ferdinand Max főherceg itt kihajózott. 01. 21-én visszaszállt a hajóra. 01. 21-22. Bahia. 01. 22-23. Ilheos. 01. 27- 02. 5. Rio de Janeiro. 02. 3-án a hajóra látogatott a brazil császár. 02. 7-én érintette Espirito Santost és Guarapit. 02. 7-8. Villa Nova di Benevente. 02. 8-án érintette Itapsamerint. 02. 11-én befutott Bahiába, ahol visszahoztak a hajóra három Rióban megszökött matrózt. 02. 13-án elindult. 02. 14-17. Pernambuco. Kiegészítették a szénkészletet. 02. 27-28. St. Vincent. 03. 5-13. Madeira. Azután befutott Cadizba. 03. 16-20. Gibraltár. 03. 25-28. Gravosa. 03. 29-én lehorgonyzott Triesztben a Miramar kastély előtt. 03. 31. – 04. 1. Trieszt. 04. 1-én befutott Polába. Leszerelték és megjavították a kazánjait. 06. 29-én kidokkolták.

1861. 06. 23-án kifutott Triesztből. 06. 25. – 10. 23. Korfu. 10. 26-án befutott Triesztbe, és csatlakozott a Hajórajhoz.

1862-ben a Hajóraj kötelékéhez tartozott. Októberben leszerelték, majd kicserélték a kazánjait.

1863-ban felszerelték, majd decemberben leszerelték.

1864. 02. 22-én felszerelték. 02. 25-én kifutott Polából. 02. 29-én érintette Patraszt. 03. 2-3. Pireusz. 03. 5-6. Korfu. 03. 8-14. Pola. 03. 9-től az Északi-tengeri Hajóraj, Bernhard von Wüllerstorf zászlóshajója lett. 03. 15-16. Trieszt. 03. 16-27. Pola. 03. 29-31. Gravosa. 03. 31-én érintette Kumbort. 03. 31. – 04. 2. Meljine. 04- 2-5. Korfu. 04. 12-21. Gibraltár. 04. 23-28. Lisszabon. 04. 30. – 05. 4. Vigo. 05. 7-10. Brest. 05. 13-15. Cherbourg. 05. 16-29. Den Helder. 07. 1-3. Hamburg. 07. 3-9. Cuxhaven. 07. 17-19. Smaldiek. 07. 20-22. Cuxhaven. 07. 22-31. Hamburg. 07. 31. – 08. 4. Cuxhaven. 08. 4-6. Hamburg. 08. 6-7. Cuxhaven. 08. 7-11. Hamburg. 08. 11-20. Cuxhaven. 08. 20-21. Helgoland. 08. 21-én befutott Wykbe, majd tovább indult. 08. 22-27. Cuxhaven. 08. 27. – 09. 22. Bremerhaven. 09. 22-29. Cuxhaven. 10. 1-3. Elba torkolat. 10. 3-án befutott Bremerhavenbe. 10. 15-17. Weser torkolat. 10. 17-21. Bremerhaven. 10. 23-25. Margate. 10. 26-29. Brest. 11. 2-6. Cadiz. 11. 9-12. Algier. 11. 15-16. Málta. 11. 20-án megérkezett Polába. 11. 25-én leszerelték.

1866. 05. 29-én felszerelték, és Fasanába ment. 06. 26-án kifutott felderítésre Fasanából. 06. 27-én Ancona előtt rövid tűzharcot vívott az olasz ESPLORATORE felderítőhajóval. 14 lövést adott le. 07. 20-án Tobias Österreicher fregattkapitány parancsnoksága alatt részt vett a Lissánál vívott ütközetben. A csata során leadott 71 lövést, és 7 találatot kapott. 1 ember meghalt, 4 fő megsebesült. Azután a RÉ D'ITALIA hajótörötteit kereste a vízben, hogy kimentse őket. 07. 21-én túlélőket kerestek a vízben, és megtalálták a RÉ D'ITALIA egyik csónakját. 10. 27-én kifutott Triesztből Mexikó felé. 10. 28-30. Trieszt. 11. 6-10. Gibraltár. 11. 13-16. S. Cruz de Teneriffe. 12. 5-13. Port Royal, St. Pierre, Martinique. 12. 24-én Sacrificio, Vera Cruz előtt állomásozott.

1867. 01. 11-én kifutott Vera Cruzból. 01. 11. – 03. 18. Sacrificio. 02. 9-én Vera Cruz előtt egy élelemszállító csónak a hullámverésben szerencsétlenül járt, és 9 ember megfulladt. 03. 19-25. S. Juan d'Ulloa. 03. 27. Antonio Lizardo. 03. 28. – 05. 18. Isla Verde. 05. 18. – 06. 26. Sacrificio. 06. 1-én az első ember megbetegedett skorbutban. 06. 25-én New Orleansbe indult, hogy táviratban jelentsék Maximilián császár kivégzését. 06. 29. – 07. 3. Karanténban tartották a Mississippin, a Burras Settlement előtt. 07. 3-7. New Orleans. 07. 12. – 08. 4. Sacrificio, 280 hazatérővel a fedélzetén. 08. 8-15. Karanténban New Orleans előtt egy sárgalázás beteg miatt. 08. 16-22. New Orleans. A hazatérőket és Maximilián császár 100 lábából álló magántulajdonát átszállítottak egy utasszállítóra (a New York felé tartó Monterey-re, míg egy másik 262 főből álló csoport egyenesen Vera Cruzból hajózott a Nouveau Mexique-kei Bordeaux-ba). A hajó szemet és vizet vett fel, továbbá kisjavítást hajtott végre a főgépen. 08. 26. – 09. 5. Sacrificio, Vera Cruz, majd megint New Orleans. ahol kitört a

a sárgaláz. 09. 10-14. Havanna.

09. 20-21. Karanténban New York előtt. 09. 21. – 10. 30. New York. 11. 6-20. Havanna, ahol kazánjavítást hajtott végre. 11. 21-én elindult Havannából. 11. 30. – 12. 6. St. George, Bermuda-szigetek. 12. 23-37. Lisszabon, majd Gibraltár. **1868. 01. 4-én** érintette Messinát. 01. 7. Meljine, majd Castelnovo. 01. 8. Kumbor. 01. 9-22. Trieszt. 01. 22-én megérkezett Polába. 02. 2-án leszerelték, majd nagyjavítást hajtottak végre rajta.

1869. 03. 14-én a császárlátogatás alkalmából Fiumében tartózkodott. 10. 16-án felszerelték, hogy részt vegyen a Szuezi-csatorna megnyitási ünnepségein. 10. 17-én Tegetthoffal a fedélzetén kifutott Polából. 10. 20-án érintette Korfut. 10. 23-25. Konstantinápoly. 10. 26-27. Várna. Tegetthoff itt átszállt a török SULTANIE jachtra. 10. 28. – 11. 1. Konstantinápoly. 11. 3-4. Pireusz, Athén. 11. 7-8. Jaffa. 11. 9-12. Beirut. Szenet vételezett. 11. 13-14. Jaffa előtt az éjszakai vihar folyamán a horgony felhúzásakor elszakadt a horgonylánc, a horgonycsörlőnél több matróz megsérült, a horgony pedig elveszett. 11. 14-én üzemképtelenné vált a lapátkerék. 11. 16-17. Port Said. 11. 19-én behajózott a csatornába, Izmailiába. 11. 21-22. Szuez. 11. 23-24. Port Said. 11. 25-26. Alexandria előtt horgonyzott. 11. 30. – 12. 1. Korfu. 12. 3-4. Trieszt. 12. 5-én kifutott. 12. 6-án Ancona előtt a fedélzetére vette Tegetthoffot. 12. 7-én befutott Triesztbe. 12. 9-én Polába érkezett. 12. 14-én az 1-es Kategóriájú Tartalékba helyezték.

1870. 01. 2-án Polában kidokkolták. 01. 21-én kijött a dokkból. Megjavították a belső berendezéseit.

1872. 02. 15-én felszerelték Wilhelm főherceg számára. A főherceg 03. 3-án Triesztben behajózott, majd a hajó Pola felé indult, közben érintette Brionit. 03. 5-én befutott Triesztbe. 03. 7-én Polában a tartalék jachtokhoz helyezték át. 09. 14-én újból felszerelték. 09. 16-18. Trieszt, ahol Albrecht főherceg beszállt a hajóra. majd Dalmácia felé indult. 09. 20. Lissa, azután a rossz időjárás miatt befutott Curzolába. 09. 21-27. Cattarói-öböl. Itt a szárazföldi csapatok gyakorlatára került sor. 09. 27. Budua, Lastua. 09. 29-30. Castelnovo. 09. 30. – 10. 2. Gravosa, Spalato, Sebenico, Zára, Lussinpiccolo. 10. 10. – 10. 12. Pola. 10. 13-án megérkezett Triesztbe és Albrecht főherceg kiszállt a hajóról. 10. 14-én befutott Polába. 10. 16-án az 1-es Tartalékba helyezték.

1873. 05. 24-30. a polai úszódokkban állt.

1875-ben kicserélték a kazánjait és általános nagyjavításnak vetették alá.

1876-ban három hónapig javították, egyébként tartalékállományban volt.

1879 februárjában kisólyázták.

1881. 10. 9-én felmerült a terv hogy átépítsék torpedóraktár- és torpedónaszád kísérőhajónak, és elrendelték a kérdés kivizsgálását. Kisólyázták.

1882 májusában megkezdődött a torpedóraktár hajóvá történő átépítése.

1883. 07. 28-án kihozták az úszódokkból, és folytatták az átalakítási munkálatokat.

1884. 05. 28-án próbautat hajtott végre. 05. 31. – 06. 12. között a torpedónaszádokkal gyakorlatozott. 07. 8-án részt vett a Pola előtt, a császár és Rudolf koronaherceg, trónörökös jelenlétében megtartott flotta gyakorlaton.

1885. 04. 30. – 05. 29. között gyakorló utat tett. 07. 17-én kivált a Hajóraj kötelékéből és kivonták a szolgálatból.

1886. 03. 31-én felszerelték. 04. 1-én kifutott Polából, hogy csatlakozzon a zavargásoktól kavargó Görögország előtti nemzetközi flottatüntetetéshez. 04. 4-5. Korfu. 04. 6. - 05. 11. Suda-öböl. 05. 12-17. Skiathos. A görög partokat blokád alá vették, és a Hajóraj 16 hajót zsákmányolt. A legénységüket Skiathoson szabadon engedték és csak a zsákmányolt hajók karbantartásához szükséges legénységet tartották vissza. A hajókat végül elengedték. 05. 18-19. Szaloniki. 05. 21-29. Skiathos. 05. 31- 06. 2. Szaloniki. 06. 3-9. Skiathos. 06. 10-17. Suda-öböl. Miután Görögország engedett, és elkezdődött a leszerelés, a blokád is véget ért. 06. 21-én érintette Gravosát. 06. 22-én befutott Polába. 06. 24-én leszerelték. 07. 14-én gyakorló útra indult a torpedónaszádokkal.

1887. 05. 8. – 06. 5. A Nyári Gyakorló Hajóraj kötelékében szolgált. 07. 4-én részt vett a Pola előtt a császár jelenlétében megtartott flotta gyakorlaton.

1888. 06. 9. – 07. 9. A Nyári Hajóraj kötelékéhez tartozott.

1889-ben különböző vontatási utakat hajtott végre. 06. 8. – 07. 18. között a Torpedóflottilla kötelékében volt.

1890. 11. 10-én tekintettel az épülő KAISERIN ELISABETH cirkálóra, a nevét kifejezetten csak ELISABETH-ként használták.

1891. 05. 25. - 07. 8. között a Nyári Hajórajban szolgált. Részt vett a császár által vezetett gyakorlaton. Elrepedt a hengerre és a PRINZ EUGEN vontatta be Polába.

1892-ben már, mint leszerelt Hajótestet említették a Flotta jegyzékében.

1898-ban átépítették széntároló hajónak, szénátrakó berendezést szereltek fel rá és Lussinban állomásozott.

1899. 10. 19-én átkeresztelték a BETA névre.

1904-ben a *Gigant* átvontatta Sebenicoba.

1910. 04. 10-én Lussinpiccoloba vontatták a Torpedónaszád Állomás kiszolgálására és ott maradt 1919-ig.

1920-ban az olaszoké lett, akik lebontották.

ERZHERZOG ALBRECHT – kazamatahajó

Gerincfektetés:

1869. 11.

Vízrebocsátás:

1872. 04. 24.

Elkészült:

1874. 06. 16.

Későbbi név:	FEUERSPEIER
Építés Helye:	Navale Adriatico, Trieste - San Marco
Testvérhajó:	CUSTOZZA hasonló
Vízkiszorítás:	5940,00 t 6679,52 t teljes felszereléssel
Hossz:	86,92 m (pp) / 87,87 m (vv) / 91,65 m (lh)
Szélesség:	17,14 m vízvonalnál. (Az alsó ágyú lőrések vízfeletti magassága 2,96 m.)
Merülés:	7,43 m
Merülés változás:	1 cm = 12,16 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres, (2,41 m átmérő, 1,22 m-es lökethosszúság) gőzgép 6 db kofferkazán 1 db 2 szárnyú, balra forgó Griffith hajócsavar, 6,32 m átmérővel
Hatótávolság:	1472 tmf teljes erővel
Főgép teljesítmény:	4641 ILE
Sebesség:	13,38 cs, 65-ös fordulatszámnál 1874. 10. 27-én a próbaúton
Fegyverzet:	8 db 24 cm-es Krupp löveg, 2 egymás feletti kazamatában Lövegcső súlya: 14,86 t Závarzat súlya: 640 kg Lövegbölcső súlya: 6,71 t Lövedék súlya: 132,5 kg Kilövőtöltet súlya: 34,5 kg 6 db 9cm/L24 Uchatius löveg a fedélzeten 2 db 7cm/L15 löveg csónaklöveg
1873-ban:	290 db karabély, 88 db revolver, 105 db kard
Kiegészítés 1882-ben:	5 db 4,7 cm-es revolverágyú 2 db 2,5 cm-es szórólöveg (árbockosarakban) 4 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg 4 db vízvonala feletti 35 cm-es TCS (orr, tat és kétoldalt)
Páncélvédetség:	Kazamata: 177 mm, 254 mm-es keményfaborításra erősítve Övpáncél: 203 mm, 203 mm vastag keményfa övre erősítve Fedélzet: 37 mm
Egyebek:	Vasból épült. 5 db Admirális típusú horgony: 4267 kg, 4334 kg, 920 kg, 388 kg, 272 kg. 2 db Martin típusú horgony: 3078 kg, 3119 kg. 1 db I. oszt. gőzbárka, 1 db I. oszt. gőzkutter, 1 db I. oszt. nagycsónak, 1 db I. oszt. mentőkutter, 1 db I. oszt. kutter, 1 db II. oszt. kutter, 1 db I. oszt. mentő gígg, 1 db II. oszt. gígg, 1 db IV. oszt. gígg, 2 db jollboot, 1 db jolle.
Ismertető jegyek:	3 árboc, csak egy kémény, barkvitorlázat, mint a LISSÁ-nak, két kazamata egymás felett.

Személyzet: 1875-ben: 481 fő.
1877-ben: 543 fő.
1880-ban: 543 fő.
1907-ben 129 fő.

Pályafutása:

1869. 01. 20-án I. Ferenc József császár jóváhagyta a nevét. Novemberben megkezdődött az építése. az első osztrák vasból épült hajó, amelynél már felhasználták a lissai győzelem során szerzett tapasztalatokat. A kettős üteg sor jelentősen megnövelte a célfelületet.

1872. 04. 24-én 42 másodperc alatt vízrebocsátották.

1874. 06. 16-án teljesen elkészült. **10. 27-**én végrehajtotta az első próbaútját.

1875. 04. 9-én a császár Polában megsemmisítette. Azután a 2-es kategóriájú Tartalékba helyezték.

1877-ben módosították a vitorlázatot.

1880-ban újabb csökkentést hajtottak végre a vitorlázaton, és elektromos világítást kapott

1881. 05. 14-én felszerelték, és beosztották a Hajórajhoz. **07. 22-**én kifutott Gravosából. **07. 23-**án érintette Meljinet, majd Levante felé indult. **07. 29. – 09. 3. Syra. 09. 7-**én érintette Korfut. **10. 13-**án kifutott Gravosából. **10. 15-17. Málta. 10. 19. – 12. 18. Goletta, Tunézia,** ahol a francia megszállás miatt zavargások törtek ki. **12. 22-**én megérkezett Polába.

1882 januárjában a Cattarói-öbölbe hajózott, ahol befutott a Risano-öbölbe az ott tartózkodó szárazföldi csapatok támogatására. A Parancsnokság megbízásából a fényszóróival bevilágította a terepet, hogy megakadályozza az esetleges támadásokat. Kumborban, majd Zelenikában állomásozott. **06. 9-**én Polába rendelték javításra. **08. 1-**én Triesztben tartózkodott az osztrák-magyar kiállítás megnyitása alkalmából, és éjszakára a hajón díszkivilágítást szereltek fel. **08. 2-**án Carl Ludwig főherceggel a fedélzetén Trieszt előtt cirkált, majd befutott Muggiába. **09. 18-**án a császár megsemmisítette a hajót. **10. 2-**án torpedóvetési gyakorlatot hajtott végre a Fasana-csatornában. **11. 5. Lissa. 11. 25-**én befutott Polába. **12. 5-**én leszerelték a Zára-csatornában partra futott *Andreas Hofer* kereskedelmi hajót. **12. 9-**én Polába érkezett kazánjavításra. **12. 21-**én kifutott Polából Dalmácia felé.

1885-ben torpedófegyverzetet kapott.

1887-ben gyorstüzelő lövegekkel szerelték fel. **05. 7. – 07. 26.** a kombinált Nyári Hajóraj, illetve az alakuló Hajóraj 2. Divíziójának zászlóshajója volt. **07. 4-**én a császár megtekintette a Pola előtti Hajóraj gyakorlatot. **07. 5-**én a császár a hajón tartózkodott. Éjszaka torpedónaszádok gyakorolták a hajó elleni támadást.

1888-ban kicserélték a kazánjait.

1889. 04. 8. – 06. 13. Hermann Freiherr von Spaun ellentengernagy zászlóshajója a Nyári Gyakorló Hajóraj kötelékében. **04. 20-**án Triesztből Polába vitte Ottó főherceget és Maria Josefa főhercegnőt. **05. 19-**én szentmisét tartottak. **06. 13. - 07. 21.** A Hajóraj Johann Hinke kommodore parancsnoksága alatt volt. **06. 27.** Lissa. Felavatták az 1866. 07. 20-i lissai csatában elesettek újonnan felállított sírboltját.

1890-től tartalékállományban volt.

1892-1893-ban a polai Arzenálban átalakították, és vízmentes rekeszeket építettek a hajótestbe.

1904 11. 16-án a Cattarói-öbölbe, Kumborba helyezték, mint állomáshajót.

1908. 03. 31-én császári engedéllyel törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből és átminősítették a leszerelt hajótest kategóriába. Májusában átalakították és **FEUERSPEIER** néven a polai Tüzér Iskola lakóhajója lett.

1915-től a Polában állomásozó német haditengerészek használták lakóhajóként.

1920-ban az olaszoké lett.

FASANA – korvett

Gerincfektetés:

1869. 10. 09.

Vízrebocsátás:

1870. 09. 01.

Átvétel:

1871. 05. 05.

Későbbi neve:	GAMMA
Építés helye:	Navale Adriatico, Trieste – San Marco
Testvérhajó:	HELGOLAND - hasonló
Vízkiszorítás:	1863,00 t 1970,00 t 2461,00 t teljes felszereléssel
Hossz:	67,93 m (pp) / 67,65 m (vv) / 68,25 m (felső fedélzet)
Szélesség:	11,70 m
Merülés:	6,20 m
Merülés változás:	1 cm = 6,53 t
Hajtómű:	1 db 2 hengeres gőzgép 4 db kazán, üzemi nyomás 2 atm 1 db 2szárnyú Griffith hajócsavar, 4,72 m átmérővel
Üzemanyagkészlet:	304 t szén
Hatótávolság:	2100 tmf teljes erővel
Főgép teljesítmény:	1597 ILE
Sebesség:	12 cs, 75-ös fordulatszámmal 9 cs félerővel
Fegyverzet eredetileg:	2 db 21 cm-es (180 fontos) Krupp löveg 4 db 8 fontos löveg
1880-tól:	4 db 15 cm-es Krupp löveg 3 db 7 cm-es Uchatius löveg
Egyebek:	Fából épült, vas fedélzettartó gerendákkal, és vas árboctörzsekkel. Vitorlafelület: 1973,22 m ² 1 db III. oszt. gőzbárka, 1 db bárka, 1 db kutter, 1 db mentőkutter, 1 db gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle, 1 db kiscónak. 3 db Admirális típusú horgony: 3050 kg, 3300 kg, 2099 kg.
Ismertető jegyek:	A fa építése ellenére döfőorr. 3 db árboc, teljes (hajó) vitorlázat. Kémény a főárbc előtt.
Személyzet:	1870-ben: 255 fő. 1875-ben: 261 fő. 1877-ben: 262 fő.

Pályafutása:

1869. 05. 12-én I. Ferenc József császár engedélyezte a megépítését a SCHWARZENBERG fregatt pótlásaként. Átvették a főgépét. **10. 9-**én megkezdődött az építése.

1870. 09. 1-én vízrebocsátották. Az építésére 70 000 munkás-napot fordítottak. Nem volt semmilyen orrfigurája, csak egy díszítő faragványa, egy ovális keretbe foglalt kétfejű császári sassal melyet Mascotto szobrász készített.

1871. 05. 1-én csupán az árboctörzsekkel Triesztből átment Polába, ahol felszerelték rá a derék- és sudárárbocokat, illetve a kötélzetet és a vitorlázatot. **05. 5-**én a Haditengerészet átvette. 122 000 munkás-napot használtak fel. **06. 23-**án próbautat hajtott végre. **07. 4-**én, miután fel-

szereztek egy kelet-ázsiai útra, kifutott Polából. 07. 5-8. Trieszt. 07. 18-20. Port Said. 07. 21-22. Szuez. A Vörös-tengeren megfeneklett, és csak 4 nap után szabadult le a zátonyról. 08. 19-25. Áden. 09. 20-25. Szingapúr. 10. 2-7. Tájfunba került Kína előtt. 10. 11-én visszatért Hongkongba, ahol megjavították a főgépét és a kötélzetét - vitorlázatát. Kirakodták a Hongkongba szánt árumintákat. 10. 22-én kifutott a kikötőből. 10. 26. – 12. 10. Sanghaj, Woosung mellett horgonyzott. Hóesést, jégesőt és heves szélrohamokat élt át. 12. 14-20. Nagaszaki. 12. 21-én Shimonoseki előtt elszakadt a horgonylánc. A horgonyt másnap a helybeli halászok megtalálták, majd kiemelték. 12. 22-én elhagyta a kikötőt. 12. 24-én Sozu-Sima szigete előtt dobott horgonyt. 12. 25-28. Hiogo. 12. 30-án befutott Yokohamába. **1872. 01. 10-én** beállt a Yokotska japán uralkodói dokkba. 01. 25-én kifutott Yokohamából. 02. 9-15. Manila. 02. 20-24. Saigon. 03. 4-11. Batávia. 03. 15. - 04. 11. Szingapúr. 04. 21. – 05. 9. Paknam, Bangkok. 05. 22-23. Macao, Gyöngy-folyó. 05. 23. – 06. 1. Whampoa. 06. 1-10. Victoria, Hongkong. 06. 14-16. Amoy. 06. 18-21. Fucus, Pagoda horgonyzóhely. 07. 4-18. Csifu. A rossz időjárás miatt 07. 28-án lehorgonyoztak a Csicsakov Fok mellett, és ott vésztették át a tájfun. 07. 30-án átkeltek a Kagoshima-öbölbe. 08. 3-án indultak tovább. 08. 7-én megérkeztek Yokoha-mába. 08. 18-án a császár születésnapján a számarányuknak megfelelően az összes jelenlévő külföldi hadihajó és a japán parti tüzérség üdvölvéseket adott le. 09. 4-én kifutott a kikötőből és elhaladt Csuzima szigete mellett. 09. 5-6. Oshima. 09. 6-8. Hiogo. 09. 9-10. Mihara. 09. 12. – 10. 6. Nagaszaki. Megjavították a kötélzetét. A hajó jó vitorlázóképességűnek bizonyult, naponta 246 tmf-et tett. meg. 10. 29-én befutott Szingapúrba. Behajózták a sziámi kormányzat által a bécsi világkiállításra szánt tárgyakat. 11. 14-én kifutott. 11. 16-20. Georgetown, Penang. 12. 14-19. Pointe de Galle, Ceylon. Megtartották a szokásos negyedévi tüzérségi lögyakorlatot. **1873. 01. 5-16. Bombay. 02. 1-5. Áden. 02. 19-21. Szuez. 02. 22-én** befutottak Port Saidba, Megújították a hajó festését. 03. 1-én tovább indultak. 03. 15-én megérkeztek a Navarinói-öbölbe. 03. 17-én kifutottak. 03. 24-én visszaérkeztek Polába. 04. 1-én az 1-es kategóriájú Tartalékba helyezték. Áprilisban kihajózták az összes lövegét, majd júniusban dokkba állt. 07. 5-én új legénységgel felszerelték, és beosztották a Hajórajhoz. 08. 18-án kifutott Polából Spanyolország felé. 09. 10 – 10. 6. Barcelona. 10. 7-én Tarragona, ahol céllövészeti gyakorlatot tartottak. 10. 8-21. Valencia. 10. 24. – 11. 5. Gibraltár. 11. 7-10. Malaga. 11. 15- 12. 3. Barcelona. 12. 6. – 12. 11. Porman. 12. 13. – **1874. 04. 9.** Barcelona. Tüzérségi lögyakorlatot hajtott végre. 04. 18. – 05. 8. és 05. 19-22. Gibraltár. 06. 2-án befutott Messinába. 06. 14-én érkezett meg Polába. 06. 20-án leszerelték.

1878-ban javították és kicserélték a kazánjait.

1879. 02. 24-én felszerelték. 3. 16-án a Hajórajhoz vezényelték. 05. 6-án Cattaróba ment a cs. és kir. szárazföldi csapatok támogatására. 07. 1-én kifutott Gravosából Levante felé. 07. 15-29. Szmirna. 08. 1-11. Szaloniki. 08. 13-31. Szmirna. 09. 4-15. Szaloniki. 09. 20. – 10. 7. Szmirna. 10. 11-14. Szaloniki. 10. 16. – 11. 4. Syra. 11. 5-15. Pireusz. A befutáskor megsérült az orrvitorla és a külső orrvitorlarúd. 11. 17-18. Fouchie. 11. 19. - 12. 9. Szmirna. 12. 10-12. Vathi, Számosz. 12. 12-13. Tigani. 12. 13-14. Jassus-öböl. 12. 15-17. Marmarizza. 12. 17-én érintette Rodoszt. 12. 19-26. Suda-öböl. 12. 28. – **1880. 01. 3.** Korfu. 01. 5-7. Lissa. 01. 8-án befutott Polába. Azután az Adrián cirkált. 06. 1-én leszerelték, és az 1-es Tartalékba helyezték. 09. 27-én felszerelték. 10. 4-én a behívott tengerészkadéttal a fedélzetén kifutott Polából Amerika felé. Gravosában kitétek egy súlyos beteget. 11. 6-12. Gibraltár. 12. 16-29. Bahia. A sárgaláz miatt nem futottak be Rióba. **1881. 01. 20- 02. 4.** Montevideó. Megjavítottak egy kisebb géphibát, és rendbe hozták a kötélzetet. Egy matróz lezuhant a vitorlarúdról a vízbe és 8 órás keresés után sem találták meg. 03. 26. – 04. 2. Carlisle-öböl, Bridgetown, Barbados. 04. 7-12. Porto Cabello. 04. 13-18. St. Anna. 04. 22-28. Kingston, Jamaika. 05. 14-22. Havanna. 06. 2-20. Philadelphia. Karbantartást hajtott végre. 07. 16-29. Portsmouth,
Spithead.

07. 28. – 09. 15. Gravesand, ahol jelen volt azt ott épült X. és XII. számú torpedónaszádok átvételénél. 09. 17-én befutott Plymouthba. Polába kísérte a torpedónaszádokat. 09. 19-23. A rossz időjárás miatt befutott Brestbe. 09. 25-27. Ferrol. 09. 18. – 10. 1. Lisszabon. 10. 2-6. Gibraltár. 10. 8-10. Almeria. 10. 11-13. Port Mahon, Minorca. 10. 17-20. Palermo. 10. 20-27. Messina. 10. 28-án befutott Sasenóba. 11. 3-5. Gravosa. 11. 10-én megérkezett Polába. 12. 27-én kifutott Dalmácia felé. 12. 29-én befutott Meljinébe, hogy megvédje a helységet a felkelőktől. **1882**-ben Risanoban és Perastoban állomásozott és katonai csapatszállításokat hajtott végre, továbbá a perastoi helyőrséget támogatta. 02. 7-én a felkelőket lőtte. Támogatta a Goli Vrh elleni támadást. Csapatszállításokat hajtott végre a Cattarói-öbölben, illetve Ragusából. Májusban két csapatszállítmányt vitt Gravosába. Júliusban leszerelték. **1885**-ben kisúlyázták. Általános nagyjavításnak vetették alá. Kiszereztek a főgépét majd javítás után visszaszerelték.

1887. 08. 27-én felszerelték. 09.-1én kelet-ázsiai útra indult Polából. Az út célja a kiképzés, továbbá zoológiai, antropológiai, etnográfiai és botanikai leletek és tárgyak gyűjtése, valamint kereskedelmi információk és áruminták beszerzése volt. Leopold főherceg is mint kadét a hajón tartózkodott. 09. 12-14. Port Said. 09. 16. Izmailia. 09. 18-án érintette Szuezt. 09. 28. – 10. 4. Áden. 10. 6-7. Makalah. 10. 21-24. Maskat. 10. 28. – 11. 2. Bushire. 11. 07-10. Lingga. 11. 11-12. Bender Abbas. 11. 12-16. Hormuz-sziget. 11. 25-26. Gwadar, Quatar. 12. 2-9. Karacsi. 12. 14-30. Bombay. **1888. 01. 2. 5.** Marmagao, Goa. 01. 10-12. Kalikut. 01. 13-14. Cochín. 01. 19-29. Colombo. 02. 2-8. Pondicherry. 02. 9-14. Madras. 02. 20-24. Diamant Harbour, Kalkutta. 02. 24. – 03. 2. Kalkutta. 03. 10-16. Rangoon. 03. 17-26. Moulmein. 04. 6-9. Penang. 04. 13-21. Szingapúr. 05. 8-16. Batávia. 06. 8-19. Hongkong. 06. 23-24. Keelung. 06. 27-28. Narcha-öböl. 07. 5-6. Simoda-öböl. 07. 8-28. Yokohama. A japán császár vendégül látta Leopold főherceget és a hajó tisztikarát. 07. 30. – 08. 1. Oshima. 08. 2-10. Hiogo. 08. 13. – 09. 1. Nagaszaki. 09. 5-19. Sanghaj. 09. 22-24. Ningpo. 09. 26. – 10. 2. Amoy. 10. 3-17. Hongkong. 10. 10-én a hajóra látogatott Bardi gróf és grófné. 10. 22-29. Manila. 11. 4-9. Saigon. 11. 15-26. Paknam, Bangkok. A fedélzetre látogatott a sziámi herceg, a tisztikar egy része a sziámi királynál tett viszontlátogatást. 12. 5-11. Szingapúr. 12. 27. – **1889. 01. 1.** Pointe de Galle, Ceylon. 01. 18-20. Áden. 01. 31. 02. 1. Szuez. 02. 3-8. Port Said. 02. 11-13. Marmarizza. 02. 15-20. Milosz. 02. 21-23. Navarin. 02. 23-26. Zante, ahonnét Korfura kísérte a Lloyd megsérült *Euterpe* nevű gőzösét. 02. 26-27. Korfu. 02. 28. – 03. 1. Gravosa. 03. 2-án megérkezett Polába. 03. 6-án leszerelték. Az út során összesen megtett 21 436 tmf-et, ebből 12 868 tmf-et vitorlával, 7913 tmf-et gőzzel, illetve 655 tmf-et gőzzel és vitorlával. Elfogyasztott 1748 t szenet. 09. 14-én újra felszerelték. 09. 21-én behívott tengerészcadéttal a fedélzetén világkörüli útra indult Polából. 09. 28-29. Messina. Szardínia közelében kedvezőtlen időjárásban hajózott. 10. 19-26. Gibraltár. 11. 24. – 12. 1. Bahia. Ott kapták meg a hírt a brazil császárság bukásáról és a köztársaság kikiáltásáról. A szárazfölddel való összeköttetés a szükségállapot miatt erősen korlátozott volt. 12. 8-16. Rio de Janeiro. Karbantartást hajtottak végre. 90 mérföldre a kikötőtől egy ember lezuhant a kötélzetről, és a súlyos sérülései miatt a hajó visszatért Rióba. 12. 18-19. Rio de Janeiro. A partok mentén erős délnyugati viharban volt része. 12. 27. – **1890. 01. 7.** Montevideó. 01. 21-24. Punta Arenas, Magellán-szoros. 01. 21-26. Borja Harbour. 01. 26-27. Nassau Hafen. A rossz időjárás miatt igen nehéz volt a navigáció. 01. 27-28. Istmus. 01. 28-29. Molyneaux-Sund. 01. 29-31. Eden Harbour. 02. 8-11. Valdivia. 02. 16. – 03. 5. Valparaiso. Lefestették a hajót. A rézlemezekből készült hajófenék borítást a hajó saját búvárjával letisztították. 90 ember elkapta az influenzát. 03. 17. – 04. 3. Callao, ahol heves elnökválasztási hadjáratot tapasztaltak. 04. 30. – 05. 4. Marquesas. 05. 11-19. Papeete, Tahiti. 06. 3-10. Apia, Szamoa. 06. 18-24. Suva, Fidzsi. 07. 2-3. Villa. 07. 4-én

érintette Dillant. 07. 5-6. Aneityum. 07. 8-17. Noumea. 07. 18-19. Pta Laquerre. 07. 30- 08. 1. Port Moresby, Új-Guinea. 08. 4. Bramble Fok, Cocosut. 08. 14-16. Koepang, Timor. 08. 22. - 09. 1. Szurabaja. 09. 7-20. Batávia. 10. 7-15. Port Louis, Mauritius. 11. 13-18. Áden. 11. 23-26. Dzsidá. 11. 30. 12. 2. Suez. 12. 3-6. Port Said. 12. 16-18. Zante. 12. 20-án megérkezett Polába. 12. 24-én leszerelték. Útközben hidrográfiai szelvényezéseket és mélységméréseket hajtottak végre. Az út során összesen megtett 33 838 tmf-et, ebből 27 707 tmf-et vitorlával. 1110 t szénét fogyasztott el.

1891. 08. 19-én újból felszerelték egy világkörűli útra, melynek célja a behívott tengerészkadétok kiképzése és a tudományos kutatás volt. 09. 1-én futott ki Polából. 09. 18-22. Algier. Útközben mélységméréseket hajtottak végre. 09. 26. – 10. 1. Gibraltár. A rossz időjárás miatt nem futottak be Madeirára. 11. 16-25. Rio de Janeiro, ahol zavargások voltak és az elnök lemondásra kényszerült. 12. 14-26. Montevideo. Itt az eltűnt Johann Orth¹ után tudakozódtak. Rossz időjárás uralkodott. **1892. 01. 20-22.** Punta Arenas, Magellán-szoros. 01. 28-án céllövészeti gyakorlatot tartottak a 7 cm-es lövegekkel és puskákkal az Eden Harbournál zátonyon heverő *Hermia* német gőzhajó roncsaira. 02. 5-8. Lota. 02. 11-20. Valparaiso. 04. 23. – 05. 21. San Francisco. Itt egy matróz dezertált. 06. 10-én kevéssel dél előtt, 224,9 tmf-re Honolulutól keletre, a hajó parancsnoka, Friedrich Schweisgut sorhajókapitány szíve hirtelen felmondta a szolgálatot, vagy pedig szívszélhűdést kapott és elhunyt. A parancsnokságot Josef Nemling sorhajóhadnagy elsőtiszt vette át. 06. 11-23. Honolulu. 06. 12-én Schweisgut parancsnokot eltemették a Nuuanu-temetőben a főbejárat közelében. A katolikus temetőben lévő sírt később a DONAU hozta rendbe. 07. 4-én átlépték a dátumváltó vonalat. 08. 2-3. Tanyama-öböl. 08. 3-30. Yokohama. 08. 20-tól az új parancsnoka Julius Ripper korvettkapitány, aki Európából az USA-n keresztül érkezett oda. 09. 6-13. Hiogo, Kobe. 09. 16-24. Nagaszaki. 09. 29. – 10. 8. Woosung Horgonyzóhely. 10. 9-én tájfunba került és megsérült a kötélzete és vitorlázata. Az oldalkilengése elérte a 35°-ot. 10. 10-én a Formosa-szorosban hajózott 12 cs sebességgel. A fedélzete állandóan víz alatt volt, összetört a nagybárba, a gígg és a hajókorlát. A kilengése 40° volt. a láthatóság 100 m-re csökkent. Befűtötték a kazánokat, és a főgéppel igyekeztek kifelé a vihar centrumából. 24 óra alatt 278,3 tmf-fel kerültek hátrább, és ez volt a legnagyobb távolság, amit a FASANA egy nap alatt hátrált. A vihar után extra boradagot mértek ki a legénységnek. 10. 12. - 11. 5. Hongkong. A befutás vitorlákkal nem sikerült, így egy vontatóhajó segítette kikötni egy bójához. A főgép túlmelegedett és felmondta a szolgálatot. A nagy hőségben a tengervíz hőmérséklete elérte 30,5° C-t, míg a fedélzeti ivóvíz a 29,5°-ot. 11. 21-28. Szingapúr. 11. 30. – 12. 2. Georgetown, Penang. 12. 13-21. Colombo. **1893. 01. 2-án** a nyílt tengeren találkoztak a KAISERIN ELISABETH-tel, melynek fedélzetén utazott Franz Ferdinand főherceg, aki átszállt a FASANÁ-ra. Felvonták a kis lobogódísz. 01. 12-14. Áden. 01. 20-22. Dzsidá. 01. 28-30. Suez. 02. 1-4. Port Said. 02. 7-én befutott Kioszra. 02. 11-12. Korfu. Kiegészítette a szénkészletét. 02. 14-én megérkezett Polába. Az útja során összesen megtett 35 831,3 tmf-et, ebből 27 099 tmf-et vitorlával, 710,5 tmf-et vitorlával és gőzzel, a maradékot gőzzel. Az út során mélységméréseket, tengeri viharfigyeléseket, a csendes-óceáni szigeteken növény- és állatgyűjtéseket hajtottak végre. 02. 8-án leszerelték. 08. 26-án egy újabb indiai és ausztráliai kiképző és tudományos megfigyelői útra szerelték fel, egyben a behívott tengerészkadétok kiképzése és a kereskedelempolitikai érdekek elősegítése volt a cél. 09. 2-án futott ki Polából Karl Edler von Adamovic fregatt-, illetve később sorhajókapitány parancsnoksága alatt. 09. 23-25. Port Said. 09. 28-31. Suez. 10. 13-18. Áden. 11. 18-30. Bombay. 12. 17-25. Colombo. **1894. 01. 18-19.** Penang. 01. 22-29. Szingapúr, ahol a SAIDÁ-val találkozott. 02. 5-15. Batávia. 04. 5-15. Melbourne.

¹ Johann Orth = Johann Salvator főherceg, aki egy polgári nővel kötött házassága után lemondott a rangjáról és tengerészkapitányként hajóra szállt. Magával vitte a feleségét is, majd miután a Horn Fok megkerülésére indult, a hajójával együtt nyomtalanul eltűnt.

04. 24. – 05. 12. Sydney. 3650m-es mélységet mértek. 06. 3-5. Ugi. 06. 6-7. Wanderer-öböl, Guadalcanal. 06. 8-9. Cockatoa. 06. 19-22. A Fasana Hafen (kikötő) nevet adták egy öbölnek, és természettudományos megfigyeléseket hajtottak végre. 06. 22-25. Porto Paulo, Isabel-sziget. 06. 25-26. Labic Fok. 06. 26-28. Lissa-sziget. 06. 28-29. Omavou-sziget. 06. 30. – 03. 7. Hathorn-Sund. 07. 3-5. Ariel-öböl. 07. 5-7. Bagga-sziget. 07. 7-9. Toma Harbour. 07. 9-12. Bambatani. 07. 12-15. Alexandra Fok. 07. 15-18. Tonolai Harbour. 07. 21. – 08. 1. Matupi. 08. 3-7. Gazelle Harbour, Bougainville. 08. 8-9. Narrow. 08. 19-20. Dalrymple. 08. 20-21. Double-sziget. 08. 21-28. Csütörtök-sziget. 09. 6-12. Banda. 09. 13-18. Amboina. 09. 28. – 10. 4. Makassar. Segítséget nyújtott a német *Madeleine* bark parancsnokának a fellázadt legénysége ellenében. 10. 16. – 11. 8. Szingapúr. 11. 10-14. Penang. 11. 25. – 12. 15. Rangoon. 12. 16-21. Colombo. **1895. 01. 14-19.** Áden. 01. 25-27. Dzsidha. 02. 1-5. Szuez. 02. 8-13. Port Said. Az indulás után erős nyugat-északnyugati viharba került és megsérült a főgépe. 02. 21-26. Korfu. 02. 28. – 03. 4. Teodo. Javítás. 03. 5-én megérkezett Polába. Az útja során tudományos kutatásokat hajtott végre a csendes-óceáni szigetcsoportokon, két addig névtelen helynek a Fasana Hafen és a Paula Hafen nevet adta. 312 napot töltött a tengeren 241 napot kikötőben. Összesen megtett 28 871 tmf-et, ebből 19 479 tmf-et vitorlával. 03. 9-én leszerelték.

1896-ban kazánokat szállított Triesztből Polába, majd kisserelték a főgépét.

1897. 08. 5-én a császár jóváhagyásával törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből és 08. 7-én átminősítették a leszerelt hajótest kategóriába. Azután az Aknász és Távírász Iskola lakóhajója lett.

1902-ben átkeresztelték a GAMMA névre és Fisellában állt kikötve, mint az Aknász Iskola iskolahajója.

1914-től Polában volt aknarakta hajó a háború végéig.

1920-ban az olaszok szétbontották.

FRUNDSBERG – korvett

Gerincfektetés:

1871. 06. 19.

Vízrebocsátás:

1873. 02. 11.

Elkészült:

1873. 10. 10.

Későbbi neve:	ZLARIN, KRIVOSIJE
Építés helye:	Navale Adriatico – Trieste – San Marco
Testvérhajó:	AURORA, ZRÍNYI
Vízkeszoritás:	1340,00 t 1446,18 t teljes felszereléssel
Hossz:	59,11 m (pp) / 57,13 m (vv) / 69,08 m (lh)
Szélesség:	10,46 m
Merülés:	5,00 m teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 5,14 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 4 db kazán Összsúly a kazánvívvel együtt: 210 t 1 db Griffith 2, szárnyú fix hajócsavar, 4,11 m átmérővel
Hatótávolság:	1200 tmf teljes erővel
Főgép teljesítmény:	1261 ILE
Sebesség:	11,20 cs, 86-os fordulatszámnál teljes erővel 8,64 cs félerővel
1891-ben:	9,8 cs
Vitorlával:	11 cs
Fegyverzet:	4 db 15 cm-es (24 fontos) Wahrendorf öntöttacél löveg 2 db 7 cm-es Uchatius löveg 2 db 2,5 cm-es szórólöveg
1892-től:	2 db 15 cm-es löveg 4 db 9cm-es löveg 1 db 7 cm-es csónaklöveg 2 db 4,7 cm-es gyorstűzelő löveg
Egyebek:	3 árboc, barkvitorlázat. Vitorlafelület: 1638,9 m ² , később 1543,5 m ² . Vegyes építésű, vasbordázat, kétrétegű teakfa palánkozat. Árboctörzs acélból. 1 db III. oszt. gőzbárka, 1 db IV. oszt. bárka, 1 db III. oszt. kutter, 1 db III. oszt. mentőkutter, 1 db III. oszt. gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle. 1 db kiscsónak. 6 db Admiralitás típusú horgony: 2216 kg, 2211 kg, 2011 kg, 478 kg, 290 kg, 161, kg. Jó tengerállóság gőz és vitorlák alatt.
Személyzet:	1873-ban: 203 fő. 1877-ben: 210 fő. 1896-ban: 23 (közöttük 11 tengerészcadét) + 193 fő.

Pályafutása:

1870. 08. 1-én I. Ferenc József császár jóváhagyta az építését és a nevét is.

1871. 06. 19-n megkezdték az építését. 08. 22-én megtörtént a gerincfektetés.

1873. 02. 11-én vízrebocsátották. 10. 10-én elkészült. 10. 16-án áthajózott Polába.

1874. 01. 15-én felszerelték és beosztották a Hajórajhoz. 02. 4-én Polából Spanyolországba indult az ott kitört zavargások miatt. 02. 6-10. Gravosa. 02. 16-19. Palermo. 03. 4 – 04. 7. Barcelona. 04. 10-16. Cartagena. 04. 16-19. Porman. 04. 22-25. Alicante. 04. 27. – 05. 13. Valencia. 05. 15-18. Tarragona. 05. 19. – 07. 10. Barcelona. 07. 11-14. Grao di Valencia. Tüzérségi lögyakorlatot tartott. 07. 17-21. Barcelona. 07. 29. – 08. 3. Messina. 08. 11-15. Gravosa. 08. 19-én érkezett vissza Polába. Ezután az Adrián cirkált, majd a Fasana-csatornában. 11. 23-án kifutott Muggiából a Messina-csatorna felé, hogy segítsen a partra sodródott SAIDA hadibrigg (nem tévesztendő össze a SAIDA korvettel) legénységének. 11. 27. – 12. 6. Messina. 12. 14-én befutott Polába. Magával hozta a SAIDA legénységét és felszerelését.

1875. 01. 8-án kifutott Muggiából a Szamotraki szigetére induló régészeti expedíció segítésére. 01. 14-16. Lissa. 01. 19-23. Korfu. 02. 22-25. Suda-öböl. 02. 28. – 03. 14. Szmirna. 03. 19-23. Korfu. 03. 27-én megérkezett Polába. 04. 8-án a császári flottaszemle alkalmából a Fasana-csatornában tartózkodott. A császár kísérehajójaként Dalmáciába hajózott. 06. 17-én kifutott Polából a Hajóraj kötelékébe. 06. 24-27. Zante. 07. 2. Milosz. 07. 4-6. Nauplia. 17. 8-17. Pireusz. 07. 23-26. Volosz. 17. 31. – 08. 3. Szaloniki. 08. 8-15. Szmirna. 08. 18-19. Tenedos. 08. 20. – 09. 24. Csanak Kaleh. 09. 25-30. Pireusz. 10. 2. – 12. 1. Szmirna. 12. 4-6. Korfu. 12. 8-án megérkezett Polába, ahol leszerelték.

1876 februárjában kifutott Polából a Hajóraj kötelékébe. 05. 10-én Polából a Levantéra indult. 05. 15. Szmirna. 05. 17. – 11. 29. Konstantinápolyban volt állomáshajó. 12. 7-8. Paros. 12. 24-én megérkezett Polába.

1877. 01. 29-én kifutott Polából a Hajóraj kötelékébe. 02. 10-én befutott Caneába. 03. 17-én Syrába érkezett. 03. 23-án megérkezett Pireuszba. 04. 24-én befutott Cavallába. 05. 4-én Mytilenébe érkezett. 05. 7. – 07. 24. Szalonikben állomásozott. 07. 29. – 08. 6. és 08. 7-24. Szmirna. 08. 27. – 12. 22. Szaloniki. 12. 24. – 1878. 01. 2. Szmirna. 01. 3-án befutott Syrába. 01. 8-14. Szmirna. 01. 15-23. Szaloniki. 01. 25. – 02. 7. Szmirna. 02. 8. – 03. 24. Szaloniki. 03. 27-28. Syra. 03. 30. – 04. 1. Zante. 04. 5-én visszaérkezett Polába. 04. 9-én leszerelték.

1879 augusztusában a fa tatárbocát vasárbocra cserélték, emellett kicserélték a kazánjait is.

1880-ban egy 7 cm-es löveget szereltek fel a felépítmény-fedélzetre.

1884. 08. 5-én felszerelték. 08. 20-én kelet-afrikai expedícióra indult Polából. Az utazás célja a kiképzés, valamint kereskedelmi és kereskedelempolitikai információk gyűjtése volt. 09. 9-13. Port Said. 09. 14-16. Szuez. 09. 20-25. Dzsidda. 09. 26-30. Suakim. 10. 2-6. Massawa. 10. 6-9. Hodeidah. 10. 11-20. Áden. 11. 10-15. Mombasa. 11. 16-29. Zanzibár. 11. 29. – 12. 1. Bogamayo. 12. 7. Maroni, Comorin-szigetek. 12. 10-17. Mozambik. 12. 21-30. Majunga, Madagaszkár. 1885. 01. 3-12. Mayotte-sziget, Madagaszkár. 01. 13-14. Pomony, Johanna-sziget. 01. 18-29. Hellville, Nossi Bé, Madagaszkár. 02. 9-19. Mahe, Seychell-szigetek. 03. 13-23. Áden. 03. 28. – 04. 2. Dzsidda. 04. 6-13. Szuez. 04. 22-én megérkezett Polába. Összesen megtett 12 588 tmf-et. 04. 23-án leszerelték. Júniusban kapott 2 db rövidcsövű 2,5 cm-es revolverágyút, és egy löveget. 08. 12-én. felszerelték. 08. 15-én kifutott Polából. 08. 16-18. Pola. Felkészült a kelet-indiai útra, melynek célja a kereskedelem elősegítése volt. 08. 19-20. Valle Dukati. 08. 27-29. Port Said. 08. 31. – 09. 3. Szuez. 09. 10-14. Massawa. 09. 17-29. Áden. 10. 14-én érintette Ceylon szigetén Pointe de Galle-t. 11. 5-22. Kalkutta. 11. 29. – 12. 9. Madras. 12. 10-19. Pondicherry. 12. 24-30. Pointe de Galle, ahol kikötőbe vontatott egy amerikai hajót. 12. 31. – 1886. 01. 13. Colombo. 01. 20-21. Kalikut, kihajóztak egy beteget. 02. 6-18. Bombay. 03. 2-5. Áden. 03. 7-én rövid időre befutott Assabba, majd tovább indult. 02. 12-15. Suakin. 03. 16-19. Dzsidda. 03. 24. – 04. 1. Szuez. 04. 2-4. Port Said. 04. 12-13. Gravosa. 04. 15-én megérkezett Polába. 137 napot töltött a tengeren, ezalatt megtett 7535 tmf-et vitorlával és 7664 tmf-et gőzzel.

1887. 04. 17-én a 2-es kategóriájú tartalékállományba helyezték.

1888. 08. 4-én felszerelték és beosztották a Hajórajba.

1889. 03. 30-án leszerelték. 07. 20-án felszerelték. 10. 21-én a MINERVA a lissai kikötőbe való befutása közben zátonyra futott, a FRUNDSBERG-et a segítségére küldték, és eközben a vontatókötél feltekeredett a hajócsavarjára. Megsérült a kormánylapátja és a fartökéje. A szorongatott helyzetből az ALBATROS mentette meg, és mindkét hajót egy biztonságos horgonyzóhelyre vontatta. 10. 29-én a LAUDON Polába vontatta dokkolásra. 11. 23-án kifutott Polából Gravosa felé, hogy üdvözlje a német Hajórajt, amely 12. 6-án meg is történt. 12. 7-én kifutott Trieszt felé. 12. 23-án a császári látogatás alkalmából a Muggia-öbölben tartózkodott.

1890 januárjában a Hajórajban kitört influenza járvány idején Isztria előtt cirkált, majd befutott Triesztbe. 06. 14-én Polában leszerelték. 12. 23-án felszerelték és beosztották a Téli Hajórajba.

1891. A fedélzetre látogatott Leopold Ferdinand, Görögország királya. A Hajórajjal gyakorlatozott. Egy bóra során Rogoznica előtt segítséget nyújtott a *Buon Padre* olasz kisebb vitorlás teherhajónak, és a Brazza-szigeten lévő Milna kikötőjébe vontatta. 04. 19-én leszerelték. 08. 30-án futópróbát hajtott végre a polai hitelesített mérőföld előtt, melynek során 73-as fordulatszámmal maximálisan 9, 836 csomó sebességet ért el. 09. 1-én felszerelték, és Polából kifutva csatlakozott a Hajórajhoz. 09. 25. Lagosta. 09. 30. – 10. 4. Curzola. 10. 10-25. Castelnuovo. 10. 30-31. Korfu. 11. 5-8. Milosz. 11. 8-13. Suda-öböl. 11. 17-30. Syra. 12. 16. – 1892. 01. 18. Szmirna. 01. 22–26. Szmirna. 01. 29. – 02. 2. Cesme. 02. 7-8. Mytilene. 02. 15. Canea. 02. 26-28. Fasana. 02. 28-án megérkezett Polába. A hátsó 15 cm-es lövegei helyett 4 db 9 cm-es löveget, és 2 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveget kapott. Kicserélték a kazánjait. 09. 15. felszerelték. 09. 20-án tengerészcadéttal kifutott Polából Kelet-Afrika, és Észak-Amerika felé. 10. 12-14. Port Said. 10. 16-20. Szuez. 11. 3-7. Áden. 11. 27-28. Mogadishu. 12. 7-10. Mombasa. 12. 12-18. Zanzibár. 12. 20-24. Dar es Salam. 1893. 01. 7-10. Majunga, Madagaszkár. 01. 22-24. Lorenzo Marques. 01. 28-31. Natal. Az alacsony vízmélységek miatt a teljesen nyitott horgonyzóhelyen dobtak horgonyt, és a horgonyfelszedésnél egy horgonyt elveszítettek. 02. 6-11. Port Elisabeth. 02. 18. – 03. 6. Fokváros. 03. 27-30. Lagos. 03. 31. befutott Cotonou-ba, majd tovább indult. 05. 19-20. Bermuda. 05. 24. – 06. 1. Philadelphia. Részt vettek a Filozófiai Társaság ünnepségén. 06. 4-29. New York. A személyzetének egy része meglátogatta csikágói Világkiállítást és a Niagara vízesést. 07. 27. – 08. 8. Portsmouth. A hajóparancsnokot fogadta Viktória királynő és a német császár. 08. 27. – 09. 5. Lisszabon. 09. 11-16. Gibraltár. 09. 20-25. Cartagena. 10. 18-19. Castelnuovo. 10. 19-24. Gravosa. 10. 25-én megérkezett Polába. A parancsnoka, Karl Chevalier Rousseau d'Happoncourt fregattkapitány a visszaérkezés napján elhunyt. A hajó megtett összesen 25 545 tmf-et, ebből 19 688 tmf-et vitorlával. Elfogyasztott 794 t szenet. 10. 28-án leszerelték.

1895. 05. 9-én a MONARCH vízrebocsátása alkalmából Polában volt.

1896. 04. 29-én újra szolgálatba állt, és a felszerelése folyamán meglátogatta Stephanie koronahercegnő. 05. 1-én August Schweisgut sorhajókapitány parancsnoksága alatt missziós útra futott ki Polából Afrika, India és Dél-Amerika felé. Egy matróz leesett a kötélzetről és belehalt a sérüléseibe. 05. 4-én Lisszabon partra tették a halottat. 05. 15-18. Port Said. 05. 19-21. Szuez. Az úton egy ember meghalt a hőgutától. 06. 2-5. Áden. Az elhunytat eltemették. A további utat nagyon viharos időjárásban, heves zivatarok közepette tették meg, a hajó kilengése elérte a 40°-ot. A bukácsolástól pedig letört az orrsudár csúcsa. 06. 19. – 07. 1. Bombay. A kikötőbójához való súrlódás során megsérült a hajó külhéja, kidokkolták. 07. 24-28. Victoria Mahe, Seychell-szigetek. Többen megbetegedtek maláriában, és kinint adagoltak ki az embereknek. Zanzibár hivatalos képviselője azt kérte, hogy vigyék őt Zanzibárba. 08. 5-11. Zanzibár. 08. 27. Bembabooka-öböl. 08. 28-30. Majunga, Madagaszkár. 09. 11. Delalga-öböl.

09. 11-13. Lorencó Marques. 09. 15-18. Port Natal. 09. 18-21. Durban. 09. 28. - 10. 9. Fokváros, karbantartást hajtottak végre a hajón. 11. 7-11. Pernambuco. 12. 1-6. Port of Spain, Trinidad, két ember dezertált. 12. 21-27. Havanna. **1897. 01. 11-17.** Grassy-öböl, Bermuda-szigetek. 7 db úszó roncsot láttak útközben. 02. 2-9. Ponta Delgada, St. Miguel. Az átkelés során heves viharban volt részük. 02. 22-27. Cadiz. 03. 9-én érintették Palermót. 03. 13-án visszaérkeztek Polába. 322 napot voltak úton, 97 napot töltöttek kikötőben. Megtettek 24 379 tmf-et, ebből 20 483 tmf-et vitorlával. 03. 17-én leszerelték. 10. 5-én felszerelték és a matrózok iskolahajója lett. 10. 15-én kifutott Polából és egyúttal löszert szállított a Kréta előtti flottakötelék részére. 10. 25. - 11. 8. Suda-öböl. 11. 13-22. Pola, majd a Földközi-tengerre indult egy matrózkiképző útra. 12. 3-8. Messina. Útközben heves viharban volt részük. 12. 12-20. Nápoly. 12. 21-23. Gaeta. 12. 26. - **1898. 01. 2.** Civitavecchia. 01. 4-5. San Stefano. 01. 5-7. Porto Ferraio. 01. 8-17. Genova. 01. 19-én érintették Vadot. 01. 20-24. Villafranca. 01. 27. - 02. 3. Marseille. 02. 4-7. Ajaccio. 02. 8-12. Maddalena, Szardínia. 02. 16-22. Bizerta. 02. 23-án érintették Golettát, Tunézia. 02. 23. - 03. 1. Tunisz. 03. 3-9. Palermo. 03. 23-án megérkeztek Polába. 05. 1-én Lucian von Ziegler fregattkapitány parancsnoksága alatt kifutott egy kelet-ázsiai útra. 05. 12-15. Port Said. 05. 05. Izmailia. 05. 16. Szuezi. 05. 27-30. Áden. Egy tengerészcadét öngyilkosságot követett el, agyonlőtte magát. 06. 11-15. Pointe de Galle, Ceylon. 06. 25-29. Szingapúr. 07. 7-én érintette Manilát. 07. 7-13. Cavite. 07. 31. - 08. 22. Yokohama. 08. 25-26. Kobe. 09. 3-án érintette Kobét. 09. 4-én rövid időre befutott Ino Ura kikötőjébe, majd tovább indult. 09. 5-én érintette Kurét. 09. 8-9. Isuku-Shima. 09. 9-10. Tokuyama. 09. 10-13. Shimonoseki, Moji. 09. 13-14. Kariya. 09. 14-17. Sasebo. 09. 18. - 10. 1. Nagaszaki. 10. 2-3. Taka-Shima. 10. 3-6. Pusan. 10. 7-8. Port Hamilton. 10. 11-17. Csemulpo, Korea. 10. 22-25. Talien-Kwain, Dalny. 10. 25-28. Port Arthur. 10. 30-31. Csifu. 11. 2-7. Taku. 11. 8-9. Csifu. 11. 10-11. Wei-hai-wei. 11. 12-15. Kiacsou. 11. 17. - **1899. 01. 10.** Sanghaj. 01. 14-én Swatowtól délre 15-20 mérföldre a kínai partok előtt vitorlázva az erős északkeleti szélben, két felborult kínai dzsunkát pillantottak meg. Beindították a gőzgépet, a vitorlák segítségével és megközelítették őket. Két embert kimentettek. 01. 15-19. Hongkong. A hajótörötteket átadták a hatóságoknak, és pénzajándékot adtak nekik. 01. 28. - 03. 2. Szingapúr. 02. 17-23. Colombo. 03. 17-20. Áden. 03. 31. - 04. 3. Szuezi. 04. 4-8. Port Said. 04. 23-án megérkeztek Polába. Az út során 21 646 tmf-et tettek meg, ebből 10 994 tmf-et vitorlával, és 41 kikötőt látogattak meg. 04. 28-án leszerelték.

1900-tól tartalékállományban volt.

1902. 10. 15-én felszerelték. 10. 16-án kifutott Polából, mint a matrózok kiképzőhajója. 10. 16-22. Fasana. 10. 23-26. Lussin. 11. 2-án befutott Valonába. 11. 11-én Patraszba érkezett. 11. 15-24. Pireusz. 11. 28-án befutott Szalonikibe. 12. 8-án Szmírnába érkezett. 12. 15-19. Syra. 12. 24-28. Kefalónia. 12. 31. - **1903. 01. 6.** Gravosa. 01. 12-13. Rovigno. 01. 13-án megérkezett Polába. 01. 20-án kifutott Polából a legénység kiképzése céljából. 01. 22-én érintette Lisszt. 01. 26-28. Brindisi. 02. 3-7. Messina. 02. 12-20. Nápoly. 02. 27-én érintette Porto Ferreiot, Elba szigetén. 03. 1-8. Genova. 03. 9-17. Villafranca. 03. 28. - 04. 4. Messina. 04. 8-9. Korfu. 04. 11-16. Gravosa. 04. 17-19. Rogoznica. 04. 19-20. Katena, Porto Tajer. 04. 20-23. Lussinpiccolo. 04. 23-án megérkezett Polába. 04. 30-án leszerelték. 12. 31-én felszerelték.

1904. 01. 2-án kifutott Polából mint a Matróz Iskola kiképzőhajója. 01. 2-9. Fasana. 01. 17-én befutott Teodóba. 01. 31-én Miloszba érkezett. 02. 6-án befutott Számoszra. 02. 9-én Mytilenébe érkezett. 02. 14. - 03. 3. Szmírna. 03. 6. Zea. 03. 8. Pireusz. 03. 16. Szmírna. 03. 31. Korfu. 04. 6. Valona. 04. 15. Lussinpiccolo. 04. 24-én megérkezett Polába. 04. 30-án leszerelték. **12. 1-én** császári rendeletre törölték a Flotta jegyzékéből és átminősítették a leszerelt hajótest kategóriába.

1905. 01. 27-én meghirdették eladásra, de kicsi volt iránta az érdeklődés. Kiszerelték a főgépét és a kazánjait, átalakították és Sebenicoban szolgált a háború végéig, mint aknaraktár.

1919-ben a Cattaroi-öbölbe vontatták és Kumbor előtt horgonyzott.

1920-ban a jugoszlávoké lett.

1921-ben a jugoszláv Haditengerészet átvette és ZLARIN névre keresztelte át, majd később a KRIVOSIJE nevet adták neki és átalakították lakóhajóvá. Splitben a Kikötő Parancsnokság helyezkedett el rajta. Azután átvontatták Šibenikbe (Sebenico).

1943. 11. 16-án Šibenikben, Kulina félsziget előtt egy szövetséges légitámadásban bombatalálat következtében elsüllyedt.

1945-ben, illetve később kiemelték és szétbontották.

GREIF – lapátkerekkes gőzös-jacht

Gerincfektetés:

1881. 01. 21.

Vízrebocsátás:

1883. 08. 28.

Szolgálatba állt:

1885. 06. 03.

Későbbi neve:	ALPHA
Építés helye:	Arsenal – Pola
Testvérhajó:	Nem volt
Vízkesztorítás:	1480,00 t
Hossz:	73,00 m (vv) / 81,50 m (lh)
Szélesség:	Hajótest: 9,42 m Kerékdobnál: 15,26 m
Merülés:	4,27 m
Merülés változás:	1 cm = 5,38 t
Hajtómű:	1 db 2 hengeres, kettősműködésű gőzgép 4 db kazán 2 db lapátkerek, átmérő 7,09 m, egyenként 12 db lapáttal
Főgép teljesítmény:	1253 ILE
Sebesség:	13,64 cs, 25-ös fordulatszámmal
Fegyverzet:	2 db 9 cm-es löveg a felső fedélzeten
Egyebek:	Vitorlafelület: 407,51 m ² 1 db gőzbárka, 1 db kutter, 1 db mentőkutter, 1 gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle, 1 db kiscsónak, 1 db díszcsónak, 1 tengernagyi gígg 5 db Admirális típusú horgony: 1440 kg, 1360 kg, 500 kg, 301 kg, 220 kg.
Ismertető jegyek:	3 árboc, 2 kémény. Mindkét oldalon két-két csónak.
Személyzet:	115 fő.

Pályafutása:

1881. 01. 21.-én megkezdtek az építést. 01. 24.-én megtörtént a gerincfektetés.

1883. 08. 28.-án vízrebocsátották. Azután beszerelték a főgépét.

1885. 04. 16.-án végrehajtotta az első próbaútját. 05. 1.-én átvették. 06. 3.-án szolgálatba állt a Gyakorló Hajórajban. 07. 18.-án szolgálton kívül helyezték.

1886. 02. 5-19. A császárné szolgálatában állt. 02. 6.-án Erzsébet császárné Miramar előtt felszállt a hajóra és a Trieszti-öbölben hajózott, majd tovább ment. 02. 14. Fiume. 02. 15. Sebenico. Lissa. 02. 16. Busi (ma Biševo) szigete, a kék barlang előtt állt. 02. 17. Lussin Grande. Látogatást tett Carl Stefan főhercegnél Villában. Azután a császárnő Fiumében kiszállt a hajóról. 02. 18.-án megérkezett Polába és a jacht tartalékba helyezték. 03. 2.-án szolgálatba állt. 03. 6.-án koronaherceg pár Polában beszállt a hajóra. 3. 7.-én viharos éjjeli időjárásban való hajózás után befutott Gravosába. 03. 8.-án rossz időjárási viszonyok között futott ki Lacroma felé. 03. 9.-én a magas rangú vendégek kiszálltak kirándulni. 03. 14.-én a sirokkó miatt Gravosa felé indult. 03. 18.-án visszafordult Lacroma felé. 03. 26.-án befutott Fiumébe, és az útja során érintette Curzola, Almissa, Spalato Sebenico, Pakostiane, Zára, Nona, Mare di Novigrad, Pago, Arbe, Smergo (Cherso), és Veglia kikötőit. A koronaherceg pár kiszállt. Az út során a tisztikarral közös fényképfelvételeket készítettek. 04. 28.-án Fiumében Albrecht főherceg szállt be a hajóra, mely azután befutott Polába. 04. 30.-án Carl Stefan főherceg és Maria Theresia főhercegnő érkezett a fedélzetre. A hajó Lussinba látogatott, és a vendégek

közös fényképet készítettek a tiszttikkal. Azután visszatért Polába. 05. 1-én Albrecht főherceg dalmáciai szemleútra indult a hajóval. Érintette. Zárát, Sebenicot, Spalatot. 05. 5-én befutott Gravosába, ahol Albrecht főherceg kiszállt. 05. 8-án a hajó visszaérkezett Polába. 05. 9-én Carl Stefan, Rainer főhercegekkel és Maria Theresia főhercegnővel tett egy utat Lussinba. 05. 10-én a jacht tartalékba helyezték. 05. 14-én császári parancsra csökkentett személyzettel felszerelték és a Haditengerészet megbetegedett parancsnoka, Sterneck rendelkezésére bocsátották. 05. 15-én befutott Fiumébe, ahol őexcellenciája beszállt a hajóra, majd elindult Abbáziából. 05. 19-én kifutott Cattaróból. 05. 20- 06. 10. Korfu. 06. 13-án befutott Polába. 06. 14-én Triesztbe érkezett, ahol a Haditengerészet parancsnoka kiszállt. 06. 15-én visszatért Polába. 06. 16-án tartalékállományba helyezték.

1887. 03. 15. – 04. 17. között felszerelt állapotban a Haditengerészet parancsnokának rendelkezésére állt, aki 03. 21-én a hajóra szállt Triesztben. Azután dalmáciai szemleútra indult Teodóig. 04. 7-én a lussini Tasorta-öbölben megfeneklett. A Haditengerészet parancsnoka átszállt a TRIEST-re. 04. 9-én a jachtot leszabadították. Triesztbe vezényelték a KRONPRINZESSIN ERZHERZOGIN STEFANIE vízrebocsátása alkalmából. 04. 18-án leszerelték. 05. 12. - 07. 16. A Nyári Hajóraj gyakorlatozása alatt a Haditengerészet parancsnokának zászlóshajójaként Dalmáciában járt. 05. 29-én a hajóra érkezett Albrecht főherceg. 06. 4-én a főherceg Zenggben kihajózott. 07. 04-én Carl Ludwig, Franz Ferdinand főhercegekkel és a Maria Theresia főhercegnővel a fedélzetén Polában volt a KRONPRINZ ERZHERZOG RUDOLF vízrebocsátása alkalmából. Ezután részt vett a Hajóraj Pola előtt megrendezett gyakorlatán. 07. 7-én a Hajóraj kötelékében kifutott Polából, majd érintette Rovignot és Abbáziát. 07. 16-án a jacht tartalékba helyezték. 10. 13-án szolgálatba állították, hogy Erzsébet császárnét Korfura vigye. 10. 17-én a császárné Miramarnál hajóra szállt. 10. 19-én befutott Korfura. 10. 27. – 11. 31. Vathi, Ithaka. 11. 4-15. Korfu. A viharos tenger miatt Valona felé fordultak. 11. 16-án folytatták az útjukat. 11. 17-én este Cabula közelében összeütközött a *Nova Corsinia* olasz trabakolóval (kis tehervitorlással), és a trabakoló elsüllyedt. Egy hajósinas meghalt, a legénység többi részét kimentették. 11. 18-án megérkeztek Miramar elé, ahol a császárné kiszállt. 11. 19-én befutott Polába. 11. 21-én a jacht tartalékba helyezték. 12. 22-én rendeletet adtak ki: “Az S.M.S GREIF-re, amennyiben a legmagasabb vagy magasabb rangú méltóságok vannak jelen, 1 sorhajókapitányt, mint parancsnokot, illetve 4 sorhajóhadnagyot, mint tisztikart kell beosztani.”

1888. 03. 14-én szolgálatba állították a koronaherceg pár részére. 04. 2-án a jacht útra kelt Abbáziából Carlopago (ma Karlobag) felé, 22.30-kor egy navigációs hiba következtében a Koromacna Foknál, a 44°36'45" Észak, 14°54'28" Kelet, pozícióban. 8 csomó sebességgel felfutott a Pago-sziget éles szirtjeire. A fedélzeten tartózkodott a koronaherceg házaspár, valamint Franz Ferdinand és Ottó főherceg. A hajó lassan elhátrált a parttól melyre felfutott és a szivattyúk képesek voltak megbirkózni a benyomult vízzel. 04. 4-én a Trieszt és a Pola gőzösök elvontatták. 4. 5-én Polában leszerelték. 06. 21-én felszerelték és a koronaherceg pár rendelkezésére bocsátották egy dalmáciai utazásra. 06. 22-én futott ki Polából, majd érintette Gravosát és Risanot. Itt a koronaherceg pár, Ottó főherceggel a hajóra szállt. Ezután felkeresték Cattarót, Castelnovuót, Ragusát, Spalatot és Zárát. Abbázia előtt viharba került. 06. 29-én Abbáziában a magas rangú vendégek elhagyták a hajót, mely Polába ment. A Haditengerészet parancsnokának rendeletére szolgálatban maradt. 7. 1-én Triesztbe hajózott. 07. 4-én beszállt rá a Haditengerészet Parancsnoka. 07. 14-ig a Hajórajjal volt, azután a Haditengerészet parancsnoka Triesztben kihajózott. 07. 16-án Polában kivonták a szolgálatból. 08. 28-án szolgálatba állították a koronahercegnő részére. 09. 3-án, a koronahercegnő behajózása után kifutott Polából. Az út során a következő helyeket kereste fel: Veglia, Zengg, Carlopago, Zára, Lissa, Valle Grande (Curzola), Lagosta, Meleda, Lacroma, Ragusa, Castelnovo. 09. 14-én

kifutott Castelnúvóból. 09. 15-16. Korfu. 09. 18-án érintette Argostolit. 09. 19-20. Zante. 09. 20-21. Korinthosz. 09. 21-22. Patrasz. 09. 22-én érintette Ithakát. 09. 23-25. Korfu. 09. 23-25. Korfu. 09. 26-án befutott Ragusába. Onnét Spalatoba, majd Fasanába hajózott. 10. 1-én megérkezett Miramar elé. 10. 2-án a koronahercegnő elhagyta a hajót. 10. 4-én leszerelték és tartalékba helyezték. 10. 17-én a Haditengerészet parancsnokának rendeletére felszerelték egy görögországi útra. 10. 19-én befutott Triesztbe. 10. 23-án az utasok behajózása után elindult Triesztből. 10. 25-16. Korfu. A Haditengerészet parancsnoka Gasturiban meglátogatta a császárnét. 10. 28. – 11. 7. Pireusz. 10. 30-án Sterneck tengernagy a görög király uralkodásának 25. évfordulója alkalmából a fedélzeten megvendégelte a királyi párt. 11. 9. Korfu. 10. 11. Castelnúovo. A tengernagy megszemlélte a flottát. 11. 12-én kifutott az öbölből. 11. 13-án Polába érkezett. 11. 16-án a tengernagy Triesztben kihajózott. 11. 18-án Polába leszerelték.

1889. 03. 8-23. között Wilhelm főherceg dalmáciai szemleutat hajtott végre a hajóval. 03. 10-én kifutott Polából, és Zarába érkezett. 03. 11-én megérkezett a Cattarói-öbölbe. 03. 13-án befutott Gravosába. 03. 18-án Wilhelm főherceg kiszállt, a hajó tovább indult, majd Polába érkezett. Itt 03. 22-én egy futópróbán ellenőrizte a főgépet, majd tartalékba helyezték. 04. 13-án szolgálatba állították a Haditengerészet parancsnoka számára, a Nyári Gyakorlóhajóraj manőverei alkalmából. A manőverek során a következő helyeket kereste fel: Lussinpiccolo, Lussingrande, Zára, Sebenico, Trau, Spalato, Fiume, Rovigno, Parenzo, Grado, Trieszt. 06. 11-én a tengernagy kihajózott. Fiumében a hajóra szállt Montenegró fejedelme, és Cattaróba vitték. A hajó onnét visszatért Polába. 06. 16-án leszerelték. 07. 23-án felszerelték és kifutott Polából, hogy Cattaróban felvegye Montenegró fejedelmét. 07. 25-én befutott Cattaróba és a fejedelemmel Fiume felé indult. 07. 28-án befutott Fiumébe. A fejedelem és felesége kiszállt a hajóról és Bécsen keresztül Szentpétervárra utaztak. 07. 29-én Polában leszerelték. 12. 12-én felszerelték. 12. 16-án Fiumében behajózott a Haditengerészet parancsnoka, majd a hajó Polába, Triesztbe és Muggiába hajózott. 12. 23-án Miramar előtt a hajóra érkezett I. Ferenc József császár, Erzsébet császárné, Franz Salvator főherceg és Mária Valéria főhercegnő. Megtekintették a Muggia-öbölben lévő flottát. 12. 27-én a Haditengerészet parancsnoka kihajózott, de a császárné még tett egy utat a Trieszti-öbölben.

1890. 09. 21-27. A KAISERIN ELISABETH vízrebocsátása alkalmából a hajón tartózkodott a haditengerészet parancsnoka. 12. 7-én szolgálatba állt a Haditengerészet parancsnoka számára. 12. 9. Fiume. 12. 12-én találkozott a Hajórajjal Lissánál, azután nyomdokvonalban Pola felé hajóztak. 12. 13-án befutott Polába. 12. 18-án leszerelték.

1891. 02. 24. – 03. 16. között szemleutat hajtott végre a Haditengerészet parancsnokával a fedélzetén. 05. 8. – 07. 2. között a Nyári Hajóraj zászlóshajója, a Haditengerészet parancsnokával és Albrecht főherceggel a fedélzetén. Felkereste a Saldon-öblöt. 06. 25-én a császári szemle alkalmából Lissában volt.

1892. 03. 18. – 04. 2. között a Haditengerészet parancsnokának szolgálatában volt. 06. 8. – 08. 2. A Nyári Hajóraj gyakorlatozása alatt a Haditengerészet parancsnokának zászlóshajója volt. 12. 10-én felszerelték a Haditengerészet parancsnokának adriai utazására.

1893. 01. 13-án segített megmenteni a zátonyra futott *Dauno* gőzös elsodródott bárkáit. 04. 17-én felszerelték. 04. 22-én kifutott Polából és Erzsébet császárné rendelkezésére állt. 04. 25-28. Korfu. 04. 30-án érintette Polát, majd befutott Triesztbe. Itt felvette a fedélzetére az özvegy koronahercegnőt. Az út során a következő helyeket látogatta meg: Lussinpiccolo, Novigrad, Carlopago és Abbázia. Itt a vendégek kiszálltak. Ezután felszerelték és 05. 8-ig a Haditengerészet parancsnokával fedélzetén részt vett a Hajóraj gyakorlatán. Érintette Teodót, majd visszatért Triesztbe. 05. 12-én leszerelték. 07. 11. – 08. 10. között a Haditengerészet parancsnokának szolgálatában állt, és a Gyakorló Hajórajjal manőverezett. 11. 20-án felszerelték Erzsébet császárné szolgálatára. 11. 25-én kifutott Polából. 11. 25-30. Trieszt. 12. 1-én

a császárné beszállt Miramar előtt. 12. 6-án rövid időre befutott Girgentibe, majd tovább indult. 12. 9-14. Algier. 12. 16-20. Gibraltár. 12. 23. - 1894. 01. 31. Funchal, Madeira. 02. 1-én érintette Machiot. 02. 2-4. Funchal, ahonnét visszaindult Erzsébet császárnéval. 02. 7-14. Gibraltárban állt a vihar miatt. 02. 16-17. Alicante. A viharban 2 kereskedelmi hajó elsüllyedt. 02. 22-24. Marseille. 03. 1. Mentone, itt a császárné kiszállt a hajóról. A császár vonattal érkezett oda, és a Cap Martin szállodában szállt meg. A hajónak javításra volt szüksége, mivel a viharban megsérült a lapátkereke, így egy hajógyárba kellett mennie. 03. 2-8. Genova. Itt elvégezték a hajón keletkezett károk kijavítását, melynek során Franz Ferdinand meglátogatta. 03. 8-11. Mentone előtt a szálloda közelében horgonyzott. 03. 12-én S. Marguerite szigetéhez hajózott a császárra, a császárnéval, Karl Theodor herceggel Maria Josefa hercegnővel, és Sophie bajor hercegnővel, Ludwig Viktor főherceggel, Rudolf Liechtenstein fejedelemmel és egyéb magas rangú vendéggel a fedélzetén. A hajón egy válogatott cigányzenekar szolgáltatta a zenét. Rövid időre megálltak Nizzánál, ahol Ludwig Viktor főherceg kiszállt. Estére visszatért Mentone-ba, a Martin Fok elé. 03. 12-15. Mentone. A Hyeres-szigetekre és a Canne-ba tervezett utat a rossz időjárás miatt el kellett halasztani. 03. 16-17. St. Martin Fok. 03. 17-én Canne előtt megnyert egy jachtrevüt. 03. 18-19. Mentone. 03. 21-24. Nápoly. 03. 28-29. Gasturi. 03. 29-31. Korfu. 04. 1-én érintette Teodót. 04. 3-án befutott Polába. Ezután rövid utat tett Dalmáciában a Haditengerészet parancsnokával, majd visszatért Polába. 04. 25-én leszerelték. 05. 13-22. között Albrecht főherceggel Dalmáciában hajózott. 07. 10. – 08. 7. között a Haditengerészet parancsnokával végrehajtotta a Nyári Hajóraj megismerését. 07. 15-én kifutott Polából. 07. 17-19. A Narenta torkolatában volt. 07. 21-23. Gravosa. 07. 23-27. Teodo. 07. 29-én érintette Kefalóniát. 07. 30-án felkereste Katakolont. 08. 1-én rövid időre befutott Korfu kikötőjébe. 08. 4-én megérkezett Polába. 08. 7-én leszerelték. Decemberben apróbb javításokat hajtottak végre a hajón.

1895. 12. 29-én császári engedéllyel törölték a Flotta aktív listájából, kiszerték a kazánját és átminősítették leszerelt Hajótestnek.

1897. 08. 21-én átalakították lakóhajónak.

1898. 05. 27-én átkeresztelték az ALPHA névre és a polai Torpedóiskola parancsnoki hajójaként működött Fisellában kikötve, és a háború végéig a Torpedóiskola használta.

1920-ban az olaszok kapták meg.

KAISER – sorhajó, később kazamatahajó

<u>Építés kezdete:</u>	<u>Vízrebocsátás:</u>	<u>Elkészült:</u>	<u>Átépítés:</u>
1856. 05. 25.	1858. 10. 04.	1861.	1869-1871.

Későbbi neve:	BELLONA
Építés helye:	Pola – Olíva-sziget
Testvérhajó:	Nem volt
Vízkiszorítás:	5191,00 t 5467,00 t teljes felszereléssel
Hossz:	77,16 m (pp) / 81,00 m (lh)
Szélesség:	17,06 m legnagyobb
Merülés:	7,40 m
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres (2,083 m átmérőjű, 1,22 m lökethosszúságú) Maudsley rendszerű gőzgép 6 db kofferkazán, üzemi nyomás 1,05 atm 1 db 2 szárnyú, balra forgó hajócsavar, 5,90 m átmérővel
Üzemanyagkészlet:	522 – 560 t szén.
Fogyasztás teljes erőnél:	Óránként: 3,472 t szén Naponta: 74,2 t szén
Főgép teljesítmény:	2143,4 ILE
Sebesség:	12,5 cs
Fegyverzet 1863-ban:	2 db 24 fontos hátultöltő rendszerű öntöttacél ágyú 16 db 60 fontos előltöltő rendszerű ágyú (Lőszer kiszabat lövegenként: 50 db üreges ágyúgolyó, 20 db kartácstöltetű lövedék) 54 db 30 fontos, II. oszt. előltöltő rendszerű ágyú 20 db 30 fontos, IV. oszt. előltöltő rendszerű ágyú (Lőszer kiszabat lövegenként: 80 db tömör ágyúgolyó, 15 db kartácstöltetű lövedék, 5 db üreges ágyúgolyó) 1 db bronz 24 fontos tarack, csónaklöveg 2 db nehézbronz 12 fontos tarack, csónaklöveg 1 db könnyűbronz 12 fontos tarack, csónaklöveg 400 db puska, 200 db pisztoly, 40 db revolver, 300 db szablya
1866-ban:	90 db simacsövű 30 fontos ágyú 2 db 24 fontos hátultöltő rendszerű ágyú
1867-ben:	2 db 24 fontos hátultöltő rendszerű Wahrendorf ágyú az ágyúlőrésben 12 db 24 fontos hátultöltő rendszerű Wahrendorf ágyú, mint oldallövegek 70 db 30 fontos, II. oszt. előltöltő rendszerű ágyú 2 db 4 fontos, előltöltő rendszerű orrágyú, csónaklöveg 250 db szuronyos puska, 270 db pisztoly, 40 db revolver, 350 db tengerészkard, 100 db rohamfejsze, 100 db rohamcsáklya

Egyebek: Teleszkóprendszerű bevonható kémény. 4 db elfordítható szélfogó szellőzőkürtő. Vitorlafelület: 2650 m².
4 db főhorgony, kb. 4500 kg-os, 4 horgonylánc, 182 m hosszú, 6,35 cm-es átmérővel. 1 db oldalhorgony, kb. 1200 kg-os, 1 db kukázó horgony 700 kg-os, a lánc 68,60 m hosszú.
A fedélzeten 1 db nagybárka, 1 db nagycsónak, 2 nagyobb és 2 kisebb oldalcsónak, 1 db jolle, 1 db pk-i csónak.

Ismertető jegyek: Két ütegfedélzet, 3 árboc, teljes (hajó) vitorlázat. kémény az előárbc mögött.

Személyzet 1863-ban:

<u>1 sorhajókapitány, hajóparancsnok</u>	<u>Fedélzeti altiszti és legénységi állomány: 595 fő</u>
1 fregattkapitány, első tiszt	
5 sorhajóhadnagy	<u>Gépész - fűtő altiszti és legénységi állomány: 54 fő</u>
5 sorhajózászlós	
18 tengerészcadét és gyakornok	
1 sorhajóorvos	<u>Tengerészgyalogság: 146 fő</u>
1 korvettorvos	
2 sebész	<u>Zenekar: 12 fő</u>
1 számvivő	
1 segéd-számvivő	<u>Vegyes: 19 fő (szakács, fedélzet dugarozó, hajóács, kádár, vitorlaszabó)</u>
6 gépész és algépész mester	
1 hajólelkész	

17 fő tisztiszolga

Személyzet: Összesen: 826 fő békeidőszakban.
Háború esetén: 892 fő.
Ténylegesen: 904 fő.

Az 1869-1871 között végrehajtott átépítés után:

Későbbi neve: **BELLONA**

Építés helye: Pola – Olíva-sziget

Testvérhajó: LISSA – hasonló. A vitorlázat, kötélzet ugyanolyan, a tüzérség különböző.

Vízkesztorítás: 5454,37 t építési
5811,90 t
6108,34 t teljes felszereléssel

Hossz: 77,44 m (pp) / 80,98 m (lh)

Szélesség: 17,75 m a vízvonalnál

Merülés: 7, 11 m építési
7,64 m teljes felszereléssel
Az ágyúlőrés magassága a vízvonalt felett 2,43 m

Merülés változás: 1 cm = 12,3 t

Hajtómű: 1 db fekvő, 2 hengeres (2,083 m átmérőjű, 1,22 m lökethosszúságú) Maudsley rendszerű gőzgép
6 db nagyobb kazán, üzemi nyomás 1,75 atm
1 db 2 szárnyú Griffith hajócsavar 6,26 m átmérővel (később 5,75 m átmérővel)
1876-ban: 1 db 4 szárnyú hajócsavar, 5,79 m átmérővel

Üzemanyagkészlet:	520 t szénkészlet
Szénfogyasztás:	Teljes erőnél óránként: 3,472 t
Hatótávolság:	Hatótávolság: 1519 tmf teljes erővel
Főgép teljesítmény:	3058 ILE
	1876-ban: 3108 ILE
Sebesség:	11,9 cs, 60-as fordulatszámmal
	1876-ban: 12,72 cs
Fordulási kör:	Átmérő: 356 m, ideje: 5 perc 40 mp.
Fegyverzet 1871-ben:	10 db 23 cm-es (300 fontos) elöltöltő rendszerű Armstrong löveg a lőréseknél (8 db a kazamatában, 2 db a lövegállásban)
	Lövegcső súlya: 12,7 t
	Lövegbölcső súlya: 7,620 t
	Lövedéksúly: 120 kg
	Kilövőtöltet súlya 23 kg.)
	6 db 10 cm-es elöltöltő rendszerű Bogenzug ágyú a fedélzeten
	2 db 7 cm-es Bogenzug elöltöltő rendszerű Uchatius csónaklöveg
1880-ban:	10 db 23 cm-es elöltöltő rendszerű Armstrong löveg a lőréseknél
	6 db 9 cm-es acélbronz hátultöltő rendszerű löveg a kazamatában
	2 db 7 cm-es acélbronz hátultöltő rendszerű csónaklöveg
	8 db 2,5 cm-es Palmkrantz szórólöveg
1883-ban:	10 db 23 cm-es elöltöltő rendszerű Armstrong löveg a lőréseknél
	6 db 9 cm-es acélbronz hátultöltő rendszerű löveg a kazamatában
	2 db 7 cm-es acélbronz hátultöltő rendszerű csónaklöveg
	3 db 4,7 cm-es revolverágyú
	3 db 2,5 cm-es Palmkrantz szórólöveg
Kiegészítés 1886-ban:	4 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg
	3 db 35 cm-es TCS (1 az orrban, 1 – 1 oldalt)
	2 db A típusú és 2 db B típusú torpedó
Páncélvédetség:	Övpáncél: 101,6 – 152,4 mm
	Kazamata: 140 mm
	Ütegek, lövegállások és válaszfalak: 127 mm
	Páncélfedélzet: 19 mm
	Páncélzat összsúlya: 865 t
Egyebek:	3 árboc. Árbocmagasság a felső fedélzettől: előárboc: 32,20 m, főárboc: 33,50 m, tatárbo: 25,30 m orr-sudár: 10,40 m.
	Vitorlafelület: 2820 m ² , 1880-tól: 1410 m ²
	1 db I. oszt. gőzbárka, 1 db II. oszt. nagybárka, 1 db I. oszt. kutter,
	2 db III. oszt. kutter, 1 db I. oszt. mentőkutter, 1 db I. oszt. mentő-
	gigg, 1 db II. oszt. gigg, 2 db I. oszt. jollboot, 1 db I. oszt. jolle, 2
	db kiscsónak.
	2 db Admiralitás típusú horgony: 8794 kg, 8482 kg.
	2 db Martintípusú horgony: egyenként 7400 kg.
	3 db Martin típusú horgony: 2000 kg, 1900 kg és 1500 kg.
	2 db fényszóró, 60 cm-es átmérővel.
	A szélesség - hosszúság 1 : 4-hez arányával a cs. és kir. Flotta
	legtömzsibb hajója volt.

Személyzet 1870-ben: 1 sorhajókapitány (hajóparancsnok), 1 korvettkapitány, 4 sorhajóhadnagy, 3 sorhajózászlós, 8 tengerészcadét, 1 korvettorvos, 1 segéd-számvivő, 1 számvivő gyakornok, 4 gépészmester, 18 tisztiszolga, 458 fő fedélzeti és tüzér szolgálat, 13 fő kormányosi szolgálat, 8 fő fegyvermesteri szolgálat, 41 fő gépész szolgálat, 2 fő betegápoló, 10 fő szakmunkás (hajóács, dugarozó, vitorlaszabó, puskaműves) 2 fő szakács, 1 fő élelmező mester, 1 fő pincér.
1875-ben: 479 fő.
1877-ben 541 fő.

Pályafutása:

1850. 04. 12.-én I. Ferenc József császár jóváhagyta a későbbi hadiflotta fejlesztési tervét.

1855. 07. 21.-én felterjesztettek a császárnak egy tervet, hogy a brit AGAMEMNON hajócsavaros sorhajó mintájára építsenek egy hajót Polában, az Olíva-szigeten. **10. 23.**-án a császár jóváhagyta az építést.

1856. 01. 24. megtörtént a névadás. **05. 25.**-én a szabad ég alatt megkezdtek a talajegyengetési munkálatokat, a sólyapálya kialakítását, és néhány kunyhó felépítését. **12. 9.**-én a császár meglátogatta az építés helyszínét.

1857. 05. 9.-én Josef Tonello vette át az építés további irányítását. **05. 30.**-án kifogások merültek fel az építéssel kapcsolatban, és újból összeállították a hajó orrbordázatát, az összes tatborda közötti távolság megnövelésével pedig a hajó kb. 3,78 m-rel hosszabb lett. Decemberben elkészültek a bordák felszerelésével.

1858. január, hagyták kiszáradni. **10. 4.**-én ünnepélyesen vízrebocsátották Ferdinand Max főherceg jelenlétében. A parti erődök üdvövéseket adtak le, a zenét több zenekar szolgáltatta, a nézők ujjongtak. Az árbocokat és az egyéb felszerelési tárgyakat a velencei Arzenálban állították össze, majd teherhajókkal Polába szállították. A teljes díszbe öltözött császárt ábrázoló orrfigurát egy trieszti szobrász készítette Ferdinand Max főherceg kívánságára. A jobb keze az orrárboccal párhuzamosan nyúlt előre, balkezeiben a birodalmi almát tartotta, és egy kagylón állva a palástja eltakarta a lábait.

1859-ben főgép nélkül Porto di Malamoccoba vontatták, ahol a Spignon világítótorny előtt horgonyozták le. Velencéből és Polából odaszállították a rendelkezésre álló előkészített ágyúkat és védelmi eszközöket. A csatorna lezárására előkészítették az elsüllyesztésre. **07. 28-29.** A *Santa Lucia* a VULCAN és a RADETZKY kíséretében a Muggia-öbölbe vontatta. A belső munkálatokat különböző trieszti cégek végezték el. Novemberben befejezték a főgép beépítését. **12. 6.**-án végrehajtotta az első útját saját erővel, Triesztből Polába hajózott. Salvatore előtt a gerince érintette a tengerfeneket. A fedélzeten tartózkodott Anton Bourguignon ellentengernagy is.

1860-ban Polában tovább folytatták a felszerelését. Futópróbákat hajtott végre. **06. 6.**-án az egyik próbajáratáson megrepedt az egyik hengere, a Promontore Fok előtt pedig súrolta a tengerfeneket.

1861 februárjában kidokkolták. A megfeneklés miatt megrepedt orrtőke könyököt kicserélték, a hajótest vízvonala alatti részét borító rézlemezek sérüléseit betömítették. A külső rézborítást a hajó teljes hosszában egy lemezszélességgel (0,79 m) megmagasították. A tatfedélzetről addig láthatatlan kormányállás fölé egy nyílást vágtak. A tatfelépítmény alatt a nagyobb kényelme érdekében megváltoztatták belső elrendezést. A javítás befejezése után Friedrich Pöck sorhajókapitány parancsnoksága alatt a Hajóraj zászlóshajója lett. **05. 18.**-án a Muggia-öböl-

ben horgonyzott és I. Ferenc József császár déli irányban hajózva a FANTASIE fedélzetén elhaladt mellette, majd később a VICTORIA AND ALBERT fedélzetén a hitvesével Miramar irányában. 10. 9-én egy bizottsági ülésen megvitatták a hajóval kapcsolatos eddigi tapasztalatokat. Megállapították, hogy a főgép alapzatát meg kell erősíteni. Decemberben az Osztrák Lloyd trieszti szárazdokkjában kidokkolták.

1862. 03. 9-én a munkálatok befejezése után kifutott Muggiából az isztriai partok előtti próbaútra és cirkálásra. 03. 10-én 18.00-kor befutott Polába. Richard Barry sorhajókapitány volt a parancsnoka. Menetben a hajó nyugodtan viselkedett és nem remegett be.

48-s fordulatszámmal elérte a 11,75 csomó sebességet, de a kellő göznyomást csak a fűtőszemélyzet legnagyobb erőfeszítésével tudták fenntartani.

1863-ban kicserélték, illetve megjavították a törzsárbocokat.

1864. 03. 19-én felszerelték, és beosztották a Hajórajhoz. 03. 27-én Friedrich Pöck sorhajókapitány parancsnokságával és Bernhard Wüllerstorf-Urbair hajórajparancsnok vezetésével kifutott Polából az Északi-tenger felé. A hajó a gyakorlatlan fűtők, a rosszminőségű szén és az algákkal erősen benőtt hajófenék következtében félerővel csak 5 csomó sebességre volt képes. Kigyulladt a kazán fából készült borítása és csak hosszas vesződség után sikerült eloltani. A víz gyakran elárasztotta az elülső löporkamráját. 03. 30. – 04. 2. Meljine. 04. 3-5. Korfu. Egy matróz meghalt és három megbetegedett. 04. 11-16. Algier. 04. 19-21. Gibraltár. 04. 23-28. Lisszabon. 04. 30. – 05. 4. Vigo. 05. 6-10. Brest, ahol felvették a postát. Azután viharos időben hajózott tovább. 05. 13-14. Cherbourg. 05. 16. – 06. 19. Den Helder. 06. 30-án összeütközött a SEEHUND-dal, de alig keletkezett valami kár. 21.00-kor Helgoland előtt lehorgonyzott. 07. 1-9. és 07. 14. – 10. 1. Cuxhavenben tartózkodott a Fríz-szigetek blokádja céljából. 10. 5-12. Brest. Itt megjavították a gőzgép excenter rúdját. 10. 18. – 11. 7. Cadiz. 11. 17-én Lissában szemet vett fel. 11. 19-én megérkezett Polába. 11. 27-én leszerelték. Egy angol Cég ajánlatot tett a páncélos hajóvá történő átépítésére, de visszautasították.

1866. 05. 23-án csak Tegetthoff közbelépésének köszönhetően szerelték fel, mivel a hajó az elavultságára tekintettel csak készenléti állapotban volt. 06. 7-16. között kidokkolták. 06. 25-én csatlakozott a Hajórajhoz a Fasana-csatornában. 07. 20-án Anton von Petz sorhajókapitány parancsnoksága alatt, mint a 2. Divízió zászlóshajója vett részt a Lissa melletti ütközetben. Dél előtt 10.10-kor nyitott tüzet. Többször is visszaverte az AFFONDATORE támadását. 11.00-kor a RÊ DI PORTOGALLO ellen támadt úgy, hogy ráfordult és a hajóorra baloldalával nekirontott. Letörött az orrárboca, az orrszobor (más források szerint csak a császár koronája) az ellenséges hajóra zuhant, mely azt Anconába vitte. Az előárboca ferdén hátradőlt a kéményre és benyomta annak baloldalát. A füst nem talált magának semmiféle szabad kijáratot, így elborította a fedélzetet. A vitorlák öble lángra gyulladt. Az elégtelen huzat miatt nem égtek rendesen a kazánokban a tüzek, és a hajó sebessége lelassult. Az a veszély fenyegette, hogy leáll a hajócsavarja, az elülső fedélzeti üteg használhatatlanná vált. Az AFFONDATORE még egyszer megragadta az alkalmat, de azután, hogy károk keletkeztek rajta eltávozott a helyszínről. A KAISER Lissa irányában eltávolodott, mindamellett megkísérelte rendbe tenni a fedélzetét. 12.30-kor a lakosság ujjongása közepette befutott Lissába. Az ütközet során 850 lövést adott le, 12 találatot kapott a baloldalán és 3 találatot a jobboldalán, míg a jóval többet a vitorlázatán és kötélzetén. 24 ember elesett, 37 súlyosan, 38 pedig könnyebben megsebesült. A legsúlyosabb károk kijavítása után 07. 21-én este elindult Lissából. 07. 22-én befutott Fasanába. 08. 11-én este megérkezett Triesztbe. 08. 13-án Muggiában a hajóra szállt Albrecht főherceg. A hajó átment Triesztbe, hogy megcáfoljon egy olasz propagandatudósítást, miszerint elsüllyedt az ütközetben. Polában egy új, másféle orrtőkét készítettek a számára. A megsérült orrfigura helyett, melyet egy raktárba szállítottak megőrzésre, a SCHWARZENBERG vitorlás fregattról származó sast helyezték el rajta. 08. 20. A hajó ismét

tengerképes és harcra kész állapota került. Októberben leszerelték. 08. 17-én először ült össze a sorhajónak páncélos hajóvá történő átépítésével foglalkozó bizottság. Kilenc tag szavazott a fából készült sorhajó megtartása mellett, és csak Schunk főmérnök vélekedett úgy, hogy a fahajók kora lejárt, és eljött a páncélos hajóvá történő átépítés ideje.

1868. 03. 10. Josef Romako lefektette egy kazamatahajó terveit. 05. 14. Megbízást adtak a hajó megvizsgálására. A bordázata teljes egészében jó volt, míg a többi szerkezeti elemet is jó állapotúnak találták. 06. 26-án eldöntötték a páncélos hajóvá történő átépítését. 08. 3-án I. Ferenc József császár jóváhagyta a tervet. Szeptemberben kiszerelték a felhasználható részeket, majd intézkedtek a vízvonallig való lebontására, és kidokkolták egy úszódokkban.

1869. 02. 24-25. Kihúzták az Olíva-sziget sólyapályájára. 06. 12. elkezdődött az idős sorhajó átépítése a LISSA kazamatahajó mintájára (a hajótest fából készült részét bepáncélozták, a páncélozatlan részt vasból készítették, a fedélzettartó keresztgerendákat vasból gyártották, és a hajótart szerkezetét is vasból állították össze). Új munkásokat vettek fel. Az átépítés lassan haladt az anyagok odaszállítása és a vashajóépítésben szerzett kevés tapasztalat miatt.

1871. 12. 21-23. Lecsúsztatták a sólyapályáról, és úszódokkba állították.

1872. 01. 15-én kijött a dokkból.

1873 januárjában beszerelték a gépi berendezéseket. Áprilisban beállították az árboc törzseket. Májusban felszerelték a kéményt. 12. 15-én végrehajtotta az első futópóbát.

1874 februárjában újabb próbauutat tett. 02. 10-én befejezték a felszerelését. 02. 11-től a Hajóraj kötelékébe tartozott, parancsnoka Karl Kern sorhajókapitány volt. Áthajózott Triesztbe. 02. 12. – 08. 3. között Max Daublebsky von Sterneck ellentengernagy zászlóshajójaként szolgált. 02. 14-én kifutott Triesztből a Spanyolország felé az ott kitört zavargások miatt. 02. 17-23. Ragusa (Gravosa). 02. 26-27. Messina. 02. 28-án vitorlával haladt Szicília előtt. A gőzgép 30-as fordulatszámával 9,8 csomó sebességre volt képes. 03. 4. – 04. 4. Barcelona. 04. 10-én befutott Cartagenába. 04. 18. – 05. 4. Cadiz. 05. 5-21. Gibraltár. 05. 22-24. Tanger. 05. 25. – 06. 6. Malaga és Valencia. 06. 12. – 07. 21. Barcelona. 07. 16-án egy nemzetközi csónakversenyen a tengernagyig első díjat nyert. 07. 26-29. Palermo. 08. 2-7. Gravosa (Ragusa). 08. 9-én megérkezett Polába, ahol javításra küldték. 09. 16. – 11. 9. között gyakorló utat hajtott végre a dalmát partok mentén. A kormányképessége nagyon jó volt amikor gépi erővel haladt, de vitorlázás közben elégtelennek bizonyult. 12. 17-én lögyakorlatot hajtott végre. 12. 19-én horgonyt vetett a Muggia-öbölben.

1875. 01. 7-én kifutott Muggiából. 01. 21-én Moriz Manfroni von Monfort sorhajókapitány parancsnoksága alatt elindult Polából és csatlakozott a Hajórajhoz. 02. 11-19. Pireusz. 02. 20-24. Syra. 02. 25. – 03. 14. Szmirna. 03. 15-24. Syra. 03. 31-én megérkezett Polába. 04. 8-án a császári szemle alkalmából a Fasana-csatornában tartózkodott. Azután Dalmáciába kísért a császárt. 05. 29-én Polában leszerelték.

1876. 10. 21-én egy új, négyszárnyú hajócsavart szereltek fel rá. 12. 7-én a próbaujtján 3108 indikált löerővel (ILE) 12,72 csomó sebességet ért el. Felszerelték a Harwey féle vontatott torpedó irányítására szolgáló szerkezettel, továbbá elektromos lövegelsütő rendszerrel látták el.

1877 áprilisában a munkálatok befejezése után a 2-es kategóriájú Tartalékba helyezték.

1880-ban kicserélték a kazánjait, csökkentették az árboczatát, így hasonlónak vált a többi kazamatahajóhoz. Eltávolították az árbocsudarakat, és a vitorlafelületet 1410 m²-re csökkent.

1881-ben megváltoztatták a tűzértségét, és elektromos világítással látták el.

1882-ben lebontották az eredetileg beépített hátsó parancsnoki hidat, de a térképszoba platformja megmaradt. Áramfejlesztővel, fényszóróval, revolverágyúkkal, és az árbockosarakban elhelyezett gyorstüzelő lövegekkel, továbbá elektromos lövegelsütő berendezéssel szerelték fel.

1885-ben torpedóvető csöveket kapott. Egy-egy indítószerkezetet a két oldalára, egy csövet pedig az orrba, ahol a már eredetileg is meglévő egyik orr-horgonynyílást használták fel erre a célra. Az 1875-ben kapott vontatott torpedórendszert leszerelték.

1886 májusában jöllehet 38 bordájáról megállapították, hogy elkorhadt, de ez nem befolyásolta lényegesen a hajó eresztékeinek szilárdságát.

1887-ben új gyorstüzelő lövegeket kapott és torpedók elleni védőhálót helyeztek el rajta.

1888. 02. 11-én próbautat hajtott végre, melyet több is követett. Azután a 2-es Tartalékba került.

1893. 10. 23-án megállapították, hogy nagyjavításra szorul.

1895-ben megpróbálták eladni Venezuelának, de az üzlet elmaradt.

1896-ban a hajó további részein is korhadás jelei mutatkoztak.

1897-ben eltávolították a keresztvitorla rudakat és a csonka rudakat, az elkorhadt orrárbocot pedig egy bójára kötő rúddal pótolták. A hajón most, már csak az elő és főárboc maradt meg egy jelzőlobogók felhúzására szolgáló keresztrúddal.

1899-ben elvégeztek egy vizsgálatot a hajón, majd próbautat tett, melyen 11,3 csomó sebességet ért el.

1900-tól a 2-es Tartalékban volt.

1901-ben eltávolították az összes lövegét és torpedó berendezését.

1902. január 4-én törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből, és BELLONA néven leszerelt Hajótestté minősítették. Az eredetileg is meglévő nyílásokon át kiszerelték az összes gépi berendezését. Ezután Polában állomásozott, mint a 2-es Tartalék lakó- és őrhajója.

1920-ban az olaszoké lett, akik később lebontották.

KAISER MAX – kazamatahajó

Gerincfektetés:

1874. 02. 14.

Vízrebocsátás:

1875. 12. 28.

Átvétel:

1976. 11. 09.

Későbbi neve:	TIVAT
Építés helye:	STT, Trieste – San Rocco
Testvérhajó:	DON JUAN D'AUSTRIA, PRINZ EUGEN
Víz kiszorítás:	3559,00 t 3605,26 t építési 3799,21 t ill. 4134,10 t teljes felszereléssel
Hossz:	72,38 m (pp) / 73,22 m (vv) / 75,87 m (lh)
Szélesség:	15,25 m a vízvonalnál
Merülés:	6,09 m ill. 6,15 m építési 6,39 m ill. 6,65 m teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 8,73 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 6 db kazán, üzemi nyomás 2,06 atm 1 db 2 szárnyú, balra forgó Griffith hajócsavar, 5,64 m átmérővel
Üzemanyagkészlet:	379,5 t szén, Szénfogyasztás: óránként 3 t 10 cs sebességnél.
Hatótávolság:	1703 tmf 10 cs sebességgel
Főgép teljesítmény:	2866 ILE
Sebesség:	13,43 cs, 75-ös fordulatszámmal
Fegyverzet:	8 db 21 cm-es hátultöltő rendszerű Krupp löveg a kazamatában (tüzelési szög a hajó hossz tengelyétől 30°-ra kezdődött) Súlyok: Lövegcső: 8,82 t Závarzat: 490 kg Lövegbölcső: 3,750 t Lövedék: 93,7 kg Kilövőtöltet: 23 kg. (Lőszer kiszabat: 40 db robbanólövedék, 80 db gyújtólövedék) 4 db 9 cm-es hátultöltő rendszerű acélbronz Uchatius a fedélzeten (Lőszer kiszabat: 120 db srapelgránát, 60 db gyújtólövedék, 40 db gyújtógránát, 36 kartácslövedék.) 2 db 7 cm-es hátultöltő rendszerű acélbronz Uchatius csónaklöveg (Lőszer kiszabat: 140 db gyújtólövedék, 60 db srapelgránát, 40 db kartácslövedék.) 3 db 4,7 cm-es szórólöveg 2 db 2,5 cm-es szórólöveg 2 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg 4 db 35 cm-es TCS (orr, tat, kétoldalt) 8 db torpedó, 2 db gyakorló torpedó
Páncélvédetség:	Övpáncél: 203 mm Kazamata: 156 mm Fedélzet: 23 mm Válaszfalak: 124 mm Páncélzat összsúlya: 729 t

Egyebek: Vasból épült, kettősfenékkal. 3 árboc, barkvitorlázat sudárvitorla nélkül, később sönervitorlázat teljes vitorlázatú előárboccal.
 Árbocmagasság a felső fedélzet felett: Előárboc: 16,30 m.
 Főárboc: 17,07 m. Tatárboc: 14,85 m. Orr-árboc: 5,80 m.
 Vitorlafelület: 1254,95 m², 1880-tól: 1158,60 m²
 1 db II. oszt. gőzbárka, 1 db I. oszt. gőzkutter, 1 db II. oszt. bárka,
 2 db II. oszt. kutter, 1 db II. oszt. mentőkutter, 2 db jollboot, 1 db
 II. oszt. gígg, 1 db III. oszt. gígg, 1 db kiscsónak. Csónakverseny
 lobogó: "X".
 6 db Admirális típusú horgony: 4140 kg, 4158 kg, 3750 kg, 850
 kg, 372 kg, 242 kg.

Személyzet: 1876-ban: 484 fő
 1877-ben: 393 fő

Pályafutása:

1874. 02. 14.-én megkezdték az építését. A hajtóest vasból készült.

1875. 04. 3.-án I. Ferenc József császár, Carl Ludwig és Ludwig Viktor főherceg megtekintette a páncélozási munkálatokat. **12. 28.**-án vízrebocsátották.

1876. 11. 9.-én a Haditengerészet átvette a hajógyártól.

1877. 05. 8.-án végrehajtotta az első próbaútját a polai hitelesített mérföld előtt. Kísérleteket folytattak a Hirsch és a Griffith féle hajócsavarokkal.

1878. 02. 7.-én felszerelték. **02. 12.**-én kifutott Polából, hogy csatlakozzon a levantei Hajórajhoz. **02. 16-21.** Syra. **02. 22.** – **03. 13.** Szmirna. **03. 17.** – **04. 29.** Larnaca. Megpróbált segíteni a Larnaca közelében zátonyra futott *Sfinx* Lloyd gőzösnek, mely cserkeszeket szállított a fedélzetén. A leszábadítás egyelőre nem járt sikerrel. **05. 2-3.** Korfu. **05. 5.**-én befutott a Cattarói-öbölbe, Castelnouvóba. Támogatást hozott Ragusából. **07. 28.**-án Gravosába szállította a 27. Gyalogezredet. **08. 4-16.** Az Ali Pasa dandárt Klekből az albániai Prevesába szállító három Lloyd gőzös, a *Pollux*, *Venus* és a *Saturnus* számára nyújtott biztosító kíséretet. **09. 9.**-én a katonákat Trebinjéből Albániába szállító *Castore* és *Apollo* Lloyd gőzösoket kísérte.

1879.-ben a Nyári Hajórajhoz osztották be. Azután tartalékállományba helyezték, és egy forgatható torpedóvető csővel kísérleteztek a fedélzetén.

1880.-ban tartalékállományban tartották. Csökkentették az árboczatát, és ezután már csak egy vitorlarúdja maradt az előárbocon. Kísérleti célból felszereltek rá egy második forgatható torpedóindító szerkezetet.

1881.-ben elektromos világítással látták el.

1883.-ban eltávolították a hátsó parancsnoki hídját, és 4,7 cm-es revolverágyúkat szereltek fel rá.

1884. 05. 18. - 07. 28. A Hajóraj kötelékében szolgált. **07. 8.**-án részt vett Pola előtt a császár és Rudolf koronaherceg, trónörökös jelenlétében megtartott flottagyakorlaton.

1885. 04. 22. – 07. 19. A Hajóraj kötelékében működött. Később az év folyamán gőzhajtású kormánygépet kapott, továbbá felszereltek az orrára, a tatjára és kétoldalt egy-egy 35 cm-es torpedóvető csövet.

1886. 02. 9.-én felszerelték. **02. 11.**-én kifutott Polából a Görögország előtti flottatüntetésre. **02. 13-14.** Korfu. **02. 16.** – **04. 25.** Suda-öböl. **04. 27.** – **05. 7.** Phalera. **07. 5.**-én befutott Pireuszba, ahol a fedélzetére vette a cs. és kir. Nagykövetet. **05. 8.**-án befutott rövid időre Kalamakiba, ahol a Nagykövet átszállt egy Lloyd gőzösre. **05. 8-9.** és **05. 10-11.** Suda-öböl. **05. 12-22.** Volosz. **05. 23.** – **06. 6.** Zea. **06. 7-9.** Szaloniki. **06. 11-17.** Suda-öböl. **06. 22.**-én

befutott Polába. 06. 24-én leszerelték. Kazáncserét hajtottak végre rajta, majd 2,5 cm-es szórólövegeket kapott.

1887. 02. 17-25. között dokkban állt. Nagyjavítást hajtottak végre a főgépén, és beszereltek egy tengervíz desztilláló készüléket. 06. 8. – 07. 11. Beosztották a Nyári Hajórajba. 07. 4-én részt vett a császárlátogatás alkalmából Pola előtt tartott hajórajgyakorlaton. A fedélzetén fényképfelvétel készült a császárról.

1888. 04. 16-án felszerelték és a Hajórajhoz vezényelték, hogy Barcelonába menjen a Világkiállításra. 05. 5-én futott ki Gravosából. 05. 11-27. Barcelona. 06. 1-6. Málta. 06. 16-án visszaérkezett Gravosába. 07. 11-én leszerelték.

1889. 04. 7. – 06. 11. között a Nyári Hajóraj kötelékében szolgált, majd leszerelték.

1890-1891-ben a Hajóraj részeként tartalékállományban volt.

1892-ben torpedók elleni védőhálót és új árboczatot kapott, mely már csak a jelzőárboc szerepét töltötte be. 03. 17-26. között kidokkolták. 04. 28. – 06. 30. A Hajóraj kötelékében szolgált.

1893. 03. 13-23. között dokkban állt. 04. 18. – 06. 20. A Hajóraj kötelékében volt.

1894. 06. 1. – 08. 15. A Hajóraj kötelékében szolgált.

1895., 1896., 1897. A Hajórajhoz tartozott és tartalékállományban volt.

1898. 05. 11-én Franz Ferdinand főherceggel a fedélzetén Polából Parenzoba hajózott. 05. 13. – 08. 19. között a Nyári Hajóraj 2. Divíziójához tartozott.

1899-ben kikötői őrhajó. Május – 09. 13. között a Nyári Hajóraj 2. Nehézhajó Divíziójában szolgált. Gyakorlatozás. Csapatszállítást hajtott végre Fasanából a Saline-öbölbe. Azután újból tartalékállományba helyezték.

1904. 12. 1-én császári jóváhagyással törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből, és átminősítették a leszerelt Hajótestek kategóriájába.

1906. 08. 10-én és 11. 3-án robbantási kísérleteket hajtottak végre rajta a RADETZKY osztály számára.

1909-ben átépítették lakóhajónak, és novemberben, mint ilyet a Cattarói-öbölbe, Teodóba vitték.

1914. 10. 9-én áthelyezték Kumborba (Cattarói-öböl).

1916-ban visszavitték Teodóba.

1919-ben Teodóban állt.

1920-ban a jugoszlávoknak ítélték.

1921. 03. 4-én a jugoszláv Haditengerészet átvette, TIVAT névre keresztelte, és lakóhajóként használta a Cattarói-öböl belső felében. Később a NERETVA nevet kapta.

1941 áprilisában Tivatból (Teodo) átvontatták Šibenikbe és a Kulina félsziget mellett állt, mint lakóhajó.

1943. 09. 23-án a Šibenik elleni légitámadás során elsüllyesztették. A sekély vízben a hajó felborult.

1945-ben a hajó fele kiállt a vízből Kulina előtt. Később szétbontották, kiemelték és feldarabolták.

KRONPRINZESSIN ERZHERZOGIN STEFANIE – páncélos toronyhajó

<u>Gerincfektetés:</u>	<u>Vízrebocsátás:</u>	<u>Szolgálatba állt:</u>
1884. 11. 12.	1887. 03. 12.	1890. 07. 01.
Építés helye:	STT, Trieste – San Rocco	
Építési költség:	8 925 335 Korona	
Testvérhajó:	KRONPRINZ ERZHERZOG RUDOLF – hasonló, de kisebb	
Víz kiszorítás:	5151,97 t építési 5631,00 t teljes felszereléssel	
Hossz:	85,36 m (pp) / 87,24 m (vv)	
Szélesség:	17,06 m a vízvonalnál 19,09 m maximális	
Merülés:	7,10 m építési 7,29 m teljes felszereléssel	
Merülés változás:	1 cm = 11,38 t	
Hajtómű:	2 db álló, 3 hengeres, kétszeres expanziójú gőzgép 10 db kazán, üzemi nyomás 7,03 atm 2 db 4 szárnyú, kifelé forgó hajócsavar, 4,88 m átmérővel	
Üzemanyagkészlet:	495 t szén	
Főgép teljesítmény:	10 460 ILE	
Sebesség:	15,93 cs, 99,5-ös fordulatszámmal 16,14 cs	
Fegyverzet:	2 db 30,5 cm/L35 Krupp toronylöveg (hidraulikus mozgatású Armstrong lövegbölcsővel) (lőszer kiszabot csővenként: 50 db robbanógránát, 10 db gyújtógránát Lövegcső súlya: 48,55 t Lövedékek: 455-456 kg Kilövőtöltet súlya: 136-140 kg Lövedék repülési ideje 10 km-re 24,54 sec 6 db 15 cm/L35 löveg 2 db 7 cm/L15 Uchatius csónaklöveg 7 db 4,7 cm/L44 gyorstüzelő löveg 2 db 4,7 cm/L33 gyorstüzelő löveg 2 db 3,7 cm/L44 gyorstüzelő löveg 4 db vízvonál feletti 40 cm-es TCS (1orr, 1 tat rögzített, 1- 1 kétoldalt, forgatható)	
Páncélvédettség:	Övpáncél: 230 mm Lövegtorony 283 mm Vezérlőtorony: 50 mm	
Egyebek:	1 db I. oszt. gőzbárka, 1 db I. oszt. gőzkutter, 1 db II. oszt. bárka, 1 db II. oszt. nagycsónak, 1 db I. oszt. mentőkutter, 1 db I. oszt. kutter, 2 db II. oszt. kutter, 1 db II. oszt. gígg, 1 db I. oszt. tengernagyi gígg, 2 db Jollboot, 1 db jolle, 2 db kiscsónak. Csónakverseny lobogó: "T". 5 db Admiralitás típusú horgony: 4162 kg, 3490 kg, 976 kg, 523 kg, 264 kg. 1 db Martin típusú horgony: 3530 kg.	

Ismertető jegyek: Döföorr, 2 árboc, 2 kémény.
Személyzet: 1890-ben: 34 + 447 f.
1907-ben: 27 + 403 fő
1909-ben őrhajóként: 13 + 254 fő

Pályafutása:

1884. 11. 12-én kezdték el építeni ERZHERZOG FERDINAND MAX néven a hasonló nevű páncélos fregatt pótlásaként.

1887. 03. 2-én I. Ferenc József császár rendelkezésére megváltoztatták a nevét. **04. 14**-én vízrebocsátották. A keresztyanya Maria Theresia főhercegnő volt, akit a férje, Carl Stefan főherceg kísért el az ünnepségre.

1888-ban a Hadügyminisztérium Tengerészeti Szekciója megkifogásolta az építés lassúságát.

1889. 05. 4-én a hajó saját erőből áthajózott Triesztből Polába. Az özvegy koronahercegnő egy díszlobogó ajánlott fel, melyet az Arzenál felszerelési raktárában tartottak különleges őrizet alatt és a hajóparancsnok az átadási ünnepi szemlére vehette elő. Azután a parancsnoki kabinban kellett tartania. **06. 11**-én a hajót elkészültnek nyilvánították. **07. 23**-án és **29**-én a hajó próbautakat hajtott végre.

1890 májusában megtörtént az első felszerelése, és **07. 1**-én szolgálatba állt a nyári Gyakorló Hajóraj kötelékében. **07. 21**-én kifutott Polából. **07. 28-31**. Gibraltár. **08. 3-5**. Szénevételezés végett Ferrolban tartózkodott. **08. 8-11**. Portsmouth. **08. 11**-én érintette Cowest. **08. 13-14**. Cuxhaven. Rekviemet tartottak az elesettek emlékére. **08. 16-22**. Koppenhága, ahol csatlakoztak a Hajórajhoz. **08. 24-28**. Karlskrona. A Hajóraj parancsnoka a javítás időtartamára átszállt a KRONPRINZ ERZHERZOG RUDOLF-ra. **08. 29. - 03. 9**. Kielben részt vett az ünnepségeken és a II. Vilmos császár előtti flottafelvonuláson. **09. 3**-án II. Vilmos császár a hajóra látogatott. **09. 3-7**. Flensburg. **09. 7-11**. Sonderburg. **09. 11-22**. Kiel. **09. 26**-án érintette Cherbourgot. **10. 3-8**. Lisszabon. **10. 13-17**. Palermo. **10. 21**-én megérkezett Triesztbe. **11. 4**-én éjjel kifutott. **11. 11**-én A Cattarói-öbölben, Kumbornál csatlakozott a Hajórajhoz. Gyakorlatokat hajtott végre. **12. 13**-án befutott Polába. Az út során jó tengerálló hajónak bizonyult. **12. 18**-án Polában leszerelték.

1891. 01. 22. – 02. 17. között dokkban állt. **05. 2**-án felszerelték és beosztották a Hajórajba. **06. 26**-án Trau előtt a császár szemlét tartott a hajón. Leopold főherceg beszállt a hajóra. **06. 30**-án leszerelték.

1892. 04. 29-én felszerelték, és a Hajóraj kötelékébe került. **08. 22**-én a hajó Leopold főherceggel a fedélzetén kifutott Polából. **08. 24-29**. Catania. **09. 1-16**. Genova. Részt vett az Amerika felfedezése alkalmából rendezett Kolombusz ünnepségeken. **09. 11-21**. Messina. **09. 24**-én befutott Polába és leszerelték.

1893. 04. 5-én felszerelték és besorolták a Hajórajba. **08. 6**-án leszerelték.

1894. 04. 30-án felszerelték, és a Hajórajhoz vezényelték. **08. 11**-én leszerelték.

1895. 03. 28-án felszerelték és beosztották a Hajórajba. **05. 10**-én részt vett a császár előtt a Fasana-csatornában megtartott gyakorlaton. **09. 15**-én leszerelték.

1897. 02. 17-én felszerelték. **02. 18**-án mint zászlóshajó kifutott Polából Kréta blokádjára. **02. 20**-án érintette Teodót. **02. 22-24**. Canea. **03. 11-20**. Suda-öböl. **04. 19-24**. Kissamo. **04. 24**-én rövid időre befutott a Suda-öbölbe. **04. 26. – 05. 22**. Szaloniki. **05. 23- 08. 12**. Phalera. **08. 13-19**. Canea. **08. 19-20**. Suda-öböl. **08. 23**-án megérkezett Polába. **08. 31**-én leszerelték. **10. 9**-én tartalékállományba helyezték.

1898-tól tartalékban tartották.

1905-ben az 1-es kategóriájú Tartalékban lévő hajók lakóhajója.

1906. 01. 24-én császári jóváhagyással törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből, és helyi védelmi feladatokat látott el. A 3,7 cm-es lövegeit 4,= cm/L44-es gyorstüzelő lövegekkel váltották fel.

1908. 01. 7-én a Cattarói-öbölbe rendelték Kumborba, mint állomáshajót. **05. 27**-én felszerelési készenlétbe helyezték. **06. 2**-án visszatért a Cattarói-öbölbe, Kumborba.

1909-ben a részleges mozgósítás során felszerelték. Azután Kumborban szolgált, mint állomáshajó.

1910-ben leszerelték, és **08. 19**-én átminősítették a leszerelt Hajtóest kategóriába. **10. 4**-én befutott Polába. **11. 20**-án beállt az Arzenálba.

1913. 08. 7-én megrendelték az átépítését a GAMMA pótlására. **09. 29**-ig eltávolították a tűzértségét. **11. 6**-án elkezdődött az átépítése.

1914-ben kapott egy rádióállomást, új gőzfűtéses lakótereket alakítottak ki. Kiszerelték a főgépeit és a kazánjait, majd Fisellában kikötötték és az Aknász- és Távírász Iskola lakóhajója lett a háborúvégeig. Gyakran GAMMA névvel illették.

1917. 10. 27-én Károly császár meglátogatta a hajót és saját kezűleg aknát telepített és egyéb aknásmunkát végzett. A jó étkeztetés megtévesztő volt. A császár által a konyhában felnyitott konzerveket a látogatása alkalmából hozták oda egy raktárból. A matrózok rájöttek erre, és amikor a kötélzetre rendelték őket tisztelgő állásba, a “Hurrah” helyet “Hunger”-t (“éhes”) kiáltottak.

1920-ban az olaszoké lett.

1926-ban Triesztben lebontották.

LAUDON – fregatt

Gerincfektetés:

1871. 08. 05.

Vízrebocsátás:

1873. 09. 22.

Elkészült:

1874. 07. 22.

Későbbi neve:	SCHWARZENBERG, PRVIC
Építés helye:	STT, Trieste – San Rocco
Testvérhajó:	RADETZKY
Vízkiszorítás:	3430,00 t építési 3474,34 t 3825,00 t teljes felszereléssel 3232,00 t az összes fogyóanyag és eszköz felhasználása után
Hossz:	76,49 m (pp) / 74,60 m (vv) / 79,08 m (felső fedélz.) / 85,48 m (lh)
Szélesség:	14,33 m
Merülés:	6,74 m 7,20 m teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 8,45 t
Hajtómű:	1 db fekvő 2 hengeres gőzgép 4 db kazán Összsúly a kazánvívvel együtt: 485 t 1 db rögzített, 2 szárnyas, balra forgó hajócsavar, 5,49 m átmérő
Főgép teljesítmény:	2587 ILE 1875. 02. 9-án a próbaúton 2850 ILE 1880-ban
Sebesség:	1875-ben: 13,58 cs, 79-es fordulatszámmal, teljes erővel 12,94 cs, 68-as fordulatszámmal, félerővel 1880-ban: 12,72 cs, 80-as fordulatszámmal, teljes erővel 11,11 cs, 67-es fordulatszámmal, félerővel
Fegyverzet eredetileg:	14 db 15 cm-es Krupp löveg (oldal ütegsorban) 1 db 15 cm-es Krupp löveg az orrfedélzeten 2 db 7 cm-es Uchatius csónaklöveg 274 db karabély, 87 db revolver, 99 db kard
1887-ben:	15 db 15 cm-es löveg 4 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg 3 db 4,7 cm-es szórólöveg 2 db 7 cm-es Uchatius csónaklöveg 3 db TCS
Egyebek:	Vegyes építésű hajó. Vasbordázat, teakfa palánkozat. 3 árboc, teljes (hajó) vitorlázattal. Árbocmagasság a felső fedélzettől: előárboc: 31,47 m, főárboc: 32,47 m, tatárboc: 23,62 m, orrárboc: 9,30 m Vitorlafelület 2396,64 m ² . 1 db II. oszt. gőzbárka, 1 db II. oszt. vitorlásbárka, 1 db II. oszt vitorlaskutter, 1 db III. oszt. vitorlaskutter, 1 db II. oszt. mentőkutter, 1 db II. oszt gígg, 2 db jollboot, 1 db jolle, 2 db kiscsónak. 6 db Admiralitás típusú horgony: 4071 kg, 3985 kg, 3579 kg, 1025 kg, 406 kg, 250 kg. Elektromos fényszórók
Személyzet:	1875-ben: 453 fő. 1877-ben 457 fő.

A LAUDON személyzetének összetétele 1874-ben:

1 sorhajókapitány, hajóparancsnok

4 sorhajóhadnagy
3 sorhajózászlós
8 tengerészcadét
1 sorhajóorvos
1 fregattorvos
1 korvetorvos
1 segédszámvivő
1 számvivő gyakornok
1 írnok
3 kürtös
17 tisztiszolga

1 főhajómester

1 hajómester
4 segéd-hajómester
9 negyedmester (negyedes)
12 rajos (árbocos)
62 matróz (I. oszt.)
62 matróz (II. oszt.)
93 matróz (III. oszt.)
93 matróz (IV. oszt.)

1 kormányosmester altiszt

1 segéd-kormányosmester
1 kormányos-negyedes
2 kormányos-rajos
8 kormányos-matróz

1 fegyvermester altiszt, hajóporkoláb

1 fegyvermester, hajóporkoláb
1 segéd fegyvermester
2 fegyveres-negyedes
3 fegyveres-rajos

1 gépész (I. oszt.)

1 gépész (II. oszt.)
2 gépész (III. oszt.)

1 főgépmeister

1 al-gépmeister
1 segédgépmeister
3 gépésznegyedes
4 gépészrajos
3 főfűtő
10 fűtő (I. oszt.)
11 fűtő (II. oszt.)
18 szénlapátoló

1 betegápoló (I. oszt.)

1 betegápoló (III. oszt.)

1 karbantartó altiszt

2 hajóács
2 fedélzet dugarozó
2 vitorlaszabó
2 puskaműves
3 cipész
3 szabó
2 festő

1 élelmezőmester

1 segéd-élelmezőmester

1 szakács mester

1 segéd-szakácsmester

1 ágyúmester

3 tüzéroktrató (kiképző)
14 lövegirányzó (I. oszt.)
32 lövegirányzó (II. oszt.)
32 tüzérmatróz

Pályafutása:

1870. 08. 1-én I. Ferenc József császár engedélyt adott az építésére, hogy pótolják az ADRIA csavaros fregattot, egyidejűleg a nevét is jóváhagyta.

1871. 08. 5-én megkezdődött az építése.

1873. 09. 22-én vízrebocsátották.

1874. 07. 22-én elkészült.

1875. 02. 9-én a polai hitelesített mérőföld előtt végrehajtotta az első próbaútját. A hajó mutatásra sikerült, szép vonalvezetéssel és tekintélyes árboczáttal.

1880. 02. 14-én felszerelték, és a Hajóraj zászlóshajója lett. Az Adrián cirkált, majd befutott Gravosába.

1881-ben a Hajóraj zászlóshajója volt. 04. 21-én meglátogatta Rudolf koronaherceg. 07. 20-án kifutott Polából Levante felé. 08. 2-7. Syra. 08-11. Phalera. 08. 17-én kifutott Szalonikiből. 08. 19-28. Szmirna. 09. 2. – 10. 3. Alexandria. 10. 10-én megérkezett Gravosába.

1882. 01. 15-én kifutott Gravosából, mint a Hajóraj Zászlóshajója. 01. 5-én befutott Polába legénységcserére, majd tovább indult. 01. 17-én befutott Kumborba a löporraktár védelmére. A Cattarói-öbölben tartózkodott Krivoscije megszállásakor. 03. 9-én a Goli Vrh-nél lezajlott ütközetben két löveggel és egy partraszálló osztaggal vett részt. 06. 14-én kifutott Kumborból és Egyiptomba rendelték. 06. 16. Korfu. 06. 20-án megérkezett Alexandriába, ahol bizonytalan politikai helyzetet talált. A cs. és kir. hivatalok biztosítására a kikötőbe érkezett a Lloyd Mars nevű gőzöse, és átvette az értéktárgyakat. 07. 10-én az osztrák-magyar és német állampolgárokat felvették a fedélzetre, továbbá a Lloyd Ceres és Diana gőzöseire, a konzulátust pedig a Marsra. A hajók a hullámtörőgát külső oldalánál lehorgonyoztak, és az angol flotta Alexandriát lőtte. 07. 14-18. Port Said, majd visszatért Alexandriába. 09. 12-én az állapotok rendeződése után cirkálásra indult. Érintette Port Saidot. 09. 13-15. Jaffa. 09. 15-17. Haifa. 09. 17-21. Beirut. 09. 21-22. Tripolisz, Szíria. 09. 22-24. Lattakia. 09. 15-26. Alexandretta. 10. 1-3. Kyrenia. 10. 8-10. Rodosz. 10. 10-12. Marmarizza. 10. 12-13. Rodosz. 10. 13. Simi. 10. 14-15. Kosz. 10. 15-17. Vathi, Számosz. 10. 17-19. Kiosz. 10. 19-30. Szmirna. 11. 10-12. Zante. 11. 16-18. Castelnovo. 11. 18-21. Gravosa. 11. 21-24. Lissa. 11. 25-én megérkezett Polába, és a Hajóraj zászlóshajója volt.

1883 januárjától kivonták a szolgálatból. **1883-84**-ben kicserélték a kazánjait és megerősítették a hajótörzset.

1886. 05. 4-én felszerelték. 05. 6-án kifutott Polából Levante felé. 05. 9-10. Korfu. 05. 12. Volosz. 05. 14-15. Szaloniki. 05. 17-én befutott Skiathosba. 06. 17-19. Suda-öböl. 06. 23-án megérkezett Polába. 06. 25-én leszerelték.

1887-ben 4,7 cm-es lövegeket és 3 torpedóvető csövet szereltek fel rá. A parancsnoki híd és a fedélzeti ház között beépítettek egy összekötő hidat. 07. 26-tól a Hajóraj zászlóshajója volt, és Isztria, illetve Dalmácia előtt cirkált. 08. 14-én Piranóban kihajózott egy beteget. 08. 22-én eredménytelenül kereste Lopaticánál a CUSTOZZA elvesztett horgonyát, majd befutott Triesztbe. 09. 3-án Polába érkezett. 09. 8-án kifutott Polából egy nyugat földközi-tengeri útra. 09. 17-18. Cartagena. 09. 21-26. Gibraltár. 09. 27. – 10. 25. Cadiz. Kiállítás. 10. 26-29. Gibraltár. 10. 30. – 11. 3. Malaga. 11. 6-14. Valencia. 11. 17-26. Barcelona. 12. 2-5. Cagliari. 12. 10-12. Korfu. 12. 20-án megérkezett Polába.

1888-ban a Divízió zászlóshajója. 01. 20-án kifut Polából dalmáciai cirkálásra. Lissa. 02. 20-án Spalatóban kihajózott egy megsérült tengerészcadétot. 02. 25. Befutott Polába. 03. 5-én Dalmáciába indult. 04. 9-én Polába érkezett, ahol leszerelték. 08. 2-án felszerelték, és kifutott Polából. Cattaróba hajózott, majd az Adrián cirkált.

1889-ben 04. 8-ig zászlóshajó. 01. 25-én kihajózott két beteget Zárában. 01. 31-én rövid időre befutott Polába, majd tovább indult. A cirkálás után visszatért Polába. 07. 25-én ismét szolgálatba állt. Adriai cirkálás. 11. 5-én kifutott Polából, érintette Lissát, majd Gravosát. 12. 6-án Gravosában üdvözölte a Heinrich herceg vezette német hajórajt. Azután Sebenicoba ment, majd Triesztbe. 12. 23-án a császárlátogatás alkalmából a Muggia-öbölben tartózkodott. I. Ferenc József császár a fedélzetére látogatott, é onnan tekintette meg a gyakorlatot, majd a Miramar kastély előtt kiszállt a hajóról.

1890-ben a Divízió zászlóshajója. 01. 5-én Isztria előtt hajózott, amikor a kitört influenzajárvány miatt az ALBATROS-szal a nyomában Polába ment és partra tette a betegeket. 01. 11-én Rovigno előtt Hinke ellentengernagy bűvárokkal egy elsüllyedt római város után kutatott. 01. 25-26-án kísérletet tett a nyílttengeri szénvételezésre a Pola szénzállító hajóról. 03. 31-én Polában behajózott Leopold Ferdinand főherceg, sorhajózászlós. Isztria előtt cirkált és gyakorlatozott. 05. 10-én 53 szemgyulladásos beteget a gőzbarkával és csónakokkal Polába küldött. A TRABANT vízrebocsátására Triesztbe érkezett. 06. 30-án leszerelték.

1891-ben a 2-es kategóriájú tartalékállományba került.

1894. 10. 1-től a Kiképző Hajóraj zászlóshajója. Útjai során érintette Trau, Cattaro, Lissa, Rovigno, Trieszt és Pola kikötőit. Szokatlanul zord téli időjárás.

1895. 03. 3-án leszerelték. **05. 9-**én a császárlátogatás alkalmából Polában a díszvendégek lakóhajójaként szerepelt. **09. 23-**től a Kiképző Hajóraj zászlóshajója volt.

1896 szeptemberétől a Hajóraj zászlóshajójaként működött. Cirkáló utakat hajtott végre. **10. 20-**án a montenegrói Antivariból elkísérte az olasz koronaherceg menyasszonyát, Helene hercegnőt. **10. 25-ről 26-**ra virradó éjjel a sűrű zivatarban összeütközött a NAUTILUS-szal és a ZRÍNYI-vel. Megsérült az árboczata és kötélzete. **10. 27-**én befutott Polába javításra.

1897-ben továbbra is a Hajóraj Zászlóshajója. Az Adrián cirkált, egészen Cattaroig. **02. 15-**én leszerelték.

1898-ban tartalékállományban tartották.

1903. 03. 24-én császári rendeletre átkeresztelték SCHWARZENBERG-nek és átalakították a Hajósinas Iskola kiképzőhajójává. Kiszerték a főgépét és a kazánjait, majd torpedóraktár hajó lett, és Sebenicoban állomásozott a háború végéig.

1919-ben a délszlávok átnevezték PRVIC-nek, de az olaszok nem sokkal később elvontatták.

1923-ban Olaszországban lebontották.

NAUTILUS – ágyúnaszád

Gerincfektetés:

1872. 01. 20.

Vízrebocsátás:

1873. 07. 21.

Elkészült:

1874. 04. 12.

Építés helye:	Arsenal – Pola
Testvérhajó:	ALBATROS
Vízkeszorítás:	570,00 t 577,00 t 691,50 t teljes felszereléssel
Hossz:	46,15 m (pp) / 44,04 m (vv) / 51,52 m (lh)
Szélesség:	8,23 m
Merülés:	3,64 m teljes felszereléssel
Merülés változás:	1 cm = 7,614 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 1 kazán, üzemi nyomás 2 atm 1 db 2 szárnyú, jobbra forgó Griffith hajócsavar, 2,50 m átmérővel
Üzemanyagkészlet:	53,88 t szén
Főgép teljesítmény:	615 ILE a próbaúton
Sebesség:	9,68 cs, 126-os fordulatszámnal a próbaúton
Fordulókör átmérője,	jobbra 25°-ra kihajtott kormányval 360 m, 4 perc 26 mp.,
ideje, teljes erővel:	balra 25°-ra kihajtott kormányval 470 m, 5 perc 20 mp.
Fegyverzet:	2 db 15 cm-es Warendorf löveg, 1 db 7 cm-es csónaklöveg 63 db puska, 29 db revolver, 10 db tengerész kard
1875-től:	53 db karabély, 29 db revolver, 10 db kard
1895-től:	2 db 7 cm-es löveg 3 db 2,5 cm-es szórólöveg 2 db 8 mm-es géppuska
Egyebek:	Vegyes építésű hajó. Vas bordázat és fa palánkozat. Vitorlafelület: 1166,024 m ² 1 db IV. oszt. bárka, 1 db nagycsónak, 1 db III. oszt. gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle, 1 db kiscsónak. 6 db Admirális típusú horgony: 1332 kg, 1189 kg, 722 kg, 452 kg, 232 kg, 155 kg.
Ismertető jegyek:	3 árboc, bark-sóner vitorlázat, kémény az elő- és főárboc között.
Személyzet:	1873-ban: 109 fő. 1877-ben: 115 fő

Pályafutása:

1872. 01. 13-án I. Ferenc József császár jóváhagyta a nevét és az építését. 01. 20-án megkezdtek az építést.

1873. 07. 21-én vízrebocsátották.

1874. 04. 12-én felszerelték és beosztották a Hajórajba. 06. 6-án kifutott Polából egy adriai cirkálásra. 06. 11-12. Gravosa. 06. 17-22. Korfu. 07. 1-3. Lissa. 07. 10-15. Gravosa. 07. 12-én parancsot kapott, hogy menjen Konstantinápolyba a Nagykövetség védelmére. 07. 19-én na-

gyon rossz időben került meg a Matapan Fokot. 07. 20-21. S. Nicolo. 07. 24-26. Andros. 07. 28. – 08. 1. Dardanellák, Csanak Kaleh. Bebizonyította jó vitorlázóképességét, könnyedén manőverezett. 07. 30-án segített egy parti tűzvész eloltásában. 08. 1-6. Konstantinápoly. 08. 6. – 09. 14. Büyükdere, Konstantinápoly. 09. 14-30. Tophane, Konstantinápoly. 09. 30-án érintette Prinzen szigetét. 09. 30. – 1875. 01. 26. Tophane. 01. 28-30. Sigri. 02. 1-3. Mudros. 02. 5-10. Yero. 02. 11-13. Kiosz. 02. 13-15. Cesme. 02. 15-17. Mersier. 02. 18-23. Syra. 02. 23-24. Tourla-öböl, Mykene. 02. 25-26. Nausea, Paros. 02. 27-28. Vathi, Számosz. 02. 29. – 03. 2. Kiosz. 03. 3-4. Yero, Mytilene. 03. 4-14. Szmirna. 03. 19-23. Korfu. 03. 26-án megérkezett Polába, ahol a Hajóraj kötelékébe vezényelték. 04. 8-án a császári szemle alkalmából a Fasana-csatornában tartózkodott. 06. 13-án kifutott Triesztből. 06. 23-27. Zante. 07. 13-17. Alexandria. 07. 18-21. Port Said. 07. 29. – 08. 2. Rodosz. 08. 2-3. Makri. 08. 4. Marmarizza. 08. 5-14. Karagacs. 08. 14-15. Rodosz. 08. 17-18. Kosz. 08. 18-20. Manodendron Fok. 08. 22-25. Kiosz. 08. 26-29. Skrophos-öböl. 08. 29. – 09. 2. Kuvela-öböl. 09. 3. Vathi, Számosz. 09. 5. – 11. 4. Szmirna. 11. 4-10. Yero, Mytilene. 11. 11-13. Syra. 11. 14-15. Tigani. 11. 15-18. Kiosz. 11. 18-19. Cesme. 11. 19-20. Vourlah. 11. 20. – 12. 1. Szmirna. 12. 2-3. Syra. 12. 4-7. Koroni. 12. 8-9. Korfu. 12. 11-én megérkezett Polába.

1876-ban a Hajóraj kötelékéhez tartozott. 05. 13-án kifutott Polából. 05. 14-15. Tajer. 05. 17-18. Korfu. 05. 21. – 06. 20. Szmirna. 06. 20-26. és 06. 28. – 07. 3. Kastro, Kiosz. 07. 3-26. Szmirna. 07. 27-30. Syra 07. 31. – 08. 7. Canea, Suda-öböl. 08. 10-12. Vathi, Számosz. 08. 14-15. Kastro, Kiosz. 08. 15-18. Szmirna. 08. 18-20. Vourlah. 08. 20- 09. 22. Kiosz. 09. 23-25. Rodosz. 09. 28-30. Larnaca. 10. 2-7. Beirut. 10. 11. – 11. 26. Szmirna. 11. 28. – 1877. 02. 7. Szalonikiben állomásozott. 02. 8. Syra. 02. 11-én érintette Korfut. 02. 14-én megérkezett Polába. 02. 19-én leszerelték.

1878-ban Dalmáciában állomásozott.

1879-ben Dalmáciában állomásozott az év októberéig.

1880-ban Polában tartózkodott, közben kicserélték a kazánjait.

1881. 10. 25-én felszerelték és beosztották a Hajórajhoz.

1882 januárjában a Cattarói-öbölben tartózkodott a zavargások és Krivoscie megszállása idején. 03. 7-én és 23-án a felkelőket lőtte Orahovácnál. A helyzet rendeződése után a partok előtt cirkált, majd befutott Gravosába. Később Ljutánál állomásozott. 06. 26-án Kumborba érkezett. 07. 6-án csapatokat szállított Spalatoba, egyúttal Polába ment kiegészíteni a készleteit. 07. 14-én kifutott Polából Egyiptom felé. 07. 20-22. Korfu. 07. 31. – 08. 1. Alexandriában védelmezte az osztrák-magyar állampolgárokat és hozzátartozóikat. 08. 2. – 09. 13. Port Said. 08. 20-án Abukirnál a helyőrség az egyik csónakját foglyul ejtette, majd kevéssel később szabadon engedte. 09. 14. – 1883. 03. 20. Alexandriában állomásozott. 03. 27. – 04. 1. Zante. 04. 2-4. Korfu. 04. 6-án befutott Gravosába. 06. 17-én leszerelték.

1884. 08. 6-án felszerelték, és a Hajórajhoz vezényelték. 08. 4-én a Hajórajjal adriai cirkálásra indult, melynek során megsérült az előárboc-derék. Befutott Piranóba, majd tovább indult. 08. 30-án kelet-ázsiai missziós útra indult Polából, melynek célja a legénység kiképzése, a kereskedelmi kapcsolatok, valamint egy kereskedelmi hajójárat célszerűségének felmérése volt. 09. 10-19. Korfu. 09. 22-23. Argostoli. 09. 28-30. Milosz. 09. 30. – 10. 2. Syra. 10. 6-20. Szmirna. Levált a Hajórajról. 10. 23-25. Tristana, Scarpanto. 10. 29. – 11. 1. Port Said. 11. 1. Szuezi-csatorna. 11. 2. Nagy-Keserű-tó. 11. 3-7. Szuez. 11. 16-18. Massawa. 11. 18-19. Numes Shariz. 11. 21-23. Jebel Zukur. 11. 25-én rövid időre befutott Perim-szigetére, majd tovább indult. 11. 26. – 12. 1. Áden. 12. 2-3. Djubtel Salani, Áden. **1885. 01. 26-29.** Benkoelen, Szumátra. 02. 3-12. Batávia. 02. 18-26. Szingapúr. 03. 3-6. Sarawak River. 03. 6-7. Sarawak. 03. 15-25. Bangkok. 04. 1. Keh Tang, Tonquala-sziget. 04. 4-5. Kokosnus-öböl. 04. 5-8. Saigon. 04. 16-18. Victoria, Labuan. 04. 18-19. Muaro-sziget, Brunei River előtt horgonyzott. 04. 23-29. Manila. 05. 5-15. Hongkong. 05. 16-17. Bill-sziget. 5. 17-19. Swatow.

05. 20-23. Amoy. 05. 28. – 06. 11. Sanghaj. 06. 16-19. Csifu. 06. 29. – 07. 5. Nagaszaki. 07. 6-7. Shimonoseki. 07. 7-8. Mitsugahama. 07. 8-9. Noosaki. 07. 9-20. Kobe. 07. 25. – 08. 25. Yokohama. 08. 31. – 09. 2. Kobe. 09. 2-3. Hiroshima. 09. 6-án átvészelt egy tájfun, megsérült a kötélzete. 09. 12-14. Matsu-sziget. 09. 17. – 10. 27. Hongkong. a Kowloon Dockban kijavították a tájfun okozta károkat. 11. 5-12. Szingapúr, ahol a SAIDÁ-val találkozott, és a legénység egy részét kicserélték. 11. 13-14. Malakka. 11. 15-18. Dahli. 11. 19-20. Georgetown, Penang. 11. 25. – 12. 5. Rangoon. 12. 6-12. Moulmain. 12. 17-19. Pukat Salanga. 12. 20-21. Pulo Ladda, Lancava. 12. 21-23. Quara előtt állt. 12. 24-30. Galanga Lancava, Penang. **1886. 01. 1-5.** Atchin, Szumátra. 01. 9-11. Sitoli, Nias-sziget. 01. 13-22. Padang. 01. 23-27. Benkoelen. 01. 31. – 02. 5. Batávia. 02. 8-17. Szurabaja. 02. 18-20. Baliling, Bali. 02. 21-22. Ampanam, Lombok. 02. 25. – 03. 3. Makassar, Celebesz. 03. 12-16. Kema, Észak-Celebesz. 03. 22-23. Zamboanga, Mindanao. 03. 29. Paulan, Mindoro. 03. 30. – 04. 6. Manila. 04. 13-14. Tytam-öböl. 04. 14-22. Hongkong, Kowloon Dock. 04. 22. – 05. 2. Kanton. 05. 3-6. Hongkong. 05. 9-15. Swatow. 05. 17. Tongku. 05. 17-20. Pagoda horgonyzóhely, Fucus. 05. 23-25. Ningpo. 05. 26. – 06. 5. Sanghaj. 06. 8-9. Port Hamilton. 06. 10-12. Pusan. 06. 14-15. Genzan. 06. 17-23. Vlagyivosztk. 06. 28. – 07. 3. Karszakovszk. 07. 11-19. Petropavlovsk. 07. 31. – 08. 5. Hakodate. 08. 10-31. Yokohama. 09. 2-9. Kobe. 09. 9-10. Simomura. 09. 10-12. Ote Hato Ura. 09. 12-13. Himesima. 09. 13-14. Shimonoseki. 09. 15-30. Nagaszaki. 10. 9-18. Hongkong. 10. 28. – 11. 1. Szingapúr. 11. 20-22. Pointe de Galle, Ceylon. 12. 10-12. Áden. 12. 18-19. Dzsidda. 12. 23-28. Szuez. 12. 28. Szuzei-csatorna. 12. 28-29. Izmailia. 12. 29. – **1887. 01. 1.** Port Said. 01. 2-4. Alexandria. 01. 18-án megérkezett Polába. Összesen megtett 41 572 tmf-et. Az aránylag kis mérete ellenére jó tengerállónak bizonyult. 01. 20-án leszerelték. Azután kicserélték a kazánjait.

1888-ban a Téli Hajórajhoz volt beosztva.

1889. 12. 23-án a császári szemle alkalmából a Muggia-öbölben tartózkodott.

1890 januárjában a Divíziójával Isztria előtt cirkált és az influenzajárvány megkímélte a hajót, így az elszigeteltsége véget ért. 01. 18-án leszerelték a sziklára sodródott *Trieste C.* nevű trieszti gőzhajót. 01. 25-26. Nyílttengeri szénátvételi kísérletet hajtottak végre a *Pola* szén szállító hajóval. Azután Isztria előtt cirkáltak. 06. 16-án Polában leszerelték. 12. 22-én felszerelték és beosztották a Téli Hajórajba.

1891. 02. 11. – 04. 20. között a Hajóraj kötelékéhez tartozott, majd leszerelték. 08. 31-én felszerelték és beosztották a Hajórajba. 09. 26-án Lussin közelében segítséget nyújtottak a *Sator* osztrák barknak és az olasz *Maria R.* sónernek, melyek összeütköztek, és mindkét hajót bevontatta Lussinpiccoloba. 10. 25-én gyakorlóútra futott ki Meljinéből. 11. 1-3. Kapsoli, Cerigo. 11. 8-10. Makri. 11. 11-én érintette Rodoszt. 11. 11-13. Marmarizza. 11. 13-14. Rodosz. 11. 17-18. Kosz. 11. 19-20. Guvergenik-öböl. 11. 22. – 12. 5. Vathi, Számosz. 12. 14. – **1892. 01. 18.** Szmirna. 01. 18-22. Vourlah. 01. 22-25. és 02. 1-6. Szmirna. 02. 6-10. Mytilene. 02. 13-16. Budrun. 02. 18-21. Syra. 02. 22-25. Marathón-öböl. 02. 25. – 03. 1. Pireusz. 03. 12-21. Castelnovo, Kumbor. 03. 21-24. Teodo. 03. 27-31. Fasana. 03. 31-én megérkezett Polába. 04. 3-án leszerelték.

1896. 10. 25-ről 26-ra virradó éjjel egy sűrű zivatarban összeütközött a LAUDON-nal és a ZRÍNYI-vel. A hajó a jobboldalával ütközött és megsérült a kötélzete. 10. 27-én befutott Polába javításra.

1897. 02. 15-től a Hajórajban szolgált, majd Polába ment és leszerelték. 12. 31-én felszerelték.

1898. 02. 9-én kifutott Polából kiképzőútra. 02. 10-11. Lissa. 02. 14-17. Bari. 02. 20-22. Barletta. 02. 27. – 03. 3. Ancona. 03. 5-11. Velence. 03. 16-án Polába érkezett. 03. 31-én leszerelték. 08. 31-én felszerelték. 09. 1-én kiképzőútra futott ki Polából. 09. 1-9. Fasana. 09.

17-20. Messina. 09. 28. – 10. 4. Nápoly. 10. 6. Civitavecchia. 10. 12-20. Genova. 10. 24-29. Marseille. 10. 30. De Rosas. 11. 2-7. Barcelona. 11. 20-28. Tunisz. 12. 9-13. Gravosa. 12. 17-én megérkezett Polába.

1899. 01. 8-án leszerelték. Azután kicserélték a kazánjait.

1901. 09. 25-én felszerelték és a Matróziskola hajója lett. 10. 2-án kifutott Polából egy kiképzőútra. 10. 2-9. Fasana. 10. 11-12. Budua. 10. 19-20. Rodoni. 10. 24-28. és 10. 30. - 11. 2. Valona. 11. 4-7. Korfu. 11. 10-13. Pylos. 11. 15-21. Pireusz. 11. 24-28. Nauplia. 11. 30. – 12. 3. Kapsoli, Cerigo. 12. 6-án érintette Zantét. 12. 10-16. Meljine. 12. 19-23. Fasana. 12. 23-án befutott Polába.

1902. 01. 6-án kifutott Polából a legénység begyakoroltatására. 01. 6-9. Fasana. 01. 16-20. Messina. 02. 2-4. Cagliari. 02. 7-14. Palermo. 02. 16-19. Girgenti. 02. 23-25. Málta. 03. 1-4. Argostoli. 03. 8-12. Korfu. 03. 12-14. Santa Quaranta. 03. 18-21. S. Giorgio, Lissa. 03. 22-24. Fasana. 03. 24-én befutott Polába. 04. 5-én leszerelték. 10. 15-én felszerelték. 10. 16-án kifutott Polából egy kiképzőútra. 10. 16-22. Fasana. 11. 5-8. Korfu. 11. 14. Pyrgos, Navarin. 11. 17-18. Morthone. 11. 24-27. Suda-öböl. 11. 28. – 12. 1. Syra. 12. 3-12. Szmirna. 12. 12-13. Merniry. 12. 14-16. Korystos. 12. 16-17. Pireusz. 12. 18-27. Patrasz. 12. 31. – **1903. 01. 2.** Lago Pialo, Lagosta. 01. 10-én megérkezett Polába. 01. 20-án a hajósinasokkal a fedélzetén kifutott Polából kiképzőútra. 01. 23-24. Lissa. 01. 28-án érintette Manfredoniát. 01. 29-30. Monopoli. 01. 31. – 02. 5. Bari. 02. 10-18. Catania. 02. 18-22. Szirakuza. 03. 2-6. Trapani. 03. 7-14. Palermo. 03. 18-22. Messina. 03. 28-29. Argostoli. 03. 31. – 04. 2. Valona. 04. 6-án befutott Comisába. 04. 9-én érintette Lussint. 04. 10-12. Fasana. 04. 12-én megérkezett Polába. 04. 15-én leszerelték. 04. 30-án felszerelték. 06. 15-én kifutott Gravosából a legénység kiképzése céljából. 06. 20-24. Korfu. 06. 25. P. Drepano. 06. 25-26. Dragomeste-öböl. 06. 26. Miszolungi. 06. 27. Argostoli. 06. 28. - 07. 1. Zante. 07. 2-3. Calamotta. 07. 8-11. Patrasz. 07. 16-17. Korfu. 07. 20-21. Teodo. 07. 24-26. Zára. 07. 28-án befutott Polába. 07. 31-én leszerelték. Kapott egy fedélzeti felépítményt.

1904-től a Hajósinas Iskola kiképzőhajója. 05. 4-5-én erős viharba került S. Giovanni di Pelago előtt 2,5 tmf-re. A nagy hullámmásban annyira megdőlt, hogy a jobboldali csónakdaruk a vízbe kerültek. Az orrárboc és a belső orrvitorla leszakadt, a derékárboc letört, és lezuhant az árbocsudár és az előárbocrúd, emiatt letört a főárbocrúd is. Az egész szerelvény fennakadt az oldalmerevítő és az árboc előretartó kötélzetén, majd az orrárbocot szorosan a hajótesthez szorította. A főgépet már a vihar elején beüzemelték és annak segítségével az olasz partok felé vették az irányt. 05. 5-én 19.50-kor lehorgonyoztak Ancona előtt. 06. 8-án a hajósinasokkal kiképzőútra futott ki Gravosából. 06. 22-30. Szmirna. 07. 2-3. Phalera. 07. 3-6. Pireusz. 07. 10-13. Korfu. 07. 16-20. Teodo. 07. 24-26. Zára. 07. 29-én megérkezett Polába. 08. 8-án leszerelték.

1905. 03. 24-én felszerelték. 04. 1-én a hajósinasokkal Dalmácia előtti cirkálásra indult. 06. 8-án kifutott Gravosából. 06. 15-18. Zante. 06. 23-27. Syra. 06. 28. – 07. 4. Pireusz. 07. 4-5. Kalamaki. 07. 11-15. Korfu. 07. 20-25. Gravosa. 07. 28-án befutott Polába. 08. 14-én leszerelték.

1906. 03. 31-én felszerelték, és Dalmácia előtt sikált a hajósinasokkal. 06. 9-én külföldi útra indult Sebenicoból. 06. 13-21. Korfu. 06. 23-28. Patrasz. 06. 29. - 07. 1. Zante. 07. 3-6. Kefalónia. 07. 8-13. Valona. 07. 13-án befutott Teodóba.

1907 áprilisától a hajósinasokkal cirkált. 06. 12-én kifutott Teodóból egy külföldi útra. 06. 13-18. Korfu. 06. 18-20. Ithaka. 06. 21-23. Korinthosz. 06. 24-27. Zante. 06. 28. – 07. 1. Kefalónia. 07. 4-7. Korfu. 07. 9-én befutott Teodóba.

1908 áprilisától a hajósinasokkal cirkált. 06. 11-én külföldi útra futott ki Teodóból. 06. 12-14.

Korfu. 06. 16-18. Argostoli. 06. 21-26. Pireusz. 06. 29. – 07. 1. Patrasz. 07. 1-3. Zante. 07.13-
án befutott Teodóba.

1909. 04. 24. – 12. 8., 1910. 04.1. – július, 1911. 04. 1. – július, 1912. 04. 1. – július közötti
időszakokban a hazai partok előtt cirkált a hajósinasokkal.

1914. 04. 3-án Polában az Arzenál munkásainak lett a lakóhajója a háború végéig.

1920-ban az olaszoké lett, akik lőszertárolásra használták.

1924-ben szétbontották.

PRINZ EUGEN – kazamatahajó

<u>Építés kezdete:</u>	<u>Vízrebocsátás:</u>	<u>Szolgálatba állt:</u>
1874. 10	1877. 09. 07.	1880. 07. 26.

Későbbi neve:	VULKAN
Építés helye:	Arzenál - Pola
Testvérhajó:	DON JUAN D'AUSTRIA, KAISER MAX
Víz kiszorítás:	3550,00 t 3674,49 t építési 4145,38 t teljes felszereléssel 3618,28 t az összes fogyóanyag és eszköz felhasználása után
Hossz:	73,79 m (vv) / 71,51 m / felső fedélzeten) / 76,43 m (lh)
Szélesség:	15,25 m a vízvonalnál
Merülés:	6,68 m teljes felszereléssel 6,08 m az összes fogyóanyag és eszköz felhasználása után
Merülés változás:	1 cm = 8,902 t
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 6 db kazán, üzemi nyomás 2,06 atm 1 db 2 szárnyú, balra forgó Griffith hajócsavar, 5,64 m átmérővel
Főgép teljesítmény:	2960 ILE
Sebesség:	13,48 cs, 74-es fordulatszámmal
Fegyverzet:	8 db 21 cm-es hátultöltő rendszerű Krupp löveg a kazamatában (tüzelési szög a hajó hossz tengelyétől 30°-ra kezdődött) Súlyok: Lövegcső: 8,82 t Závarzat: 490 kg Lövegbölcső: 3,750 t Lövedék: 93,7 kg Kilövőtöltet: 23 kg. (Lőszer kiszabat: 40 db robbanólövedék, 80 db gyújtólövedék) 4 db 9 cm-es hátultöltő rendszerű acélbronz Uchatius a fedélzeten (Lőszer kiszabat: 120 db srapelgránát, 60 db gyújtólövedék, 40 db gyújtógránát, 36 kartácslövedék.) 2 db 7 cm-es hátultöltő rendszerű acélbronz Uchatius csónaklöveg (Lőszer kiszabat: 140 db gyújtólövedék, 60 db srapelgránát, 40 db kartácslövedék.) 4 db 4,7 cm-es szórólöveg 4 db 35 cm-es TCS (orr, tat, kétoldalt) 8 db torpedó, 2 db gyakorló torpedó
Páncélvédetség:	Övpáncél: 203 mm Kazamata: 156 mm Fedélzet: 23 mm Válaszfalak: 124 mm Páncélzat összsúlya: 729 t

Egyebek: Vasból épült, kettősfenékkal. 3 árboc, barkvitorlázat.
Vitorlafelület: 1158,60 m²
1 db II. oszt. gőzbárka, 1 db I. oszt. gőzkutter, 1 db II. oszt. bárka,
2 db II. oszt. kutter, 1 db II. oszt. mentőkutter, 2 db jollboot, 1 db
II. oszt. gígg, 1 db III. oszt. gígg, 1 db kiscsónak.
7 db Admiralitás típusú horgony: 7321 kg, 7000 kg, 7212 kg,
6805 kg, 2025 kg, 857 kg, 375 kg.

Személyzet: 1877-ben: 393 fő

Pályafutása:

1874 októberében megkezdődött az építése.

1877. 09. 7-én Rudolf koronaherceg trónörökös jelenlétében vízrebocsátották. Ezután beszerelték a főgépét és a kazánjait, majd felszerelték rá az eredetileg a DON JUAN D'AUSTRIA számára készült hajócsavart.

1878 novemberében elkészült. **11. 9-én** végrehajtotta az első próbaútját.

1880. 07. 26-án állították szolgálatba, és a Hajórajhoz osztották be. **09. 14-től** részt vett a montenegrói partok előtti flottatüntetésben egészen **12. 5-ig**. ezután Gravosában, majd Cattaróban állomásozott.

1881. 01. 28-tól az 1-es kategóriájú Tartalékban volt.

1882 májusában áthelyezték a 2-es kategóriájú Tartalékba. 9 cm-es lövegekkel, szórólövegekkel és elektromos fényszórókkal látták el. Ezután a 2-es Tartalék Torpedóiskolájához vezényelték.

1883-ban kísérleti torpedóindításokat hajtott végre, és az oldalán torpedókilövő nyílásokat létesítettek. Decemberben 4,7 cm-es gyorstüzelő lövegeket szereltek fel rá.

1884-ben orr- és tat torpedókilövő csöveket építettek be. Áprilisban kidokkolták. **05. 26. – 08. 22.** A Hajóraj kötelékében szolgált. **07. 7-én** a császár Polában megszemlélte a torpedóvető csöveket. **07. 8-án** részt vett a Pola előtti, és a császár, valamint Rudolf koronaherceg és trónörökös jelenlétében megtartott flottagyakorlaton.

1885. 04. 21. – 07. 31. a Hajóraj kötelékében, a 2. Divízió zászlóshajója volt. **07. 9-én** a hajóra látogatott Albrecht és Wilhelm főherceg.

1887. 06. 8. – 07. 11. A fejlesztés alatt álló Hajórajban az 1. Divízió zászlóshajója. **07. 4-én** a hajóra látogatott a császár, Karl Ludwig és Franz Ferdinand főherceg, valamint Maria Theresia főhercegnő. Ezután részt vett a gyakorlaton.

1888. 04. 16. – 07. 11. A Nyári Hajóraj kötelékébe osztották be. **05. 11-26.** között Barcelonában volt a Világkiállításon. **06. 1-én** befutott Máltára. **06. 9-én** megérkezett Gravosába, majd a Nyári Hajóraj gyakorló kötelékében szolgált.

1889. 04. 7. – 07. 20. között a Gyakorló Hajóraj tagja volt.

1890-ben az 1-es Tartalékban állt.

1891. 05. 1. – 07. 2. között a Hajórajhoz osztották be. Decemberben elkezdték kicserélni a kazánjait.

1892-ben befejezték a kazánjai kicserélését. Csökkentették az árboczatát, majd a 2-es Tartalékba helyezték.

1893-ban a Nyári Hajóraj 2. Divíziójának a zászlóshajója volt.

1894. 06. 15. – 08. 14. között a Nyári Hajórajban a 2. Divízió parancsnokának, Carl Stefan főhercegnek volt a zászlóshajója.

1895-től az 1-es Tartalékban állt. **05. 9-én** a császárlátogatás alkalmából a főrangú vendégek lakóhajójaként szolgált.

1898. 05. 17. – 08. 17. A Nyári Hajórajban, a 2. Nehéz Divízió parancsnokának, gróf Rudolf Montecuccoli ellentengernagynak volt a zászlóshajója.

1899-ben a Nyári Hajóraj 2. Nehéz Divíziója parancsnokának, Alois Ritter von Beckernek a zászlóshajaként szolgált.

1900-tól az 1-es Tartalékban volt.

1904. 12. 1-én császári rendelkezésre törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből és átminősítették a leszerelt Hajótestek kategóriájába.

1906. 01. 8-án jóváhagyták a műhelyhajóvá történő átépítését.

1907-ben a hajót átalakították, beszerelték a szerszámgépeket, az összes elektromos meghajtású volt.

1908. 03.31-én császári jóváhagyással a nevét VULKAN-ra változtatták.

1908-1909-ben a polai Arzenálban kiszerelték a főgépét, valamint a kazánjait és két új kazánt kapott. Beépítették rá a korábban az ERZHERZOG FRIEDRICH csatahajó nagyobb csónakdaruját. Műhelyhajóként szolgált a háború végéig.

1919-ben az olaszok elvontatták.

1920-ban a jugoszlávoknak ítélték, de a hajót sohasem kapták meg.

RADETZKY – fregatt

Építés kezdete:

1869. 12. 29.

Vízrebocsátás:

1872. 06. 20.

Átvétel:

1873. 08. 10.

Későbbi neve:	ADRIA
Építés helye:	STT, Trieste – San Rocco
Testvérhajó:	LAUDON
Vízkiszorítás:	3125,00 t építési 3430,00 t 3448,50 t 4054,00 t teljes felszereléssel 3620,00 t az összes fogyóanyag és eszköz felhasználása után
Hossz:	77,12 m (pp) / 74,62 m (vv) / 79,10 m (felső fedélz.) / 85,50 m (lh)
Szélesség:	14,33 m
Merülés:	6,72 m 7,35 m teljes felszereléssel 6,51 m az összes fogyóanyag és eszköz felhasználása után
Merülés változás:	1 cm = 8,51 t
Hajtómű:	1 db fekvő 2 hengeres gőzgép 4 db kazán. Összsúly a kazánvízzel együtt: 495 t 1 db 2 szárnyas, balra forgó hajócsavar, 5,49 m átmérővel (melyet a testvérhajójával, a LAUDON-nal ellentétben felhúzhattak a fedélzetre)
Főgép teljesítmény:	3792 ILE
Sebesség:	14,20 cs 81-es fordulatszámmal 11,395 cs félerővel, 60-as fordulatszámmal
Fegyverzet eredetileg:	10 db 7 hüvelykes (17,28 cm) löveg, 100 fontos lövedékekkel 274 db karabély, 87 db revolver, 99 db kard
1874-ben:	15 db 15 cm-es Krupp löveg 2 db 7 cm-es Uchatius löveg
1890-ben:	15 db 15 cm-es löveg 4 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg 3 db 4,7 cm-es szórólöveg 2 db 7 cm-es csónaklöveg
Egyebek:	Vegyes építésű hajó. Vasbordázat, teakfa palánkozat. 3 árboc, teljes (hajó) vitorlázattal. Vitorlafelület 2710,80 m ² . 1 db II. oszt. gőzbárka, 1 db II. oszt. vitorlásbárka, 1 db II. oszt. nagycsónak, 1 db II. oszt. vitorlaskutter, 1 db III. oszt. vitorlaskutter, 1 db II. oszt. mentő-kutter, 1 db II. oszt. gígg, 2 db jollboot, 1 db jolle, 2 db kiscsónak, 1 db I. oszt. gígg, 1 db díszcsónak, 1 db. III. oszt. gígg. 6 db Admirális típusú horgony: 4350 kg, 4290 kg, 3980 kg, 620 kg, 502 kg, 360 kg.
Személyzet:	1875-ben: 453 fő. 1877-ben 457 fő. 1890-ben: 477 fő. 1907-ben: 215 fő.

A RADETKY személyzetének összetétele 1873-ban:

1 sorhajókapitány, hajóparancsnok

4 sorhajóhadnagy
3 sorhajózászlós
8 tengeréskadét
1 sorhajóorvos
1 fregattorvos
1 korvetorvos
1 segédszámvivő
1 számvivő gyakornok
1 írnok
3 kürtös
17 tisztiszolga

1 főhajómester

1 hajómester
4 segéd-hajómester
9 negyedmester (negyedes)
12 rajos (árbocos)
62 matróz (I. oszt.)
62 matróz (II. oszt.)
93 matróz (III. oszt.)
93 matróz (IV. oszt.)

1 kormányosmester altiszt

1 segéd-kormányosmester
1 kormányos-negyedes
2 kormányos-rajos
8 kormányos-matróz

1 fegyvermester altiszt, hajóporkoláb

1 fegyvermester, hajóporkoláb
1 segéd fegyvermester
2 fegyveres-negyedes
3 fegyveres-rajos

1 gépész (I. oszt.)

1 gépész (II. oszt.)
2 gépész (III. oszt.)

1 főgépmester

1 al-gépmester
1 segédgépmester
3 gépésznegyedes
4 gépészrajos
3 főfűtő
10 fűtő (I. oszt.)
11 fűtő (II. oszt.)
18 szénlapátoló

1 betegápoló (I. oszt.)

1 betegápoló (III. oszt.)

1 karbantartó altiszt

2 hajóács
2 fedélzet dugarozó
2 vitorlaszabó
2 puskaműves
3 cipész
3 szabó
2 festő

1 élelmezőmester

1 segéd-élelmezőmester

1 szakács mester

1 segéd-szakácsmester

1 ágyúmester

3 tüzérokutató (kiképző)
14 lövegirányzó (I. oszt.)
32 lövegirányzó (II. oszt.)
32 tüzérmatróz

Pályafutása:

1869. 03. 14-én I. Ferenc József császár jóváhagyta a nevét. 12. 29-én megkezdődött az építés.

1870. 03. 21. Megkezdtek az anyagok tervek szerinti kiszabását. Szeptemberben megtörtént a gerincfektetés. Az építés folyamán megváltoztatták az orr alakját, és egy fedélzeti házat is beépítettek.

1872. 06. 20-án 10.00-kor vízrebocsátották.

1873. 08. 10-én megtörtént a hajó átvétele. 09. 10-én elindult Polába, ahol dokkba állt. Beépítették a vas és cement ballasztot. 12. 14-én felszerelték. Az állandó Hajórajban Sterneck zászlóshajója lett.

1874. 02. 14-én dugattyútörés miatt leszerelték és az 1-es Tartalék kategóriába helyezték át. Teljesen helyreállították. 07. 16-án felszerelték, és a Hajóraj zászlóshajójaként szolgálatba állították. 07. 18-án próbautat tett. 08. 2-án befutott Gravosába. 08. 9-n megérkezett Triesztbe.

Jó vitorlás hajónak bizonyult, gőzzel haladva pedig elérte a 13,4 cs átlagsebességet. Augusztus végén egy adriai cirkálásra indult, melynek során érintette Polát, majd visszaérkezett Triesztbe.

1875. 01. 7-én kifutott Triesztből. 01. 10-13. Lissa. 01. 16-23. Korfu. 01. 26. – 02. 1. Milosz. 02. 5-19. Pireusz. 02. 21-23. Valisso. 02. 23. – 03. 14. Szmirna. 03. 19-20. Korfu. Meghibásodott a főgépe. 03. 20-án kifutott, majd visszatért a kikötőbe. 03. 21-én elindult. 03. 27-én befutott Polába. 04. 8-án a császár megszemlélte Fasanában, majd Dalmáciába kísérte az uralkodót. 05. 26-án kifutott Polából és csatlakozott a Hajórajhoz. 05. 30. – 06. 13. Trieszt. 06. 23-27. Zante. 07. 3-17. Alexandria. 07. 18-21. Port Said. 07. 29.- 08. 1. Rodosz. 08. 2-5. Marmarizza. 08. 5-14. Karagacs. 08. 19-én rövid időre befutott Tiganis kikötőjébe, Számosz, majd tovább indult. 08. 21-23. Kastro, Kiosz. 08. 23. – 10. 09. Szmirna. 10. 10-11. Mytilene. 10. 12. – 11. 6. Szmirna. 11. 6-7. Vourlah. 11. 8-12. Pireusz. 11. 13-14. Kalanitzsa-öböl, Skyra. 11. 15-18. Szaloniki. 11. 20. – 12. 1. Szmirna. 12. 4-5. Korfu. 12. 6-8. Lissa. 12. 8-20. Sebenico. 12. 20-án megérkezett Polába.

1876-ban Sterneck Hajórajában szolgált. 05. 9-én kifutott Polából Levante felé. 05. 13-15. Syra. 05. 16. – 07. 1. Szaloniki. 07. 3. – 08. 3. Szmirna. 08. 5. Vourlah. 08. 6-9. Syra. 08. 13. – 09. 28. Szaloniki. 09. 29. – 10. 19. Szmirna. 10. 24-én megérkezett Polába. 10. 28-án leszerelték. 11. 20-án áthelyezték a 2-es Tartalék kategóriába. Kicsérélték a kazánjait.

1882-ben elektromos világítást kapott, továbbá 7 cm-es lövegekkel szerelték fel.

1884. 03. 10-én felszerelték, és a Hajóraj zászlóshajójaként állt szolgálatba. 07. 16-án az 1-es Tartalékba helyezték. 08. 9-én átadták a Katonai Kikötő Parancsnokságnak. 08. 10-én felszerelték. 08. 24-én elindult Polából a Levantéra. 08. 29. – 09. 9. Korfu. 09. 10-17. Zante. 09. 24-28. Syra. 09. 29. 10. 1. Tigani, Számosz. 10. 4. Vourlah. 10. 4-20. Szmirna. 10. 21-23. Sigri. 10. 25-29. Cesme. 11. 6-9. Beirut. 11. 13-15. Alexandretta. 11. 22-28. Makri. 11. 29. – 12. 1. Rodosz. 12. 3-9. Porto Jero. 12. 10. – 1885. 01. 4. Szmirna. 01. 8-15. Cavalla. 01. 15-19. Szaloniki. 01. 27. – 02. 26. Pireusz. 03. 10-én megérkezett Triesztbe. 04. 20-án leszerelték és az 1-es Tartalékba helyezték. 07. 31-én felszerelték. 09. 13-án a fedélzetére látogatott megnézni egy csónakversenyt Stephanie koronahercegnő. 11. 4-én kifutott Gravosából. A viharban megsérült a vitorlázata így Calamottában keresett menedéket. 11. 9-én elindult Montenegró elé. 12. 19-én elindult Polából, hogy részt vegyen a görögországi flottatüntetésen. Báro Spaun sorhajókapitány, illetve ellentengernagy zászlóshajója lett.

1886. 01. 1. – 29. Pireusz. 01. 31. – 05. 10. Suda-öböl. 05. 14-én befutott Voloszra. 05. 17-18. Skiathos. 05. 18-21. Szaloniki. 05. 27. – 06. 1. Skiathos. 06. 2-4. Szaloniki. 06. 5-8. Skiathos. 06. 10. – 07. 7. Suda-öböl. 07. 13-15. Tigani, Számosz. 07. 18-20. Cesme. 07. 20-31. Szmirna. 08. 17-19. Valona. 08. 23-án megérkezett Polába, ahol karbantartást hajtottak végre rajta. 10. 27-én kifutott Polából egy Isztria és Dalmácia előtti cirkálásra, melynek során érintette Lussin, Zára, Tajer és Sebenico kikötőit. Éjszakai lögyakorlatot hajtott végre fényszórók világítása mellett. 12. 12-én Gravosában a horgonyfelhúzás közben elszakadt a jobboldali horgony lánc. 12. 14-én kihalászták a horgonyt és elindult Pola felé. 12. 16-án megérkezett Polába. 12. 21-én kifutott Polából a gyakorlatot megszemlélő Sterneckkel, a Haditengerészet Parancsnokával a fedélzetén. Amikor egy csónak a Haditengerészet Parancsnokságával a parttól 15 mérföldnyire rákötött a TRITON-ra, a kerékdob alá került, és elsüllyedt. A hajó Dalmáciába ment. 12. 23-án rövid időre befutott Lissába. 12. 25-én a rossz időjárás miatt befutott Slanoba. 12. 26-án kifutott és folytatta az útját.

1887. 01. 1-én a Ragusa magasságában tomboló kelet-délkeleti vihar miatt menedéket keresett Slano kikötőjében. A befutás közben meghibásodott a főgépe. 01. 9-én elindult. 01. 11-én megérkezett Polába javításra. 01. 27-én kifutott egy adriai cirkálásra, melynek során érintette Lissát, Pelagosát és Sebenicot. Szokatlanul hideg időjárást tapasztalt. 02. 26-án elindult

Sebenicoból, meglátogatta Traut, Spizzát és Meljinét. 03. 15-én a vihar miatt géppel befutott Calamottába, azután Gravosába. 05. 7-én Polában leszerelték. Javításra küldték, és teljesen felújították a főgépét.

1889 decemberében a 2-es Tartalék kategóriába helyezték.

1890. 11. 19-én áthelyezték az 1-es Tartalékba. 12. 9-16. között kidokkolták. 12. 23-án beosztották a Hajórajhoz, mint Johann von Hinke ellentengernagy zászlóshajóját.

1891. 04. 10-én részt vett Fiume kormányzójának beiktatásán. 04. 20-án leszerelték. 08. 31-én felszerelték és az Adrián cirkált. 10. 25-én kifutott Castelnouvóból az Égei-tenger felé. 11. 5-9. és 11. 24-25. Pireusz. 11. 27. – 12. 1. Syra. 12. 3-7. Cesme. 12. 7-9. Kiosz. 12. 12-14. Vourlah. 12. 14. – 1892. 01. 26. Szmirna. 02. 3-10. Mytilene. 02. 14-18. Szamosz. 02. 21. – 03. 1. Pireusz. 03. 10-én rövid időre befutott Pireuszba, majd tovább indult. 03. 13. megérkezett Castelnuvóba. 04. 16-án Polában leszerelték. Októberben felszerelték és a Kiképző Hajóraj zászlóshajójaként állt szolgálatba. Az Adrián cirkált, közben érintette Teodót és Lussinpiccolót.

1893. 02. 4-én Gravosában egy heves bóra következtében csúszni kezdett a horgonyán és elhagyta a kikötőt. 02. 26-án Fiumében látogatást tett a fedélzetén Josef főherceg a hitvesével. 04. 7-én szolgálaton kívülre helyezték. 09. 1-én a Kiképző Hajórajban Carl Stefan főherceg zászlóshajója.

1894 januárjában egy bóra miatt part felé sodródott a Fasana-csatornában. Elveszítette három horgonyát és kifutott a tenger felé. Fiumében az özvegy koronahercegnőt fogadták a fedélzetén. Ezután Dalmáciáig cirkált, majd befutott Polába. 04. 6-án a fedélzetére látogatott II. Vilmos német császár. Azután leszerelték.

1895-ben tartalékállományba helyezték.

1897-ben átalakították tüzérségi iskolahajónak, és kicserélték a kazánjait. 07. 31-én készült el.

1898-ban a Tüzér Iskola zászlóshajója lett. Elfoglalta a kikötőhelyét a Vergarolla-öbölben. A kiképzendők és az állandó legénység létszáma 700 fő volt, melynek egy részét az ERZHERZOG FERDINAND MAX-ról hozták át.

1902-ben kiszerelték a főgépét és a kazánjait.

1908. 06. 31-én átkeresztelték az ADRIA névre, mivel a RADETZKY néven egy új csatahajó épült.

1915 októberétől a német haditengerészek lakóhajója volt Polában.

SAIDA – korvett

<u>Gerincfektetés.:</u>	<u>Vízrebocsátás:</u>	<u>Szolgálatba állt:</u>
1876. 09.	1878. 06. 02.	1879. 10. 09.
Későbbi neve:	MINERVA	
Építés helye:	Arzenál – Pola	
Testvérhajó:	DONAU - hasonló	
Víz kiszorítás:	2499,60 t 2734,70 t teljes felszereléssel 2227,00 t az összes fogyóanyag és eszköz felhasználása után	
Hossz:	69,06 m (vv) / 71,00 m (pp) / 72,68 m (felső fedélz.) / 79,44 m (lh)	
Szélesség:	12,33 m a vízvonalnál 13,14 m maximális	
Merülés:	6,42 m	
Merülés változás:	1 cm = 7,25 t	
Hajtómű:	1 db fekvő 2 hengeres gőzgép 5 db kazán 1 db 2 szárnyú Griffith hajócsavar, 5,33 m átmérővel	
Főgép teljesítmény:	1800 ILE 1738 ILE 1886-ban	
Sebesség 1879-ben:	13,00 cs, 77-es fordulatszámmal, teljes erővel 10,37 cs, 60-as fordulatszámmal, félerővel	
1886-ban:	11,25 cs 78-as fordulatszámmal, teljes erővel	
Fegyverzet:	11 db 15 cm-es acélbronz Uchatius löveg 1 db 7 cm-es csónaklöveg	
Egyebek:	Fából épült, vas fedélzettartó gerendákkal. 3 árboc, teljes (hajó) vitorlázattal. Vitorlafelület: 2187,42 m ² , később: 1760 m ² 1 db III. oszt. gőzbárka, 1 db IV. oszt. bárka, 1 db II. oszt. kutter, 1 db III. oszt. kutter, 1 db II. oszt. mentőkutter, 1 db II. oszt. gígg, 2 db jollboot, 2 db jolle, 1 db kiscsónak. 6 db Admirális típusú horgony: 4246 kg, 4240 kg, 4193 kg, 670 kg, 336 kg, 168 kg.	
Személyzet:	1877-ben: 347 fő. 1895-ben 42 + (köztük 25 tengerészcadét a világkörüli úton) + 309 fő.	

Pályafutása:

1876 májusában megkezdődött az építése, majd szeptemberben sor került a gerincfektetésre. a hasonló nevű briggt pótlására építették.

1878. 06. 2. Vízrebocsátották.

1879. 10. 2-án próbautat hajtott végre, majd kicserélték a hajócsavarját. **10. 9-**én szolgálatba állt. **10. 15-**én kifutott Polából Brazília felé, mint a tengerészcadétk iskolahajója. Carl Stefan főherceg sorhajózáslós is a hajón szolgált, mint tiszt. **10. 16-17.** Lissa. **10. 20-23.** Messina. **10. 29. – 11. 4.** Gibraltár. **12. 17-30.** Bahia. A sárgaláz miatt nem futottak be Rióba. **1880. 01. 29- 02. 8.** Fokváros. **02. 20-**án érintették St. Ilonát. Itt egy fedélzeti kanyaró megbetegedéssel következtében nem érintkeztek a parttal. Ezután különösen gyorsan tette meg az utat.

03. 15-29. Fort Royal, Martinique. 04. 7-13. Kingston, Jamaika. 04- 29-30. a Hatteras Fok előtt viharba került, és mindössze a fő-és előárboc derékvitorlájával, illetve a vihar orrvitorla segítségével elérte a 11 csomó sebességet. 05. 3-25. New York. Kijavították a kötélzetét és vitorlázatát. 06. 23. – 07. 3. Lisszabon. 07. 5-10. Cadiz. 07. 11-14. Gibraltár. 07. 23-án megérkezett Polába. Összesen 25 000 tmf-et tett meg. Kiváló hajózási tulajdonságokról tett tanúbizonyságot. 07. 31-én leszerelték, és 08. 2-án kivonták a szolgálatból.

1881-ben tartalékállományban tartották. Közben megjavították a kötélzetét és a vitorlázatát.

1882. 07. 19-én felszerelték, majd a Hajórajjal az Észak-Adrián cirkált. 08. 1-én Triesztben részt vett az osztrák-magyar Kiállítás megnyitóján. 08. 2-án beszállt a hajóra Carl Ludwig főherceg. 11. 15-ig, a Kiállítás bezárásáig Trieszt előtt cirkált. 09. 18-án a császár a fedélzetre látogatott. 11. 25-én befutott Polába, javításra. 12. 31-én kiképzőútra futott ki Polából a Földközi-tenger felé. **1883. 01. 4-8.** Milosz. 01. 11-15. Szmirna. 01. 25-27. Beirut. 02. 4-6. Port Said. 02. 10-17. Alexandria. 02. 21-én a nyílt tengeren járt. 03. 9-18. La Valletta 03. 24. befutott Gravosába. 06. 28-án egy földközi-tengeri cirkálásra indult Polából. 07. 14-24. Toulon. 07. 28. – 08. 2. Algier. 08. 10-15. Tunisz. 09. 3-án megérkezett Polába. 09. 10-én leszerelték. **1884. 06. 18-án** felszerelték. 06. 20-án kifutott Polából és a Quarneróban cirkált. 06. 27-én befutott Fiumébe. 06. 30-án a tengerészti iskola elsőéves növendékeivel, közöttük Leopold von Toskana főherceggel, gyakorlóútra indult. Az út során érintette Lissa, Cattaro, Gravosa, Spalato, Zára, és Pola kikötőit. 07. 31-én Fiumében lecsérélte a növendékeket a 2. és a 3. évfolyamosokra. 08. 1-én elindult Fiuméből. 08. 10-16. Patrasz. 08. 16-17. Itiar. 08. 17-én érintette Korinthoszt. 08. 20-23. Zante. 08. 23-26. Argostoli. 08. 28. – 09. 1. Korfu. 09. 9-14. Pola. 09. 15-én befutott Fiumébe. 09. 17-én Polába érkezett, ahol átalakították távolabbi utakra. 10. 2-án Brazília és Ausztrália felé indult Polából. Tájékoztatói és konzuláris ügyek, etnográfia és természettudományos anyagok gyűjtése, valamint a partok feltérképezése jelentették az utazás célját. 10. 4-10. Befutott Meljinébe, hogy partra tegyen egy beteg gépészt, és kapjon helyette egy másikat. 10. 20-25. Gibraltár. 11. 26. – 12. 6. Bahia. **1885. 01. 9-17.** Fokváros. 03. 17. – 04. 1. Sandridge, Melbourne. 04. 9-25. Sydney. 05. 6-7. Rangitoto, Új-Zéland. 05. 7-17. Auckland. 05. 30. – 06. 6. Suva, Fidzsi-szigetek. 06. 10-22. Tanna. 06. 22-24. Darnley-sziget. 06. 24-25. Saddle-sziget. 06. 29. – 07. 2. Dobbo-sziget. 07. 4-8. Banda-sziget. 07. 15-19. Passarikan. 07. 19-27. Szurabaja. 08. 3-4. Edam-sziget. 08. 4-20. Batávia. 08. 25-30. Tullah Sumpat, Pindang-sziget. 08. 30- 09. 21. Szingapúr. 09. 21-24. Tanjong. 09. 25-28. Brunei Point, Sarawak River. 09. 28-án érintette Pindangot. 10. 11-12. Szingapúr. 11. 14-19. Georgetown, Penang. 12. 6-15. Colombo **1886. 01. 3-6.** Áden. 01. 14-én Suezba érkezett. 01. 22-én a Szezi-csatornában hajózott, majd kikötött Izmailiában. 01. 23-27. Port Said. 02. 5-én visszaérkezett Polába. Megtett 34 478 tmf-et, 284 napot töltött a tengeren. A fedélzeti fényképezőgéppel 130 db felvételt, főként tájképet készítettek. 02. 8-án kivonták a szolgálatból és kicserélték a kazánjait. 09. 25-én próbautat hajtott végre. 09. 26-án szolgálatba állt. 09. 30-án Hermann Heinze sorhajókapitány parancsnoksága alatt, behívott tengerészkadéttal a fedélzetén Polából Brazília és Kelet-Afrika felé indult. 10. 17-19. A rossz időjárás miatt befutottak Palermóba, de nem léptek partra. 10. 30. – 11. 9. Gibraltár. 11. 9-12. között vihar miatt a Getares-öbölben horgonyoztak. 11. 19-28. és 11. 30-án Funchal, Madeira. Itt a szeszélyes és kedvezőtlen időjárás miatt arra kényszerült, hogy háromszor is megváltoztassa a horgonyzóhelyét. Első ízben elszakadt a horgonylánc, a harmadik esetben a 11. 28-i kifutás alkalmából a lánc kicsúszott és a horgonya ottmaradt. 11. 30-án mindkét elvesztett horgonyt kiemelték. 12. 2-án tovább indult. 12. 10-12. Porto Grande, St. Vincent. 12. 3. – 1887. 01. 6. Pernambuco. 01. 10-22. Bahia. 02. 2-15. Rio de Janeiro. 03. 16. Tristan da Cunha előtt. 03. 30. – 04. 17. Simonstown. 04. 30. – 05. 3. és 05. 4. Durban, Natal. Elvesztettek egy horgonyt,

de később kihalászták. 05. 23. – 06. 5. Port Louis, Mauritius. 06. 6-7. St. Paul, Reunion. 06. 12-15. Tamatave. 06. 16-18. St. Marie de Madagaszkár. 06. 20-30. Diego Suarez. 07. 1-9. Hellville, Nossi Bé. 07. 14-19. Mozambik. 07. 22-28. Mayotte. 07. 29-31. Johanna-sziget, Komorin szigetcsoport. 08. 5-23. Zanzibár. 09. 9-18. Áden. 09. 24-27. Dzsidá. 10. 2-5. Szuez. 10. 5-6. Izmailia. 10. 6-13. Port Said. 10. 20-23. Korfu. Erzsébet császárnő a fedélzetre látogatott és megtekintette az egész hajót. 10. 25-én megérkezett Polába. 10. 28-án leszerelték. Összesen megtett 23 563 tmf-et, ebből 17 054,4 tmf-et vitorlával.

1888. 05. 9. – 09. 07. 28. Polában a dokkban állt. 09. 29-én felszerelték. 10. 4-én Alois von Bekker fregattkapitány parancsnoksága alatt kifutott Polából a Nyugat-Indiák és New York felé. 10. ?. – 11. 1. Gibraltár. 11. 12-14. Teneriffe. 12. 9-15. Barbados. 12. 16. Castries, St. Lucia. 12. 19-21. Pointe a Pitre, Guadeloupe. 12. 24-31. Charlotte Amália, St. Thomas. **1889. 01. 8.** S. Domingo. 01. 13-20. Santiago de Cuba. 01. 23. – 02. 1. Port Royal, Jamaika. 02. 1-7. Kingston, Jamaika. 02. 3-án táviratilag értesültek Rudolf trónörökös koronaherceg haláláról. Díszsortüzet adtak le és egy rekviemet tartottak. 02. 11-17. Colon. Megtekintették a Panama-csatorna építkezését. 02. 20-24. Savanilla. 03. 14-30. New Orleans. 04. 7-23. Havanna. 04. 25. – 05. 2. Key West, Florida. 05. 16-án egy ember lezuhant a kötélzetről. 05. 16-22. Bermuda. A súlyos sérültet az ottani angol kórházba szállították, de az nemsokára rá meghalt. Az angol Tengerésztemetőben helyezték örök nyugalomra. 06. 2-18. Annapolis, ahol meglátogatták a Haditengerészeti akadémiát. 06. 23. – 07. 18. New York. 07. 18-23. Newport. 07. 29. – 08. 8. Boston. Benjamin Harrison az USA elnöke (1883-1901.) fogadta a hajó parancsnokát és a tisztakar egy részét. 08. 9-15. Portland. 08. 20-28. Halifax. Kijavították a kötélzetet és a vitorlázatot. 09. 24. – 10. 05. Ponta Delgada, S. Miguel. Itt a hajó bűvára megtisztította a hajófeneket. 10. 11-28. Lisszabon. 10. 30. – 11. 6. Cadiz. 11. 7-11. Tanger. 11. 26-27. Cartagena. 12. 8-10. Palermo. 12. 13-14. Korfu. 12. 20-23. Trieszt. 12. 23-án a Muggia-öbölben tartózkodott a császár és Franz Salvator főherceg látogatása alkalmából. 12. 23-án befutott Polába. 12. 28-án leszerelték. Összesen megtett 21 291 tmf-et, ebből 16 720 tmf-et vitorlával, 4380 tmf-et gőzzel, továbbá 191 tmf-et vitorlával és gőzzel. Elhasznált 1098 t szenet.

1890. 08. 25-én felszerelték. 09. 1. Fiume. 09. 5-én Josef Wachtel von Elbenbruck fregattkapitány parancsnoksága alatt kifutott Polából, hogy kelet felé megkerülje a földet. 09. 18-20. Port Said. 09. 21-22. Szuez. 10. 1-5. Áden. 11. 2-5. Diego Garcia. 11. 14-26. Port Louis, Mauritius. 12. 12-én elhajóztak S. Paul szigete mellett. 12. 29. – 1891. 01. 6. Albany, Ausztrália. 01. 15-22. Adelaide. 01. 26-27. Portland. 01. 29. – 02. 7. Melbourne. 02. 10-16. L'Esperance-öböl. 02. 20-21. Hobart. 02. 25. – 03. 7. Sydney. 03. 16-18. Milford Sound. 03. 22-24. Wellington, Új-Zéland. 03. 30. – 04. 12. Auckland. 05. 15-16. Churuca-öböl, Magellán-szoros. 05. 17-20. Punta Arenas, Chile. Johann Orth és hajója, a *Saint Margaret* után tudakozódtak. A kutatásban a chilei kormány rendelkezésére a *Doro* gőzös is segített. 05. 23-27. Albemarle Sound, Falkland-szigetek. 06. 10. – 07. 23. Buenos Aires. Itt több hadköteles alattvaló jelentkezett szolgálatra és felvették őket a hajóra. 08. 25-27. St. Ilona. 09. 2-án érintette Ascension szigetét. 09. 18-24. St. Vincent. 10. 16-27. Ponta Delgada. 10. 31. – 11. 3. Madeira. 11. 11-13. Tanger. 11. 13-16. Algéciras. 11. 16-20. Gibraltár. 11. 21-22. Marbella. 12. 3-5. Sciacca. 12. 15-16. Kiosz. 12. 18-19. Vourlah. 12. 19-24. Szmirna. **1892. 01. 10-11.** Lissa. 01. 16-án befutott Polába. Összesen megtett 37 112 tmf-et, ebből 4469 tmf-et gőzzel, 32 508 tmf-et vitorlával. Elfogyasztott 1432 t szenet. Kísérleteket folytattak a tenger olajjal való lecsendesítésére, a hajótöröttek planktonokkal való táplálására. Európában ismeretlen növényeket gyűjtöttek, továbbá fényképfelvételeket készítettek. 01. 18-án leszerelték. 08. 25-én egy újabb útra szerelték fel. 09. 1-én Moriz Sachs fregatt-, illetve sorhajókapitány parancsnoksága alatt behívott tengerészcadéttal a fedélzetén kifutott Polából India, Ausztrália, Kína és Melanézia.

felé. Az út céljai közé tartoztak a természettudományos kutatások és a fényképfelvételek készítése is. 09. 28-30. Port Said. 10. 1-2. Suez. 10. 14-17. Áden. 11. 3-17. Bombay. 12. 3-7. Colombo. 1893. 01. 3-17. Kalkutta. 02. 5-9. Szingapúr. 02. 23- 03. 2. Bangkok, ahol megcsodálták az utcai villanyvilágítást és a villamost. 03. 16-19. Batávia. 03. 28. – 4. 6. Szurabaja. 05. 7-11. Albany, Ausztrália. 05. 22. – 06. 24. Williamstown, Melbourne. 07. 1-15. Sydney. 07. 31. – 08. 7. Auckland. 08. 18-27. Noumea. 08. 31. - 09. 1. Villa Harbour, Sandwich-szigetek. 09. 5-7. Mallicolo. 09. 7-10. Vao. 09. 10-13. Tangoa. 09. 13-14. Lisburn Fok. 09. 23-24. Gracissa-öböl, St. Cruz-sziget. 09. 26-28. Schwyn-öböl, Salamon-szigetek. 09. 28-30. Makira. 10. 1-3. Port Bougard. 10. 3-5. Royalist Harbour. 10. 6-10. Gavago. 10. 9-13. Wanderer-öböl. 10. 13-14. Awowa. 10. 15-16. Hunter Road. 10. 16-án érintette Mt. Lanas-öblét. 10. 18-23. Danae-öböl, Maran Sound. 11. 9-10. Bramble-öböl, Új-Guinea. 11. 11-16. Csütörtök-sziget. 11. 25. – 12. 3. Amboina. 12. 30-án befutott Kudatba, Észak-Borneó. 1894. 01. 18. – 02. 1. Szingapúr. 02. 12-16. Point de Galle. 03. 18-23. Áden. 04. 4-5. Suez. 04. 6-16. Port Said, egy embert felvettek a hajóra. 04. 30-án Candien alatt tengerengést figyeltek meg. 05. 11-15. Korfu. 05. 16-19. Teodo. 05. 16-án Albrecht főherceg megszemlélte a hajót. 05. 21-én megérkezett Polába. 05. 24-én leszerelték. Összesen megtett 36 313 tmf-et, ebből 26 945 tmf-et vitorlával.

1895. 06. 8-án felszerelték. 06. 15-én Ferdinand Gebhardt fregattkapitány parancsnoksága alatt kifutott Polából a legénység begyakoroltatására. 07. 1-én Fiuméből az Adriára indult a Tengerészti Iskola elsőéves növendékeivel. 07. 3-8. Ancona. 07. 13-16. Korfu. 07. 21-23. Gravosa. 07. 27-29. Pola. 07. 30. – 08. 1. Fiume. Itt kicserélték a növendékeket és a 2. és 3. évfolyam szállt be a hajóra. 08. 10-12. Messina. 08. 19-22. La Spezia. 08. 27-30. Nápoly. 09. 4-6. Taranto. 09. 9-én érintette Lissát. 09. 15-16. Fiume. Kihajózták a növendékeket. 09. 16-án befutott Polába. 10. 5-én világkörüli útra indult Polából Conrad Spiller fregattkapitány parancsnoksága alatt. 10. 28-án befutott Pulaba, Szardínia. 11. 18-22. Gibraltár. 1896. 01. 5-14. Bahia. 02. 4-15. Montevideo. a nagy merülése miatt a hajónak a várostól 3 mérföldnyire kellett lehorgonyoznia. 03. 4-6. Punta Arenas, Magellán-szoros. 03. 22-27. Valdivia. 03. 30. – 04. 9. Valparaiso. 04. 20- 05. 1. Callao. 06. 2-8. Maria Anna-öböl, Nukuluva, Marquesas-szigetek. 07. 2-11. Honolulu. 08. 22. – 09. 14. Yokohama. A kedvezőtlen időjárás miatt lemondtak Vlagyivosztk meglátogatásáról. 09. 19-21. Kobe. Egy matróz meghalt. 09. 23. – 10. 2. Nagaszaki. 10. 14-18. Wei-hai-wei. 10. 30. – 11. 12. Sanghaj. 11. 19-28. Hongkong. 12. 10. - 1897. 01. 20. Szingapúr. Itt hét külföldi hadihajó evezősversenyén a korvett egyik kutterja nyerte el az első díjat több mint 100 méteres előnnyel. Másodiknak egy angol csónak futott be, és az angolok azt ajánlották, hogy tartsanak egy második versenyt a két csónaklegénysége között kicserélt csónakokkal. Az angol legénység a SAIDA csónakjával csekély előnnyel nyerte a második futamot. 02. 24-28. Áden. 03. 8-10. Dzsidida. 03. 17-19. Suez. 03. 21-25. Port Said. 04. 3-án megérkezett Polába. 543 napig tartott az útja, ebből 357 napot töltött a nyílt tengere. Összesen megtett 33 000 tmf-et és ebből ker3k3n 28 000 tmf-et vitorlával. 04. 6-án leszerelték.

1898. 05. 10-én Franz Ferdinand főherceg meglátogatta Polában. A hajó a szárazdokkban tartózkodott, és a főherceg jelenlétében eresztették be a vizet a dokkba. Karbantartási munkálatokat hajtottak végre rajta. 06. 16-án felszerelték, és begyakoroltatták a legénységét. Ezután Fiumébe ment, ahol behajóztak a Tengerészti Iskola elsőéves növendékei. 07. 10-én futott ki Gravosából. 07. 12-14. Bari. 07. 22-25. Velence. 07. 28-29. Pola. 07. 30. – 08. 1. Fiume. Kicserélték a növendékeket a 2. és a 3. évfolyamosokra. 08. 4-én érintette Almissát. 08. 12-16. Catania. 08. 19-20. Szirakuza. 08. 21-25. Málta. 09. 1-2. Korfu. 09. 10-15. Pola. 09. 15-én befutott Fiumébe, ahol a növendékek kihajóztak. 09. 16-án visszatért Polába. 10. 1-én Guido Couarde fregattkapitány parancsnoksága alatt tengerészkadéttal a fedélzetén kifutott

Polából Kelet-Ázsia felé. 10. 16-18. Port Said. 10. 20-21. Szuez. 10. 31. – 11. 2. Áden. 11. 23-27. Zanzibár. 11. 27-29. Dar-es-Salam. 12. 12-13. Majunga. 12. 17-21. Mozambik. **1899. 01. 3-5.** Lorenzo Marques. 01. 11-17. Durban. 03. 7-28. Fremantle. 04. 12-16. Batávia. 05. 13-15. Hongkong, ahol találkozott a KAISERIN ELISABETH-tel. 06. 9-14. Woosung. 06. 22-25. Hongkong. 07. 10-12. Szingapúr. 07. 17-23. Tandjongpriok. 08. 15-21. Seychell-szigetek. 09. 4-7. Áden. 09. 19-21. Szuez. 09. 23-27. Port Said. 10. 11-16. Gravosa. 10. 16-án megérkezett Polába. 10. 25-én leszerelték. Összesen megtett 25 074 tmf-et, ebből 14 467 tmf-et vitorlával. Az út során 24 kikötőt keresett fel. Javítás. Kicserélték a felső fedélzetét.

1900. 06. 5-én felszerelték, és begyakoroltatták a legénységét, majd az első évfolyamos tisztinövendékekkel hajózott az Adrián. 07. 30-án Polából átment Fiumébe, ahol kicserélték a növendékeket és 08. 1-én elindult az újabb gyakorló útra. 08. 8-10. Messina. 08. 17-24. Marseille. A tisztikar egy része Párizsba utazott és megnézte a Világkiállítást. 08. 29-31. Palermo. 09. 7-10. Triesztben tartózkodott a HABSBURG vízrebocsátása alkalmából. 09. 10-16. Pola, majd átment Fiumébe, ahol kihajózta a növendékeket. 09. 18-án Polában leszerelték. **1901. 06. 15-én** felszerelték, és begyakoroltatták a legénységet, azután az első évfolyamos tisztinövendékekkel hajózott az Adrián. 07. 21-én kifutott Cattaróból. 07. 22-26. Ancona. 07. 26-29. Pola. 07. 30. – 08. 1. Fiume. Kicserélték a növendékeket, majd a Földközi-tenger nyugati medencéje felé indult. 08. 5-7. Korfu. 08. 11-16. Málta. 08. 20-26. Nápoly. 08. 27. - 09. 2. Catania. 09. 4-8. Velence. 09. 8-án befutott Polába, majd Triesztbe, végül Fiumébe ment, ahol kihajózta a növendékeket. 09. 17-én leszerelték.

1902. 06. 15-én felszerelték, és begyakoroltatták a legénységét. Ezután Fiumébe ment, és az első évfolyamos tisztinövendékekkel az Adrián hajózott. Érintette Velencét, majd Polát, ahonnan 07. 30-án átment Fiumébe kicserélni a növendékeit a 2. és 3. évfolyamosokra, akikkel újabb útra indult. 08. 5-7. Patrasz. 08. 7-11. Pireusz. 08. 13-19. Szmirna. 08. 20-21. Vathi, Számosz. 08. 22-26. Syra. 08. 27-30. Nauplia. 09. 1-4. Zante. 09. 10-14. Pola. 09. 15-16. Fiume. Kihajózta a növendékeit, majd visszatért Polába. 09. 26-án leszerelték.

1903. 06. 1-én felszerelték, és begyakoroltatták a legénységét. Ezután Fiumébe ment és az első évfolyamos tisztinövendékekkel Dalmáciába hajózott. 06. 29-én kifutott Cattaróból. 07. 2. Korfura érkezett. 07. 9. Pyloseon, Navarin. 07. 12-én Nauplionba érkezett. 07. 17-18. Szerifosz. 07. 19-én Pireuszba érkezett, majd onnét Zante felé indult. 07. 28-án érintette Korfut, és Ragusa felé hajózott. 07. 31-én befutott Gravosába. Azután Sebenico, Zára érintésévvél Polába ment. 08. 18-án befutott Fiumébe és kihajózta a növendékeket. 08. 20-án Polában leszerelték.

1904. 05. 31-én felszerelték. 06. 15-én kifutott Polából. 06. 17-21. Fiume, ahol behajózta a tengerésztisztis iskolák 1. és 2. évfolyamos növendékeit. 06. 25-26. Lissa. 07. 1-4. Zante. 07. 8-13. Szmirna. 07. 14-17. Syra. 07. 17-19. Milosz. 07. 23-28. Korfu. 08. 1-3. Ragusa. 08. 3-4. Curzola. 08. 4-8. Spalato. 08. 11-15. Pola. 08. 16. Fiume, ahol kihajózta a növendékeket. 08. 21. Polában leszerelték. 10. 15-én felszerelték. 10. 16-án a matrózok iskolahajójaként kifutott Polából. 10. 16-24. Fasana. 11. 1-6. Korfu, majd a Jón-tengeren cirkált. 11. 10-14. Zante. 11. 15-18. Argostoli. 11. 23-26. Valona. 11. 28. – 12. 4. Teodo. 12. 8-15. Lussinpiccolo. 12. 16-21. Fasana. 12. 21-én befutott Polába.

1905. 01. 2-án, mint a matrózok iskolahajója kifutott Polából. 01. 2-10. Fasana. 01. 20-23. Sigri, Mytilene. 01. 24. – 02. 2. Szmirna. 02. 5-9. Gavrión-öböl. 02. 9-13. Pireusz. 02. 14-20. Syra. 02. 20-22. Gavrión-öböl. 02. 22-23. Syra. 03. 2-3. Korfu. 03. 4-7. Teodo. 03. 13-14. S. Giorgio, Lissa. 03. 17-26. Lussinpiccolo. 03. 27-én befutott Polába. 03. 31-én leszerelték. 05. 31-én felszerelték. 06. 20-án tisztinövendékekkel a fedélzetén kifutott Fiuméből. 06. 23-án érintette S. Giorgiot, Lissa. 06. 30. – 07. 4. Argostoli. 07. 9-16. Pireusz. 07. 20-25. Ithaka. 07. 27. - 08. 1. Gravosa. 08. 1-2. Curzola. 08. 2-7. Spalato. 08. 8-10. Lussinpiccolo. 08. 11-15.

Pola. 08. 16. Fiume. 08. 20-án Polában leszerelték.

1906. 01. 24-én császári rendeletre törölték a Flotta aktív hajóinak jegyzékéből, és átminősítették a leszerelt Hajótest kategóriába. Meghirdették eladásra, de csekély érdeklődés mutatkozott iránta.

1908-ban Polában kisserelték a főgépét és a kazánjait, majd átalakították lőszer- és aknaraktár hajóvá.

1912-ben a császár rendeletére átkeresztelték a MINERVA névre, és a háború végéig lőszer- és aknaraktár hajóként szolgált.

1920-ban az olaszoké lett, akik lebontották.

TEGETTHOFF - kazamatahajó

<u>Gerincfektetés:</u>	<u>Vízrebocsátás:</u>	<u>Befejezés:</u>	<u>Átéptetés:</u>
1875. 04. 01.	1878. 10. 15.	1881. 10. 12.	1893.
Későbbi neve:	MARS		
Építés helye:	STT, Trieste - San Rocco		
Testvérhajója:	Nem volt		
Vízkiszorítás:	7390,00 t 7550,00 t építési 7950,00 t teljes felszereléssel		
Hossza:	87,46 m (pp) / 89,39 m (vv) / 92,46 m (lh)		
Szélesség:	19,04 m a vízvonalnál 19,68 m a fedélzetnél 21,67 m a kazamaták felett		
Merülés:	8,38 m		
Lőrések a víz felett:	2,84 m		
Merülés változás:	1 cm = 13,8 t		
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép, átmérő: 3,175 m, lökethossz: 1,295 m, 8-9 db kazán, üzemi nyomás 2,06 atm. Összsúly: 1085 t. 1 db 2 szárnyú Griffith hajócsavar, 7,16 m átmérővel		
1892-től:	2 db álló 3 hengeres, háromszoros expanziójú gőzgép 8 db hengeres kazán, üzemi nyomás 11 atm 2 db 3 szárnyú hajócsavar, 4,50 mm-es átmérővel		
Üzemanyag készlet:	676 t szén		
Hatótávolság:	3000 tmf 10 cs sebességgel		
Főgép teljesítmény:	1200 NLE, 5864 ILE 9242 ILE 1893-ban		
Sebesség:	1881-ben: 14,37 cs, 70-es fordulatszámmal 1893-ban: 15,5 cs		
Fegyverzet 1881-ben:	6 db 28cm/L18 hátultöltő Krupp löveg (csősúly: 27,5 t, závarzat: 1,950 t, lövegbölcső: 13,390 t, lövedékek: 253 kg, kilövő löportöltet 56 kg) 6 db 9 cm/L24 Uchatius löveg 2 db 7 cm/L15 Uchatius löveg 4 db 4,7 cm/L44 gyorstüzelő löveg 5 db 4,7 cm/L33 szórólöveg 2 db 2,5 cm-es Palmkranz szórólöveg 1-1 db 45 cm-es vízvonál feletti TCS a hajóorrban és a taton		
Fegyverzet 1893-ban:	6 db 24 cm/L35 Krupp löveg 5 db 15 cm/L35 Krupp löveg 2 db 7 cm/L15 löveg 9 db 4,7 cm/L44 gyorstüzelő löveg 6 db 4,7 cm/L33 szórólöveg 1-1 db 45 cm-es víz feletti TCS a hajóorrban és a taton		

Páncélvédettség:	Övpáncél: 330-369 mm, 2,74 m magas Kazamaták: 369 mm Fedélzet: 69 mm
Páncélzat összsúlya:	2160 t
Egyebek:	Vitorlafelület 1347,6 m ² 1891-ig, majd 1130 m ²
Ismertető jegyek:	Eredetileg 3 árbocos sóner, teljes vitorlázatú előárboccal, 2 kémény. Döfőorr. Jellegzetes kazamata 3 db oldallöveggel, orr- és tatirányú tüzelési lehetőséggel. Az átépítés után 2 db csataárboc.
Személyzet:	1877-ben 570 fő. 1880-ban 520 fő. 1881-ben 525 fő. 1893-ban 39 + 535 fő. 1907-ben 28 + 546.

Pályafutása:

1872. 06. 2. I. Ferenc József császár rendeletben határozza meg az építendő kazamatahajó nevét.

1876. 03. 1-én megkezdődött az építés. **04. 1-én** megtörtént a gerincfektetés. **05. 1-én** felállították a főbordát.

1878. 09. 23-án a fiatal Franz Ferdinand megtekintette az építést. **10. 15-én** vízrebocsátották. A keresztapa Albrecht főherceg, Carl Stefan és a Ludwig Salvator főhercegek jelenlétében. Novemberben megkezdődtek a páncélozási munkálatok.

1879. 10. 27- 11. 11. között a Lloyd Arsenal szárazdokkjában kidokkolták, ahol bedaruzták a gépi berendezéseket. **12. 3-án** visszavontatták San Roccoba.

1881. 04. 5-én áthajózott Polába. **10. 12-én** végrehajtotta az első próbaútját. Évekig a Flotta legnagyobb hajója volt.

1882. 09. 16-án I. Ferenc József császár megsemmisítette Polában.

1883. 02. 10-én Beosztották a Hajórajhoz és Meljinébe hajózott. **08. 23.** Calamottában tartózkodott, majd lögyakorlatot hajtott végre. Ezután Gravosába hajózott, majd vissza Fasanába és Polába. **08. 9-től** az 1-es Tartalékba helyezték. Karbantartást végeztek a főgépén, kijavították a kormánylapátját, majd próbautat hajtott végre. **11. 12-én** felszerelték és beosztották a Hajórajhoz.

1884. 01. 2-án Polából áthajózott Triesztbe. Ott a fedélzetére vette József főherceget és a Párma herceget, majd Fiumébe hajózott. **01. 13- 01. 24.** között látogatást tett Lissa, Curzola és Calamotta kikötőiben. **01. 26-31.** Gravosa. **02. 8.** Fasana. **02. 9-én** befutott Polába, ahol megjavították a gépi berendezéseit. **02. 21-én** kifutott Muggiából és átment Triesztbe. **02. 27-én** elindult Triesztből, és a Hajórajjal egy 10 cs sebességű tartós menetet hajtott végre Korfuig. **02. 29. – 03. 6.** Korfu. **03. 7-én** Castelnuovóba érkezett, ahonnét **03. 16-án** elindult és még aznap megérkezett Lissába. **03. 28.** Kifutott Lissából. **03. 30-án** megérkezett Polába. **04. 4-** tengeri manővergyakorlatra futott ki. **04. 5-26.** Polában gépjavítást hajtottak végre rajta. **04. 26-án** Albrecht főherceg látogatást tett a hajón. **05. 24.** hatórási főgép próbaút és gyakorlat a Fasana-csatornában. **05. 30.** A Hajóraj két Divízióra oszlott, és a TEGETTHOFF lett a 2. Divízió zászlóshajója. **06. 25-én** kifutott a Muggia-öbölből a Trieszt előtti flottamanőver gyakorlatra. **07. 7-én** Polában I. F. J. császár és Rudolf korona főherceg megsemmisítette. A császár este a fedélzetről megfigyelt egy sötétben végrehajtott torpedónaszád támadást. **07. 9.** Tüzérségi lögyakorlat. **07. 21-én** leszerelték.

1885-ben elvégezték a gépi berendezések nagyjavítását. A STT átalakította a gőzgépdugattyúit. Torpedóvető csöveket építettek be a hajóorrba és a tatba.

1886-ban tartalékállományban volt. Később 05. 8. – 1887. 07. 10 között a Nyári Gyakorló Hajóraj kötelékében működött. 07. 4-én a császári látogatás alkalmából Hajóraj gyakorlatot tartottak Pola előtt a részvételével. 07. 7-én a Hajóraj igen erős szélben kifutott Polából és áthajózott a Muggia-öbölbe.

1888. 04. 16-án felszerelték és harcászati gyakorlatot hajtott végre a Hajórajjal. 04. 25-én kifutott Polából. 05. 5-én elindult Gravosából Barcelonába a Világkiállításra. 05. 11-27. Barcelona. 05. 23-án a spanyol királynét fogadták a fedélzeten. 05. 31-én kivált a Hajóraj kötelékéből. 06. 2-án megérkezett Polába. 06. 5-én leszerelték.

1889. 05 8.-24. a Hajóraj zászlóshajója volt. Gépmeghibásodás miatt kivált a Hajóraj kötelékéből. Tervek készültek az új főgépeire. Tartalékba helyezték.

1890. 06. 4-én az új főgép terveit megváltoztatták és elhatározták, hogy kétszaváros hajónak építik át. 12. 03-án kidokkolták a polai Arzenálban.

1891-ben Kiszserelték a főgépét és a kazánjait. Eltávolították a 28 cm-es és 9 cm-es lövegeit.

1892-1893. Megváltoztatták az árboczatát, új 24 cm/L35-ös, és 5 db 15 cm/L35-ös lövegekkel látták el, továbbá kapott még egy új F. Schichauban gyártott főgépet. Vízmentes válaszfalakkal ellátott rekeszeket alakítottak ki a hajótestben, illetve belső és külső fedélzeti világítóberendezésekkel szerelték fel. Az első olyan osztrák hadihajó, amely elektromos forgatású lövegekkel rendelkezett.

1893. 10. 11. Próbatat hajtott végre. A kazánházban uralkodó túlságosan magas hőmérséklet miatt (67°C) a tűzterek hosszabb ideig való kiszolgálása lehetetlenné vált. Javítottak a szellőztetési rendszerén.

1894-ben a Nyári Hajóraj kötelékében tevékenykedett.

1895. 03. 25-én felszerelték. 05. 10. Manővereket hajtott és lögyakorlatot hajtott végre a Fasana-csatornában, melyet a császár is megsejmelte. Szeptemberben áthelyezték a Kiképző Divízióba. 09. 5-én segítséget nyújtott a Lissa-csatornában a szélcsendben veszteglő osztrák Matteo vitorlás barknak, ivóvízzel és élelmiszerekkel látta el. 11. 20-án kifutott Polából Levante felé. 11. 21-22. Teodo. 11. 25. Phalerába érkezett. 12. 30. elindult Pireuszról.

1896. 01. 2-14. Szaloniki. 01. 16-30. Syra. 01. 31. befutott Szmirnába majd tovább indult. 02. 1-3. Lemnosz. 02. 4-16. Szmirna, ahol megjavítottak egy géphibát. 02. 17-19. Rodosz. 02. 20. befutott Marmarizzába, majd tovább indult. 02. 23-26. Nauplia. 02. 27.- 03. 2. Pylos. 03. 3-16. Teodo, Gravosa, Lissa. Zárában elvesztette az egyik horgonyát és egy bűvár hirtelen balesetben meghalt. 03. 26-án megérkezett Polába. 04. 1. A Nyári Hajóraj parancsnokának zászlóshajójaként szolgált (megerősített Divízió). Végrehajtották a Franciaországtól átvett új módszerek és a Seller féle éjszakai jelzőberendezés katonai kipróbálását. Menetközbeni hiányosságot tapasztaltak. 07. 20. a Hajórajjal Gravosában. Megünnepezték a Lissai ütközet napját. 08. 15-én a Hajóraj utolsó hajójaként leszerelték. Iskolahajóként szolgált Polában.

1897-ben Polában tartózkodott, mint őrhajó. Megnagyobbították a kormánylapátját. Átépítették a lőszerkamrák hűtőrendszerét.

1900. 06. 30. – 09. 9. a Nyári Hajórajban szolgált, azután pedig őrhajóként.

1901. 06. 3. – 07. 3. a Nyári Hajóraj kötelékében Dalmáciába hajózott, majd őrhajóként szolgált.

1904-ben Triesztbe megy az ERZHERZOG FRIEDRICH-hel.

1906. 01. 24. A császár jóváhagyta a Flotta jegyzékéből való törlését. Speciális helyi védelmi célokat határoztak meg a számára. Kikötői őrhajó lett Polában.

1912. 02. 22-én a császár rendeletet adott ki, hogy a vízrebocsátandó új hajót TEGETTHOFF-nak nevezzék el. **03. 21**-én Triesztben vízrebocsátották az új TEGETTHOFF-ot, így hivatalosan átkeresztelték a MARS névre. Ezt követően, mint polai kikötői őrhajó állomásozott a Fasana-csatornában. Később a tengerész tisztjelöltek és az altisztek kiképzőhajója lett.

1916. 11. 2-án 03.00 kor két torpedótalálatot kapott a tatjobboldalán, de egyik sem robbant fel.

1920-ban Olaszországban lebontották.

ZRÍNYI – korvett

Gerincfektetés:

1869. 10. 26.

Vízrebocsátás:

1870. 12. 10.

Átvétel:

1871. 08. 26.

Későbbi neve:	DELTA
Építés helye:	STT, Trieste – San Rocco
Testvérhajó:	AURORA, FRUNDSBERG
Vízkiszorítás:	1198,00 t 1340,00 t
Hossz:	59,11 m (pp) / 57,13 m (vv) / 69,08 m (lh)
Szélesség:	10,88 m
Merülés:	5,40 m
Hajtómű:	1 db fekvő, 2 hengeres gőzgép 4 db kazán Összsúly a kazánvizzel együtt: 210 t 1 db Griffith 2, szárnyú fix hajócsavar, 4,11 m átmérővel (csavarment emelkedés 5,03 m)
Hatótávolság:	1200 tmf teljes erővel
Főgép teljesítmény:	1057 ILE
Sebesség:	11,32 cs, 84-os fordulatszámnál teljes erővel 8,85 cs félerővel
1891-ben:	9,8 cs
Vitorlával:	11 cs
Fordulási kör:	Átmérő teljes erőnél: 670 m, fordulási idő: 6 perc 20 mp. Átmérője félerőnél: 368 m, fordulási idő: 5 perc 29 mp.
Fegyverzet:	4 db 15 cm-es (24 fontos) Wahrendorf öntöttacél löveg 1 db 7 cm-es Uchatius löveg 2 db 2,5 cm-es szórólöveg
1891-től:	2 db 15 cm-es löveg 4 db 9cm-es löveg 1 db 7 cm-es csónaklöveg 2 db 4,7 cm-es gyorstüzelő löveg
Egyebek:	3 árboc, barkvitorlázat. Vitorlafelület: 1550 m ² . Vegyes építésű, vashordázat, kétrétegű teakfa palánkozat. Árboctörzs vasból. 1 db III. oszt. gőzbárka, 1 db IV. oszt. bárka, 1 db III. oszt. kutter, 1 db III. oszt. mentőkutter, 1 db III. oszt. gígg, 1 db jollboot, 1 db jolle. 1 db kiscsónak. 6 db Admirális típusú horgony: 2216 kg, 2211 kg, 2011 kg, 478 kg, 290 kg, 161, kg. Jó tengerállóság gőz és vitorlák alatt.
Személyzet:	1870-ben: 208 fő. 1875-ben: 211 fő. 1877-ben-ban: 210 fő.

Pályafutása:

1869. 10. 26-án megkezdődött az építés helyszínének előkészítése és ledeszakázása. **11. 24-**én elkezdtek a sólyafák felállítását.

1870. 01. 17-én megkezdődtek a vasmunkák. 03. 4-én felállították az orrtőkét. 12. 10-én vízrebocsátották.

1871. 02. 1. A Lloyd Arzenál daruja elkezdte a gépi berendezések felszerelését. 04. 20. Első állópróba, gépjáratás. 06. 20. Az első futópróba a hitelesített mér föld előtt. 08. 9. Átkelés Polába. Az építés során 90 741 munkás-műszakra került sor, (34 030 hajókovács, 13 746 durva- és finom kovács, 9049 hajóács, 6647 asztalos, és 19 218 teherhordó segéd munkás műszakra). 08. 26-án megtörtént az átvétel. 10. 3-án felszerelték és beosztották a Hajórajba.

1872. 02. 9-én kifutott Gravosából Pola felé. Ott változtatásokat hajtottak végre a hajón. Meghosszabbították a parancsnoki hidat, felállítottak egy tájolóállványt, kisebb változtatást végeztek az árboczatán. 03. 3. Kifutott Polából a Hajóraj kötelékébe. 03. 14-22. Pireusz, ahol Johann Salvator főherceg rendelkezésére állt. 03. 26- 04. 7. Szmirna, csatlakozott a Hajóraj kötelékéhez, és a szigettengeren cirkált. 04. 14-17. Syra. 04. 23-26. Munichia. 04. 29. – 05. 1. Marathóni-öböl. 05. 2-6. Syra. 05. 15-24. Alexandria. 06. 11-17. Zante. 06. 21. – 07. 16. Korfu. 07. 15-én levontatták a Korfunál zátonyra futott olasz *Alessandro Volta* gőzhajót a sziklapadról. 07. 21-29. Messina. 08. 3-12. Palermo. 08. 15-23. Goletta, Tunisz. 08. 28. – 09. 10. Korfu. 09. 19-21. Larnaca. 09. 28. – 10. 11. Szmirna. 10. 23-án megérkezett a Muggia-öbölbe. 10. 26-án kifutott Pola felé.

1873. 01. 2-án elindult Triesztből. 01. 6-12. Lissa. 01. 19-20. Milosz. 01. 21-én rövid időre befutott Szmirnába, majd segítséget nyújtott a középen kettétört *Ortodossia* osztrák barknak, megmentették a legénységét és a rakományát. 01. 22. – 02. 3. Szmirna. 02. 6-9 Vathi, Számosz. Közben földrengést éltek át. 02. 10-15. Vathi, Amorgos. 02. 20. – 03. 8. Alexandria. 03. 18-20. Makri. 03. 22.-26. Vathi, Számosz. 03. 28-29. Fourchie. 03. 29. – 04. 21. Szmirna. Innen a Dardanellák felé indult. 04. 23. – 04. 29. Csanak Kaleh. 04. 25-én behajózták Alexander Conze professzor régészeti expedícióját. 04. 29-30. Enos. 04. 30-án rövid időre befutott Szamotrakiba, mely akkoriban még török sziget volt, és kihajózták az expedíciót. Felállították a sátorlábort, és az odalátogató korvett segítségével tartották a kapcsolatot a külvilággal. Az ásatás építészeti helyszínét Alois Hauser és George Niemann mérték fel, és J. Riha tengerészkadét rajzolta meg a helyszínrajzot. 05. 2-4. Enos. 05. 4. Szamotraki. 05. 5-7. Csanak Kaleh. 05. 7-8. Szamotraki. 05. 8-10. Tassos. 05. 11. Szamotraki. 05. 11-15. Csanak Kaleh. 05. 16-20. Szamotraki. 05. 20-23. Csanak Kaleh. 05. 24-26. Szamotraki. 05. 27-30. Csanak Kaleh. 05. 31. – 06. 4. Szamotraki. 06. 4-8. Csanak Kaleh. 06. 11-12. Szamotraki. Behajózták az expedíciót a régészeti leleteivel együtt. 06. 14-27. Pireusz. 06. 30. – 07. 2. Lissa. 07. 2-5. Spalato. 07. 6-án megérkeztek Triesztbe és kihajózták az expedíciót. 08. 23-án kifutott Triesztből a Levante felé. 08. 26-án érintette Polát. 09. 12-14. Milosz. 09. 16-20. Munichia. 09. 20-28. Pireusz. 10. 4-8. Syra. 10. 16-21. Suda-öböl. 10. 25-29. Poros. 11. 5-16. Syra. 11. 17-20. Milosz. 11. 24-26. Navarin. 11. 28. – 12. 1. Zante, Argostoli. 12. 9-12. Korfu. 12. 18-19. Lissa. 12. 20-án befutott Polába. 12. 23-án leszerelték.

1876. 06. 19-én felszerelték és beosztották a Hajórajhoz. 06. 21-én kifutott Polából. 06. 23-24. Korfu. 06. 26-28. Syra. 06. 29. – 07. 22. Szaloniki. 07. 23-26. Syra. 08. 1-7. Jaffa. 08. 8-20. Beirut. 09. 3-6. Rodosz. 09. 11-23. Szmirna. 09. 27. – 11. 29. Szaloniki. 12. 3-5. Syra. 12. 6-8. és 12. 9-11. Skala, Milosz. 12. 12-13. Monemvasia. 12. 21-24. Gravosa. 12. 25-26. Lissa. 12. 28-29. Bergulio. 12. 30-án megérkezett Polába.

1877. 01. 4-én leszerelték. Kicsérélték a kazánjait.

1878-ban megváltoztatták a vitorlarendszerét, barkvitorlázatra.

1879. 03. 3-án felszerelték és beosztották a Hajórajhoz. 10. 24-én kifutott Gravosából. 10. 25-28. Korfu. 10. 30.- 11. 4. Syra. 11. 5-15. Pireusz. 11. 16-18. Sigri. 11. 19. – 12. 9. Szmirna. Még a horgonydobás előtt egy kifelé tartó francia postagőzös letörte az orrsudár végét. 12. 10-12. Vathi, Számosz. 12. 12-13. Tigani. 12. 15-17. Marmarizza. 12. 17-én befutott Rodoszra,

majd távozott. Az erős északi viharban letörött az újonnan megtoldott orrsudár vége. 12. 19-26. Suda-öböl. 12. 28. – 1880. 01. 3. Korfu. 01. 5-7. Lissa. 01. 8-án megérkezett Polába. Ezután a Hajóraj kötelékébe került. Az Adrián cirkált, közben érintette Gravosát, Triesztet és Polát.

1881-ben a Hajóraj kötelékében szolgált márciusig. 07. 20-án kifutott Polából Levante felé. 08. 2-7. Syra. 08. 7-11. Phalera. 08. 12-17. Szaloniki. 08. 19-28. Szmirna. 09. 2. – 11. 1. Alexandriában tartózkodott, a Kairóban kirobbant zavargások miatt. 11. 12. Navarin. 11. 17-18. Korfu. 11. 25-én befutott Gravosába. Azután áthajózott a Cattarói-öbölbe, ahol Zelenikánál őrizte a löporraktárt. 12. 15-én Polába indult. 12. 29-én ismét visszatért a Cattarói-öbölbe.

1882-ben a Hajóraj kötelékében szolgált és felkereste Meljinjét, Neumot. 02. 6-án visszahívták Polába. 02. 12-én leszerelték.

1885-ben kicserélték a kazánjait. 08. 15-én felszerelték. 08. 31-én kifutott Polából egy nyugat-indiai útra. Az út célja, a legénység kiképzése, a kereskedelmi és konzuláris kapcsolatok ügye, a kereskedelmi politikával kapcsolatos kívánságok, valamint különféle tárgyak gyűjtése a tengerészeti arzenál és az Udvari Múzeum részére. A hajó parancsnoka Vinzenz von Rosenzweig fregattkapitány volt. 09. 2-6. Gravosa. 09. 9-12. Málta. 09. 20-25. Tanger. 10. 4-8. S. Cruz de Teneriffe. 11. 13-18. Port of Spain, Trinidad. 11. 19-20. Bridgetown, Barbados. 11. 22-23. Kingston, St. Lucia. 11. 24-26. Port Castries, St. Lucia. 11. 26-30. Fort de France, Martinique. 11. 30. – 12. 1. St Pierre, Martinique. 12. 02. Port Roseau, Domenica. 12. 3-6. Point a Pitre, Guadeloupe. 12. 7-8. St. John, Antigua. 12. 9-11. Basse Terre, St. Kitts. 12. 12-15. Charlotte Amalia, St. Thomas. 12. 16-21. San Juan, Puerto Rico. 12. 23-25. S Domingo. 12. 31. – 1886. 01. 8. Port au Prince, Haiti. 01. 10-18. Kingston, Jamaika. 01. 25. - 02. 10. Havanna. 02. 13-15. Nassau, Providence-sziget, Bahamák. 03. 22-27. és a rossz időjárás miatt 03. 28. Cadiz. 04. 9-13. Messina. 04. 16-án visszaérkezett Polába. Az út során gőzzel megtett 4454 tmf-et, vitorlával 8896 tmf-et. Összesen 140 napot töltött a tengeren menetben. 04. 19-én leszerelték.

1888. 02. 20. – 04. 12. a Hajóraj kötelékéhez tartozott. 07. 2-től az új Hajórajhoz vezényelték. 10. 25-én Lago Grande kikötőjében segítséget nyújtott egy kritikus helyzetben a MÖVE-nek. 10. 28-án egy gőzbarkával és csónakkal segített a Mezzo Kikötőben zátonyra futott *Skutari* Lloyd gőzösnek.

1889-ben a Hajóraj kötelékéhez tartozott 03. 31-ig.

1890. 04. 28-án felszerelték. 05. 3-án Wladimir Khittel fregattkapitány parancsnoksága alatt elindult Polából Kelet-Ázsiába. Az út célját a kiképzés, a kereskedelem politikai érdekek, néprajzi, antropológiai továbbá természettudományos tárgyak gyűjtése alkották. Ezenfelül a hajózási műszerek kipróbálást vették tervbe, és tengeri olajkutatót szándékoztak végrehajtani. A kedvezőtlen szelek miatt gőzzel haladt. 05. 6-7. Korfu, ahol kiegészítette a szénkészleteit. 05. 13-14. Port Said. 05. 15-17. Suez. 05. 28. – 06. 1. Áden. Az Indiai-óceánon való átkelés közben az erős hullámmás 15 m hosszban benyomta a hajó mellvédjét és letörte a csónakkikötő oldal rudat. 06. 15-21. Colombo. Itt tárgyalásokat folytattak a két éve embargó miatt visszatartott osztrák-magyar *Samson* bark ügyében, de a tárgyalások nem vezettek eredményre. 07. 1-8. Szingapúr. 07. 28. – 08. 4. Sanghaj. 08. 7-8. Csinkiang, Jangce. 08. 10-12. Wuhu. 08. 14-15. Wangschau. 08. 16-20. Hankow. Itt ért véget a folyón felfelé tartó útjuk. 08. 21-24. Csinkiang. 08. 29. – 09. 2. és 09. 3. Woosung. 09. 3-13. Csifu. 09. 15-19. Port Arthur. 09. 21. – 10. 2. Csemulpo. 10. 5-15. Sanghaj. Nanking alkirálya 200 db ezüst emlékérmét adományozott a személyzetnek a Jangcén való útért. 10. 19-22. Pagoda horgonyzóhely. 10. 24 - 11. 8. Hongkong. 11. 19-21. Szingapúr. 11. 28. – 12. 1. Penang. 12. 16-30. Colombo.

1891. 01. 20-24. Áden. 01. 27-én találkoztak a *Traveller* angol gőzössel, mely a négy csavarszárnyából hármat elveszített és Perim szigetéig kísérték. 02. 1-4. Dzsidá. 02. 8-10.

Suez.

02. 11-13. Port Said. 02. 22-23. Rodosz. Az erős szélben a hajó vitorlával elérte a 13,5 csomós sebességet. 03. 2-4. Gravosa. 03. 6-án megérkezett Polába. 03. 11-én leszerelték. Az út során megtett 21 727 tmf-et, ebből vitorlával 13 295 tmf-et, 372 tmf-et vitorlával és gözzel, továbbá 8058 tmf-et gözzel. Elhasznált 1290 t szenet. Márciusban megváltoztatták a tűzértségét.

1893. 08. 26-án felszerelték. 09. 2-án Johann Holeczek fregattkapitány parancsnoksága alatt tengerész kadéttal a fedélzetén kifutott Polából Dél-Amerika felé. Úti céljai közé tartozott Rio de Janeiro hogy az ott kitört forradalom alatt óvja az osztrák-magyar érdekeltségeket, valamint a Nyugat-Indiákon és Nyugat-Afrikában is képviselje ezeket. 09. 30. – 10. 7. Gibraltár. 11. 15. – 1894. 02. 17. Rio de Janeiro. A háborús események közepette támogatta az osztrák hajók ki- és berakodását. 02. 15-én három ember, közöttük a hajó parancsnoka elhunyt sárgalázban. 02. 17-20. A hajó átment Ilha Grandéra, ahol fertőtlenítették. 02. 21-22. Rio de Janeiro. 03. 3. – 04. 2. Montevidéó. A legénység egészségi állapota helyreállt. Új parancsnoka, Ferdinand Gebhart fregattkapitány. 05. 10-26. Fokváros. 05. 31. – 06. 3. Angra Pequena. Kiegészítették az ivóvíz készleteiket. 06. 8-12. Walvis-öböl. 06. 21-27. Loanda. 06. 30. – 07. 5. Banana Creek. 07. 20. A malária-láz elérte a csúcspontját. 27 fő betegedett meg. 08. 3-5. Dakar. 08. 14-25. St. Vincent. 09. 10-29. Ponta Delgada. 09. 21-én Delgadában egy nagy tűzvész eloltásában segédkeztek. 10. 14-20. Gibraltár. 10. 25-30. Algier. 11. 7-11. Goletta, Tunisz. 11. 30. - 12. 6. Teodo. 12. 8-9. Lissa. 12. 15-én megérkeztek Polába. 12. 17-én leszerelték. Az út során összesen megtettek 24 447 tmf-et, ebből 18 034 tmf-et vitorlával.

1896-ban kicserélték a kazánjait az eredetileg a BUDAPEST-nek szánt kazánokkal. 10. 2-án felszerelték és beosztották a Téli Hajórajba. 10. 25-ről 26-ra virradó éjszakán egy zivatarban összeütközött a NAUTILUS-szal és a LAUDON-nal. Megsérült a kötélzete és a vitorlázata. 10. 27-n befutott Polába javításra.

1897-ben a Hajóraj kötelékéhez tartozott. 05. 1-én Konstantin von Görtz sorhajókapitány parancsnoksága alatt elindult Polából Dél-Amerikába és a Nyugat-Indiákra. 05. 29. 02. 6. Gibraltár. 06. 16-21. S. Vincent. 08. 5. – 09. 7. Buenos Aires. Karbantartási munkálatok. Két napig javításokat hajtottak végre. 09. 12-15. Bahia Blanca. 10. 18-28. Fokváros. 11. 10-14. Loanda. 11. 16-19. Banana Creek. 11. 25-29. Libreville. 12. 1-4. Fernando Po. 12. 8-11. Lagos. 12. 15-én befutottak Elminába, majd tovább indultak. 12. 15-16. Cape Coast Castle. 12. 26-29. Monrovia. 12. 31. – 1898. 01. 4. Freetown, Sierra Leone. 01. 8-11. Bathurst. 01. 23. Ponta Delgada. Az erős délnyugati viharban segítséget nyújtottak a *Dortenburg* holland barknak, amelynek a viharban elszakadtak a kikötőkötelei. Viharos átkelés. 01. 24. – 02. 9. Ponta Delgada. 02. 21-27. Cadiz. 02. 27. – 03. 5. Tanger. 03. 17. Rövid időre befutott Messinába. 03. 25-27. Fasana. 03. 27-én megérkezett Polába. 216 napot töltött a tengeren, összesen megtett 21 511 tmf-et, ebből 16 779 tmf-et vitorlával. 03. 29-én leszerelték.

1900. 09. 30-án felszerelték és a matrózok iskolahajója lett. 10. 1-én kifutott Polából egy földközi-tengeri cirkálásra. 10. 1-8. Fasana. 10. 16-18. Bari. 10. 29. – 11. 3. Messina. 11. 6. Befutott Castelmare di Stabiába. 11. 9. – 16. Nápoly. 11. 18. – 21. Gaeta. 11. 26. - 12. 2. Livorno. 12. 4-9. Genova. 12. 11. Befutott Villafrancába. 12. 15-én kifutott Nizzából. 12. 21-26. Marseille.

1901. 01. 2-8. Barcelona. 01. 12-17. Valencia. 01. 22-26. Cartagena. 01. 30. - 02. 6. Algier. 02. 19-26. Palermo. 03. 4-9. Korfu. 03. 11-14. Lissa, ahová egy nagyon viharos út után érkezett meg. 03. 18-23. Lussinpiccolo. 03. 26-én megérkezett Polába. 03. 29-én leszerelték.

1903-ban átalakították aknaraktár hajónak.

1905. 04. 15-én átadták az Aknászparancsnokságnak és Polában állomásozott a háború végéig.

1908. 03. 31-én császári jóváhagyással a DELTA nevet kapta, mivel a ZRÍNYI névvel már új hajó épült.

1920-ban Polában az olaszok szétbontották.

